Ajaki Tamási Áron Katolikus Általános Iskola és
Alapfokú Művészeti Iskola, Óvoda és Bölcsőde

ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAM

2018

TARTALOMJEGYZÉK

1. BEVEZETŐ 8
Az Óvodai nevelés országos alapprogramja 8
1.1. Bevezető gondolatok 9
1.2. Az Óvoda bemutatása 9
1.3. Keresztény Szellemű Program 10
1.4. Katolikus Óvoda küldetés 11
1.5. Az Egyház nevelésre irányuló alapelvei 12
1.6. Nevelési Programunk elkészítésekor figyelembe vett dokumentumok 13
1.7. Óvodánk helyi nevelési alapelvei, értékei, célkitűzései 13
2. KATOLIKUS ÓVODAKÉP ÉS GYERMEKKÉP 15
2.1. Katolikus Óvodakép 16
2.2. Katolikus Gyermekkép 18
2.2.1. Óvodaarculat Óvodánk védőszentje II. János Pál pápa 20
2.2.2. Katolikus Óvodapedagóguskép 22
2.2.3. A pedagógiai munkát segítő feladata 23
3. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI 24
3.1. Személyi feltételek 25
3.2. Tárgyi feltételek 27
3.3. Hetirend 29
3.4. Napirend 30
3.5. A nevelőmunka tervezése 32
4. A KATOLIKUS ÓVODAI NEVELÉS CÉLJAI, FELADATAI 34
4.1. A Katolikus óvodai nevelés célja 34
4.2. A katolikus óvodai nevelés feladata 35
4.3. Hitre nevelés 36
4.4. Az egészséges életmód alakítása 38
4.5. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés 41
4.6. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása 45
4.7. Hagyományápolás a környezet tevékeny megismerése tükrében 50
5. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI 59
5.1. Játék 59

5.2. A külső világ tevékeny megismerése 69
5.2.1. A külső világ tevékeny megismerése - Matematikai során 75
5.3. Mozgás 78
5.4. Ének-zene, énekes játék, gyermektánc 85
5.5. Verselés, mesélés 91
5.6. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka 97
5.7. Munka jellegű tevékenységek 110
5.7.1. Munka 111
5.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás 115
5.8.1. Tanulás 115
6. EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK 118
6.1. Egészségnevelési elvek 118
6.2. Környezeti nevelési elvek 126
7. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE 130
7.1. Az óvodába és az iskolába lépés feltételei 130
7.1.1. Az iskolába lépés feltételei, az óvoda sikerkritériuma 130
8. GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK ÉS A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK 137
8.1. Gyermekvédelem 137
8.2. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése 141
8.2.1. Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése 141
8.2.2. Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése 149
8.3. Az óvoda speciális szolgáltatásai 151
9. AZ INTÉZMÉNY INTEGRÁCIÓS PROGRAMJA 152
10. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI 156
10.1. Az óvoda és a Római Katolikus Egyház kapcsolata 156
10.2. Katolikus Pedagógiai Intézet 156
10.3. Kapcsolatunk a hitoktatókkal 157
10.4. Az óvoda és a család kapcsolata 157
10.5. Az óvoda és iskola kapcsolata 158
10.6. Kapcsolatunk az egészségüggyel 159
10.7. Kapcsolatunk a pedagógiai szakszolgálattal 159
10.8. Speciális képességeket vizsgáló szakértői bizottsággal való kapcsolatunk 160
10.9. Kapcsolatunk a pedagógiai szakmai szolgáltató intézményekkel 160

10.10. Kapcsolatunk a helyi önkormányzattal 160
10.11. Kapcsolatunk az Alapszolgáltatási központtal 161
10.12. Kapcsolatunk a Kultúra Házával 161
10.13. Kapcsolatunk a Kisvárda Várszínház és Művészetek Házával 161
11. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK 162

Törvényi előírások figyelembe vétele

A program a 137/1996. (VIII.28.) számú Kormány rendelet értelmében, az Óvodai nevelés országos alapprogramja alapján készült, magába foglalva a hazai és a helyi óvodai gyakorlatok eddigi tapasztalatait, eredményeit, szem előtt tartva az 1993. évi LXXIX. Közoktatási törtvényt valamint, az azt módosító 1999. évi LXVIII. számú törvényt, majd a 2011.évi CXC. törvényt a köznevelésről, annak végrehajtási rendeleteit, közoktatás távlati fejlesztésének stratégiáját, a megyei és városi közoktatási koncepció irányelveit.

Ezen kívül a program az alábbi törvényeket, rendeleteket figyelembe véve készült:

- 32/1997. (XI. 5.) számú-, valamint az azt módosító 19/2001. (III. 29.) OM rendelet
- és a 18/2002.(IX. 29.) OM rendeletről, a Nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelvei
- 23/1997. (VI. 4.) számú MKM rendelet és az azt módosító 37/2000. (X. 29.) rendelet a
- Fogyatékos gyermekek nevelésének irányelveiről és az azt módosító 2/2005.(III.1) OM rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve
- 1997. tv. XXXI. törvény A gyermekek védelméről és jogairól
- 1992. Egyezmény a gyermekek jogairól Egyesült Nemzetek UNICEF
- 185/1999. (XII. 13.) Korm. Rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, amely a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről szóló 277/1997. (XII. 22.) Korm. Rendeletet módosítja
- 36/1999.(VIII.24.) OM rendelet a képzési kötelezettségről és a pedagógiai szakszolgálatokról
- 3/2002.(II.15.)OM rendeletet a Közoktatás minőségbiztosításáról és minőségfejlesztéséről
- 2003. évi CXXV. törvény az Egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség elmozdításáról. A szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról
- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 368/2011. Kormányrendelet az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról (államháztartás részét képző intézmények számára)
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 229/2012.(VIII.28.) Kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról

- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet
- A gyermekvédelmi és gyámügyi feladat-és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről 331/2006. (XII.23.) Kormányrendelet
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet A pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- Az egyház az iskolák alapítását és fenntartását fontos missziós feladatnak tartja. Ezt különböző dokumentumokban részletesen kifejti, és az Egyházi Törvénykönyvben szabályozza:
- "A mai társadalomban (....) az Egyház égető szükségességét érzi annak, hogy biztosítsa a keresztény gondolkodás jelenlétét." (Kat. Isk. 11.)
- Ezért a Katolikus Nevelés Kongregációja "felhívja a nevelés összes felelőseit - a szülőket, az oktatókat, a fiatalokat, az iskolai hatóságokat-, hogy ide összpontosítsák minden erejüket és minden rendelkezésükre álló anyagi eszközt, hogy ezek segítségével a katolikus iskola valóban a társadalom javát szolgáló és egyúttal apostoli munkát végezzen." (Kat. Isk. 4.)
- "A nevelés eszközei közül a krisztushívőknek különösen nagyra kell értékelniük az iskolákat, melyek kiemelkedő segítséget nyújtanak a szülőknek nevelői feladatuk teljesítésében." (CIC 796. 1.§)
- "A katolikus iskolák igazgatói a helyi ordinárius felügyelete alatt gondoskodjanak arról, hogy az oktatás ezekben az iskolákban tudományos szempontból legalább olyan szinten álljon, mint az illető vidék többi iskolájában." (CIC 806. 2.§)
- 2011. évi CCVI. törvény a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról
- Egyházi Törvénykönyv
- II. Vatikáni Zsinat dokumentumai
- 137/2018.(VII.25). Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012.(XII.17.) Korm. rendelet módosításáról

HIVATALOS ADATOK

Intézmény neve: Ajaki Tamási Áron Katolikus Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola, Óvoda és Bölcsőde

Intézmény címe: 4524 Ajak Hajnal út 9-11.

Intézményegység neve: Ajaki Tamási Áron Katolikus Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola, Óvoda és Bölcsőde

Intézményegység címe: 4524 Ajak Hajnal út 9.
Telefonszáma: 45-455-029 fax: 45-455-029
E-mail: rozmaringov@freemail.hu

Fenntartónk:
Neve: Debrecen- Nyíregyházi Egyházmegye
Címe: 4024 Debrecen, Varga út 4.

1. BEVEZETŐ

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja

1. Az Óvodai nevelés országos alapprogramja (a továbbiakban: Alapprogram) a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve, Magyarország Alaptörvényének értékeit és Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve – meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit.

Az óvodai nevelés pedagógiai alapelveinek meghatározásánál abból kell kiindulni, hogy

a) a gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg;

b) a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be;

c) az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

Az Alapprogram szerint az óvodai nevelésben megjelenhetnek a különböző – köztük az innovatív – pedagógiai törekvések, mivel az Alapprogram biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek, értékrendjének és módszertani szabadságának érvényesülését, megkötéseket csak a gyermek érdekének védelmében tartalmaz.

Az óvoda nevelőtestülete elkészíti pedagógiai programját: vagy átvesz és adaptál egy kész pedagógiai programot, vagy saját pedagógiai programot készít, amelynek meg kell felelnie az Alapprogramban foglaltaknak. Az Alapprogram és az azzal összhangban lévő óvodai pedagógiai programok egymásra épülő, szakmailag összehangolt rendszere a biztosíték arra, hogy az egyes intézmények szakmai önállósága, az óvodai nevelés sokszínűsége mellett érvényesüljenek azok az általános szakmai igények, amelyeket az óvodai neveléssel szemben a társadalom a gyermek harmonikus fejlődése érdekében megfogalmaz.

2. Az óvodai pedagógiai program elkészítésekor az Alapprogram mellett figyelembe kell venni.

a) a Nemzetiség óvodai nevelésének irányelvét is, ha az óvoda nemzetiségi nevelést végez;

b) a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvét is, ha az óvoda sajátos nevelési igényű gyermeket nevel.

1.1. BEVEZETŐ GONDOLATOK

Intézményünk a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család, a mi feladatunk az, hogy minden gyermek számára egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelést biztosítsunk. Az egyéni bánásmód elvét alkalmazva csökkentjük a meglévő hátrányokat, nem adunk helyet semmiféle előítéletnek. Óvodánk Katolikus szellemben írt hagyományőrző központú programjával, meglévő személyi, és tárgyi feltételekkel biztosítjuk a gyermekek fejlődését.

1.2. AZ ÓVODA BEMUTATÁSA

Óvodánk 1961-ben épült a nagyközség közepén. Az Ajaki Rozmaring Óvoda és Bölcsőde már öt óvodai csoporttal és három bölcsődei csoporttal működik a 2016/2017. nevelési évtől. A Rozmaring nevet 2002. január 1-től viseli óvodánk. Egyre több szülő kívánja gyermekét keresztény szellemben, keresztény környezetben, keresztény erkölcsi normák szerint nevelni Hála Istennek 2017/2018. nevelési évtől a Debrecen – Nyíregyházi Egyházmegye fenntartása alá kerül. Helyi pedagógiai programunk a nevelőtestület által írott program. Átdolgozáskor figyelembe vettük a Kormány 363/2012. (XII.17.) Kormányrendeletét az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról, valamint a Segédanyag a katolikus óvodák pedagógiai programjához c. kéziratot (Farkasné Egyed Zsuzsanna, Grolyóné Szabó Éva, Szerepi Imréné - 2013.febr. KPSZTI). Nevelőtestületünk az itt olvasható Pedagógiai Programot annak szellemében készítette el, hogy a gyermek Isten ránk bízott ajándéka. Nevelésünk kiindulópontja a gyermeki személyiség teljes, szeretetben gazdag kibontakoztatása, a gyermekéletet megillető jogok tiszteletben tartása, az egyenlő hozzáférés biztosítása. A fejlődő gyermeki személyiséget gondoskodás és különleges védelem illeti meg.

Helyi pedagógiai programunk egy olyan keresztény szellemű, gyermekközpontú óvodai modell, mely gazdag tevékenységrendszer biztosításával, innovatív pedagógiai törekvéssel fejleszti minden gyermek személyiségét, kiegészítve a családi nevelést.

1.3. KERESZTÉNY SZELLEMŰ PROGRAM

Országos viszonylatban növekszik, gyarapodik a katolikus oktatási intézmények, így az óvodák száma is. Ez az örvendetes tény növeli az ilyen típusú intézményben szolgálatot vállalók felelősségét. A gyermek Isten ránk bízott ajándéka. Szüleinek olyan kincse, amelynek értékét gyakran kevéssé ismerik, s a katolikus óvoda evangelizáló munkája során ez a kincs a szülő számára fokozatosan föltárul.

Az ***óvodánk pedagógiai hitvallása***: a keresztény óvodai nevelés tükrében feladatunknak tekintjük a keresztény értékek követését, a hit csírájának elültetését, a gyermekek személyiségének tiszteletét, őszinte szeretetét. Sok gyermek a katolikus óvodában szerzi első vallásos ismereteit. Életkori sajátosságaiból fakadóan fontos, hogy kezdetben az őt körülvevő felnőttek (óvodapedagógusok és a nevelőmunkát segítők) életpéldájából tapasztalja meg Isten szeretetét.

Kiemelt figyelmet fordítunk a vallásos nevelésre, a jó közösség kialakítására, ahol az egymásért való őszinte tenni akarás mindennapi életünk része. Fontos óvodánkban a ***hagyományok ápolása,*** a gyermekek egészségének megóvása.

Keresztény nevelési programunk fokozottan kiemeli a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatását, az egészséges életre nevelést, valamint a tehetséggondozást. Fontos számunkra, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen a színvonalas óvodai nevelésben.

Óvodai nevelésünk célja: ***vallásos és nemzeti kultúránk közvetítése*** által, a gyermekek érzelmi, szociális és értelmi gazdagítása, képességeinek kibontakoztatása, szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem biztosítása, a keresztény hitélet megalapozása, az élet értékeinek megláttatása és annak megbecsülésére nevelés.

Hivatásunkat Krisztus tanítását elfogadó emberként végezzük, s ily módon az Egyház, a család és a társadalom javát szolgáljuk.

Pedagógiai munkánk során figyelembe vesszük a gyermekek változó társadalmi körülményeit, az élményanyagok különbözőségeit, a bekövetkezett változásokat, a tevékenységi lehetőségek átrendeződését, a család megváltozott szerkezetét és értékrendjét. Mindezek a változások új feladat elé állítanak a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásában. ***Feladatunk és küldetésünk*** az óvodai környezetet és életet a gyermekeknek olyanná alakítani, ami építőleg hat lelki életükre, szellemi fejlődésükre, magatartásukra és egészséges életmódjuk

kialakítására. Ezt megvalósítani csak a határtalan, végtelen és Istentől kapott mélységes szeretetben lehet.

1.4. A KATOLIKUS ÓVODAKÜLDETÉS

„Menjetek tehát, tegyetek tanítványommá minden népet,[…] Íme, én veletek vagyok mindennap a világ végéig.” (Mt 28,19 – 20b)

A katolikus óvoda küldetése a társadalom felé

Az Egyház Krisztustól kapott parancsa a misszionálás. Az emberek Isten felé vezetése, üdvösségre segítése alapvető magatartása, lelkisége kell, hogy legyen a Krisztust követő embernek (Mt5,11-16). Bár az Egyház 2000 éves, ezt a feladatot minden embernél újra kell kezdeni. Az Egyház küldetése, hogy hirdesse az evangéliumot, vagyis kinyilvánítsa mindenki előtt az üdvösség örömhírét. Jézus Krisztus evangéliumában egészen megvan az igény, hogy belegyökerezzék a hívek lelkébe és életébe. Éppen ez a célja a katolikus óvodai nevelésnek.

A katolikus közoktatás tudatosan arra kötelezi el magát, hogy az egész ember fejlesztésén munkálkodjék, hiszen Krisztusban, a tökéletes emberben minden emberi érték teljesen kibontakozik és egymásba fonódik. A misszionálás egyik eszköze a katolikus óvoda, melyben a nevelés, a gyermek harmonikus személyiségfejlesztése és a tanulás megalapozása folyik.

Korunk nélkülözi a stabil értékrendet. Az egyházi óvoda a krisztusi tanítás fényében felismerve az ember alapvető küldetését, az egészséges személyiség és a hit alapjait egyszerre kívánja megvetni. A családokkal való kapcsolattartás során az óvoda remélhetőleg egyre több embert segíthet az igaz értékek megtalálására. A katolikus intézmény nyitott mindazon családok számára, akik elfogadják az óvoda katolikus szellemiségét. Más felekezetből érkező családoknál tiszteletben tartja saját vallási szokásaikat.

A katolikus óvoda küldetése a pedagógus felé

Az egyházban a katolikus óvoda szerepe egyre nagyobb, mert kiemelkedő segítséget nyújt a krisztushívő szülőknek a nevelési feladatuk teljesítésében.

A katolikus óvodában a pedagógusoknak ki kell tűnniük helyes tanításukkal és becsületes életükkel. Az óvoda a céljait csak akkor érheti el, ha az óvodapedagógusokat, sőt az óvoda

egész alkalmazotti közösségét is áthatja a katolikus küldetéstudat. A munkatársak a fenntartó által megfogalmazott erkölcsi elvárásokkal azonosulnak, munkájukat aszerint végzik. Óvodánk nem csupán keresztény intézmény, hanem katolikus lelkiséggel és szellemiséggel is kell, hogy rendelkezzék.

A katolikus óvoda küldetése a gyermek felé

A Teremtő öröktől fogva ismer minden embert. Testi, lelki, szellemi értékeket helyezett el a gyermekben, amelyeket a neveléssel kell felszínre hozni mindazoknak, akik a gyermekért felelősek. A gyermeket sem a szülő, sem a pedagógus nem formálhatja „saját képére és hasonlatosságára", hanem a Mennyei Atya vele kapcsolatos szándékát kell kifürkésznie és megvalósulásában segíteni. A gyermek fejlődése során az ismereteket, a tapasztalatokat környezetéből szívja magába. A vele kapcsolatban lévő felnőtt feladata, hogy olyan környezetet teremtsen a gyermek körül, amely segíti érdeklődését, mozgatja belső kreativitását, és utat nyit Isten szavának.

„Törvényemet belsejükbe helyezem, szívükbe írom be."

(Jeremiás 31,33)

1.5. AZ EGYHÁZ NEVELÉSRE IRÁNYULÓ ALAPELVEI

Az Egyház az emberek üdvösségének szolgálatára irányuló küldetésének megvalósítása során főként azokkal az eszközökkel él, amelyeket maga Jézus Krisztus bízott rá. Fölhasználja azokat az eszközöket is, amelyek különböző korokban és különféle kultúrákban alkalmasak arra, hogy természetfölötti céljához közelebb segítsék, és előmozdítsák az emberi személy kibontakozását. Az Egyház különleges eszközt lát közoktatási intézményeiben a teljes ember kiformálására.
A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai közül különösen a Gravissium Educationis Momentum kezdetű leszögezi a katolikus nevelés jelentőségét
„Az egyháznak is feladata a nevelés sajátos okból: először is azért, mert el kell ismernie, hogy nevelésre képes közösség. Legfőképpen pedig azért, mert kötelessége hirdetni az üdvösség útját minden embernek. A hívők számára át kell adni Krisztus életét és állandó szorgoskodással segíteni kell őket, hogy ennek az életnek teljességére eljussanak."
A katolikus óvoda része az Egyház üdvözítő küldetésének, különösen a hitre nevelés területén. Az Egyház a katolikus óvoda által fölkínálja korunk embereinek a maga nevelési elgondolását,

mely elősegíti az ember személyiségének teljes kibontakozását. Amikor a katolikus nevelésről szólunk, Jézus által adott küldetésről van szó, tehát szükséges megfontolni:

- a Szentírás tanítását, belőle Jézus tanítói és nevelői magatartását, az apostoli küldetést
- az Egyházi Törvénykönyv rendelkezéseit
- a zsinati dokumentumokat és a pápai megnyilatkozásokat.

1.6. NEVELÉSI PROGRAMUNK ELKÉSZÍTÉSEKOR FIGYELEMBE VETT DOKUMENTUMOK

- a Szentírás
- az Óvodai nevelés országos alapprogramja
- az Egyházi Törvénykönyv ide vonatkozó részei
- a katolikus egyházi dokumentumok nevelésre vonatkozó részei

1.7. ÓVODÁNK HELYI NEVELÉSI ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLKITŰZÉSEI

Nevelési alapelveink

- Alapvető erkölcsi szokások, keresztény értékek megismertetése, közvetítése, a katolikus óvodai nevelésben a hit csírájának elültetése, keresztény értékrend megalapozása
- Mindennapi életünk része az egymásért őszintén tenni akaró jó közösség kialakítása, melyet segítenek a közösségért végzett tevékenységek, közös együttlétek.
- Fontos feladatunk a hagyományok ápolása, keresztény és nemzeti kultúránk közvetítése.
- A gyermekek egészséges életre nevelése a közvetlen környezet lehetőségeinek maximális felhasználásával (mozgás, életritmus, táplálkozás)
- Az egyszeri és megismételhetetlen gyermeki személyiség adottságainak, képességeinek és szükségleteinek szabad, teljes kibontakoztatása, az egyéni és életkori sajátosságok igénybevételével
- Minden gyermeket aktivitása, motiváltsága és kíváncsisága ébrentartásával el kell juttatni – jogai tiszteletben tartása mellett – képességei maximumára.

- Nemzeti ünnepeink megünneplése, a nemzeti jelképek megismertetése, a hazaszeretet elültetése a gyermeki lélekben fokozott hangsúlyt kap.

Nevelési értékeink

- Vallásos és nemzeti kultúránk közvetítése által a gyermekek érzelmi, szociális és értelmi gazdagítása, képességek kibontakoztatása, melyek biztosítják a gyermekek személyiségének a fejlődését illetve közösségi életre történő felkészítését a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztését, fejlődésének segítését.
- Szeretetteljes légkörben az érzelmi biztonság megteremtése. A gyermekek mindenekfelett álló érdeke a gyermek szükségleteinek kielégítése. A gyermek harmonikus fejlődése érdekében lehetőséget kap az érzelmi, gondolati és élményi kifejezésre, ezzel segítjük az egészséges személyiség kialakulását.
- Feltétel nélküli szeretetre, kölcsönös tiszteletadásra nevelés. Hit felébresztése, keresztény hitélet megalapozása és az istenkép kialakítása a kisgyermekben. A hit csíráját elültetjük a bibliai ismerettel, templomlátogatásokkal, családi zarándoklat szervezésével, lelki percekkel.
- Az élet értékeinek megláttatása, felfedeztetése és annak megbecsülésére nevelés. Keresztény kultúránk és magyarságunk hagyományainak feltárása az ünnepek üzenete által.
- A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, melyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások, a családi, a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.
- A közösen végzett tevékenységek örömével az együttlétek erősítik az erkölcsi tulajdonságokat – udvariasság, segítőkészség, figyelmesség, kitartás, szabálytudat, önzetlenség, együttérzés, igazságosság – melyek megalapozzák a szeretetteli értékrendet.
- A sokoldalú természet és élet közeli személyiségfejlesztő nevelőmunka által a gyermekek elérik az iskolába lépéshez szükséges fejlettségi szintet. Minden gyermeknek biztosítjuk egyéni adottságukhoz mérten a felzárkóztatást és a tehetséggondozást.

Nevelési célkitűzéseink

- A keresztény és a hagyományőrző pedagógiai program által az óvodai környezetet és életet a gyermekeknek olyanná alakítani, ami építőleg hat lelki életükre, szellemi fejlődésükre, magatartásukra és egészséges életmódjuk megalapozására.

Ezt megvalósítani csak a határtalan, végtelen és Istentől kapott mélységes szeretetben lehet!

2. KATOLIKUS ÓVODAKÉP ÉS GYERMEKKÉP

Óvodakép

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).

Az óvodai nevelésben alapelv, hogy:
a) a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi;
b) a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását;
c) az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.

Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik: a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről; a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus

alakításáról; a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékról; e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmakról, emberi értékek közvetítéséről; a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (a továbbiakban: migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

2.1. KATOLIKUS ÓVODAKÉP

A katolikus óvoda a katolikus közoktatási rendszer alsó láncszeme. Arra törekszünk, hogy gyermekeink szeretetteljes, derűs érzelmi biztonságot nyújtó légkörben nevelkedjenek, fejlődjenek, mely a múlt értékeinek átmentését a jövő számára, a környezet tevékeny megismerésén keresztül biztosítja az életkornak és az egyéni képességeknek megfelelően a műveltségtartalmak közvetítésével.

A program alapelvének meghatározásában kiindulópont az, hogy:

- minden gyermek más-más egyéniség, és személyiségének fejlesztését csak saját képességének figyelembe vételével lehet végezni,
- az óvoda dolgozói törekedjenek arra, hogy példaadásuk, modellértékük hozzájáruljon a jó társas kapcsolatok alakulásához a közösségben, hogy feltétel nélküli szeretetükkel nyújtsanak biztonságérzetet minden gyermek számára,
- a gyermek úgy ismerje meg pozitív és negatív tulajdonságait, saját értékét, hogy ne sérüljön lelki világa. Ezeket a pszichikai élményeket a semmivel nem helyettesíthető játék közben élje, tapasztalja meg.

E program biztosítja azt, hogy a természeti - és társadalmi környezet megismerését elsősorban megtapasztalások útján, spontán és tervszerű ismeretszerzések alkalmával, játékosan, a néphagyomány illetve annak helyi jellemzői megszerettetésén keresztül éljék meg.

Az óvodakép közös megfogalmazása azoknak az elemeknek az összegyűjtését tette szükségessé, amelyet intézményünk vállal.
Ennek figyelembe vételével a közös óvodaképre a következők jellemzők:

- Óvodánk a közoktatási rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermekek beóvodáztatásától az iskolába lépéséig.
- Biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit, a szabad játék lehetőségét.
- Az intézménybe beíratott gyermekek számára megteremti az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes légkört.
- Funkcióii: óvó- védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkciók.
- Közvetetten segíti az iskolai beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatása mellett az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.
- Óvodánk tevékenységrendszerével és tárgyi környezetével, a dolgozók személyes példájukkal segítik a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását.
- Az óvodai nevelésben alkalmazott összehangolt pedagógiai intézkedések a gyermek személyiségéhez igazodnak és biztosítják minden gyermek számára az egyenlő hozzáférés lehetőségét.
- A etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek nevelésében támogatjuk a befogadás lehetőségét, a kisebbségi önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.
- Beszélő környezetével biztosítja a gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartását, a gyermeki kérdések támogatását, a mindennapi anyanyelvi és értelmi nevelést és fejlesztését.

2.2. KATOLIKUS GYERMEKKÉP

Gyermekkép

Az Országos Alapprogram az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

A gyermekfejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

„A keresztény ember számára a gyermek Isten ajándéka, az élet folytonosságának láncszeme. Az Isten adta természet és erkölcs törvényei szerint lép az életbe, és az Isten adta törvények szerint kell belőle embert fejleszteni. Érték, mert fejlődő életbimbó, érték, mert Istentől származik, érték, mert halhatatlan lélek lakik benne.” /dr. Marczell Mihály/

Valljuk, hogy a gyermek – akit nevelünk – a jövő záloga.

Amikor tehát megfogalmazzuk gyermekképünket, arra gondolunk, hogy milyen emberekre van szükség egy általunk elképzelt, tisztább, boldogabb jövő, egy értékorientált és természettel harmóniában élő társadalom megteremtéséhez.
Szeretnénk elérni, hogy az általunk nevelt gyermekek testileg és lelkileg egészségesek, vidámak, kiegyensúlyozottak, szépre- jóra nyitottak, igaz értékek befogadására készek legyenek.
Szeressék és igényeljék a rendszeres mozgást, legyenek bátrak, ügyesek, edzettek és terhelhetőek.
Tudjanak könnyen és jól kommunikálni, legyenek nyíltak, őszinték, határozottak és önálló véleményalkotásra készek.

Legyenek vállalkozó szelleműek, megbízhatóak és kitartóak, a vállalt feladatok végrehajtásáért érezzenek felelősséget.
Váljanak magabiztossá, rendelkezzenek egészséges önérvényesítési vággyal, ambícióval, ugyanakkor legyenek tekintettel másokra, tartsák tiszteletben mások elképzeléseit, törekvéseit, alkotásait.
Megértéssel, szeretettel, együtt érzően és segítően forduljanak családjuk, társaik és a felnőttek felé.
Igényeljék a társas kapcsolatokat, legyenek képesek az együttműködésre és okozzon örömet számukra a közös tevékenység.
Érdeklődjenek a fokozatosan kitáruló világ jelenségei iránt, tudjanak felismerni benne alapvető összefüggéseket, okozzon örömet számukra minden újabb felfedezés és sikeresen megoldott feladat.
A természethez, környezethez fűződő kapcsolataikat pozitív érzelmi viszony és környezettudatos magatartás jellemezze. Szeressék, becsüljék meg a természeti, környezeti, kulturális értékeinket.
Olyan gyermekeket szeretnénk nevelni, akik jól érzik magukat társaik és nevelőik körében.
Környezetükben jól eligazodjanak, problémájukra saját megoldást találjanak, jó kapcsolatteremtő képességgel rendelkezzenek.
Gyermekeink között egyaránt található ingerszegény, csonka családból származó, nehezen nevelhető, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű, illetve kiváló képességű, jó családi háttérrel rendelkező, értelmiségi családból származó gyermek is.
Minden gyerekből ki kell bontakoztatnunk a testi, szellemi, biológiai és erkölcsi képességeik, tulajdonságaik maximumát.
Azt szeretnénk, hogy választékosan használják anyanyelvüket, gondolataikat világosan fejezzék ki, nyílt, barátságos, érdeklődő, és érzelemmel teli iskolásokká váljanak.

A gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak figyelembe vétele mellett, a gyermeki személyiség kibontakoztatásán keresztül, a befogadás az esélyteremtés az esélyegyenlőségek megteremtése érdekében:

- vallásos neveléssel, keresztény értékek hordozásával, megismertetésével
- a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek fejlesztését,
- a tehetségek gondozását fontos feladatunknak tekintjük, ezért fejlesztési stratégiánk kimunkálásában minden gyermek számára biztosítjuk az egyenlő hozzáférést.

Ebből következően:

- gyermekközpontú, a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik,
- az iskola-óvoda átmenet megkönnyítésére,
- elősegítve a nemek társadalmi egyenlőségének megvalósítását és az ezzel kapcsolatos előítéletek lebontását,
- biztosítva a szabad játék kitüntetett szerepét.

2.2. 1. Óvodaarculat

Óvodánk védőszentje a szentté avatott II. János Pál pápa

A névválasztás indoka

Óvodánk védőszentjének **II. János Pál** pápát választottuk, hisz ő egész papi hivatása alatt az élet és a család védelmezője volt, aki a pedagógusi feladatokhoz hasonlóan a fiatalság felfedezését helyezte előtérbe. Pápaságának kezdetétől fogva a fiatalok pápája kívánt lenni.

„Amikor rátok nézek, kedves fiatalok, nagy hálát és reményt érzek.
A jövő hosszú ideig, a következő században a ti kezetekben van.
A béke jövője a ti szívetekben van. Olyannak kell lennetek, akik mélyen bíznak az emberben és akik mélyen bíznak az emberi hivatás nagyságában.”

(II. János Pál pápa üzenete a Béke XVIII. Világnapjára)

Nevelésünk során mindannyiunknak utat mutat az ő jósága, tevékeny szeretete, önzetlensége, mellyel örömet, boldogságot vitt a körülötte élők mindennapjaiba, és bár lengyel gyökereihez hűséges maradt, mégis magukénak tartják őt nemcsak az olaszok, hanem a világ minden népének katolikusai.

II. János Pál pápa
Születése: 1920. május 18. Wadowice
Halála: 2005. április 02. Vatikán
Szentté avatása: 2014. április 27.

A szentté avatott II. János Pál pápa élete

Karol Wojtyla 1920. május 18-án született a krakkói vajdaság Wadowice nevű kisvárosában egy vasutas fiaként. Édesanyját kilencéves korában vesztette el, 12 éves volt, amikor orvos bátyja egy kórházban kapott fertőzés következtében elhunyt. Apja Lengyelország német megszállása alatt halt meg. 1938-ban végezte el a gimnáziumot, majd Krakkóba költözött, ahol a Jagello Egyetemen lengyel nyelvet és irodalmat, valamint filozófiát tanult. Lengyelország 1939-es lerohanása után a németek bezárták az egyetemet, és kénytelen volt félbeszakítani tanulmányait. 1942-ben fordult végleg a papi hivatás felé, jelentkezett Sapieha krakkói érsek szemináriumába, amely a német megszállás miatt illegálisan működött. Az érsek felfigyelt kiváló tanulmányi eredményeire, s elhatározta, hogy Rómába küldi. 1946. november 1-jén pappá szentelte, s Wojtyla néhány nap múlva elutazott Rómába, ahol 1948-ig az Angelicumban, a domonkos rendiek által fenntartott pápai egyetemen tanult.

Hazatérése után Krakkóban teológiából doktorált. Ezután Niegowic faluba került segédlelkésznek, majd 1949-ben az érsek kinevezte a krakkói Szent Flórián templom káplánjává. Lelkipásztorként új módszerekkel igyekezett egyházi közösségét megszervezni, maga köré gyűjtötte a fiatalokat és kirándulásokra, gyalogtúrákra vitte őket, nyáron evezőstúrákat, télen síelést szervezett számukra. 1951-ben főhivatású tudományos kutatómunkába kezdett, a Jagello Egyetemen elvégezte a teológiai kar etika szakát és kandidátusi fokozatot szerzett. 1953-tól a krakkói papi szemináriumban, majd a Jagello Egyetem teológia karán, 1954-től pedig a lublini Katolikus Egyetem etika szakán tanított. 1958. július 4-én XII. Pius pápa címzetes püspökké nevezte ki, szeptember 28-án szentelték fel a Wawelben lévő érseki főszékesegyházban.

1962 októbere és 1965 decembere között aktívan részt vett a II. Vatikáni zsinat ülésszakain. 1964. január 18-án VI. Pál pápa Krakkó érsekévé és metropolitájává nevezte ki, tisztségébe március 18-án iktatták be. 1967. július 25-én a bíborosokkal tartott titkos konzisztóriumon VI. Pál pápa bíborossá nevezte ki, másnap felszentelték a Sixtus-kápolnában - Wojtyla ezzel belépett a pápaválasztó és pápává választható kardinálisok sorába. A krakkói főegyházmegye bíboros érsekeként a lengyel püspöki konferencia elnökhelyettese lett, és ő vezette a püspöki kar kulturális és tudományos bizottságát is.

VI. Pál pápa halála után I. János Pál névvel Albino Luciani velencei pátriárka lépett a pápai trónra, az új pápa azonban megválasztása után 33 nappal elhunyt. Utódjává - általános meglepetésre - 1978. október 16-án a viszonylag ismeretlen Karol Wojtylát választották. Pápaként a II. János Pál nevet választotta, ünnepélyes beiktatására 1978. október 22-én került sor.

II. János Pál "az emberiség morális lelkiismereteként" gyakran hallatta szavát a minden embert érintő nemzetközi kérdésekben. A pápa sohasem tagadta meg gyökereit: lengyel hazája iránti szeretetét, a népi hagyományokban gyökerező Mária-tiszteletet, a lengyel zsidók deportálásának elítélését és a kommunizmus elleni harcot.
2009 decemberében XVI. Benedek „tiszteletreméltó" címmel ruházta fel, majd 2011. május 1-jén **boldoggá avatta**. 2014. április 27-én, húsvét második vasárnapján, az Isteni Irgalmasság ünnepén **szentté avatták.**
Két alkalommal járt Magyarországon: először 1991. augusztus 16-20. között, majd 1996. szeptember 6-7-én a pannonhalmi bencés monostor fennállásának 1000. évfordulója alkalmából.
A pápa nagy álma a keresztény egység megteremtése volt. Híve volt a vallások közötti párbeszédnek.
Az Ajaki Római Katolikus templom falán 2011-ben lett elhelyezve Szent II. János Pál pápa domborműve. 2016-ban Lengyelországból kapott ereklyéje segíti az ajaki híveket és templomba látogatókat. Szent II. János Pál pápa ember – és gyermekszeretete motivál bennünket, arra törekszünk, hogy szellemisége áthassa egész intézményünket.
Bízunk az Ő közbenjárásában: „Ne féljetek!"

2.2.2. Katolikus óvodapedagóguskép

A katolikus pedagógus az egyetemes papság méltóságát átérezve, az Egyház iránti teljes elkötelezettséggel követi Jézust, aki számára az út, az igazság és az élet (vö.: Jn 16,4). Felismeri és elkerüli azokat a nevelési eszméket, amelyek a Jézus iránti érzéketlenséget hordozzák. A katolikus nevelő abban a tudatban végzi munkáját, hogy Isten őt a nevelői feladatra kiválasztotta és meghívta. Az elhivatottság tudata belső rendet és harmóniát kölcsönöz a katolikus nevelőnek oktató-nevelő munkájában és kollegiális-testvéri kapcsolataiban. Cselekvő hite az őt körülvevő közösségek (család, óvoda, egyházi közösség, haza, emberiség) iránti elkötelezett és felelős cselekvésre ösztönzi.
A nevelői hivatás gyakorlásában és a magánéletben mutatja be az Evangélium és Jézus iránti elköteleződését.
Tudja, hogy a nevelés nemcsak vezetés, irányítás által valósul meg, hanem a példaadás, mintaadás során is.

A katolikus pedagógus érett, önálló személyiség, aki nemcsak az intézmény és az Egyház hagyományaival azonosul, hanem hazája iránt is elkötelezett.
Hit és tudás, lelkiség és intellektus harmóniáját keresi.
A katolikus nevelő munkája során bemutatja az imádság és a munka egységét. Törekednie kell arra, hogy személyes istenkapcsolatából fakadóan a kötelességteljesítésben és a munkavégzésben is hiteles, vonzó példát adjon kollegáinak és a gyermekeknek egyaránt.
Békességre és igazságra törekszik, önként és szívesen vállal minden jószolgálati kezdeményezést, kerüli a személyválogatást. Segíti az emberi méltóság és tudás kiteljesedését.
A nevelés nehéz és igényes munka. A pedagógus egész személyiségével nevel. Nevelési tényezőnek számít minden szava, megnyilvánulása. Tudatában kell lennie annak, hogy mindig vonzó, követésre méltó, emberségében föltétlenül őszinte és egyenes legyen, s hogy tevékenysége nem csupán fizetett foglalkozás, hanem választott hivatás.
A keresztény pedagógus nem saját népszerűségére törekszik, hanem mindig neveltje jövője, fejlődése, kibontakoztatása irányítja nevelői tevékenységét. Igyekszik az igényes, növelő szeretet és az irgalmasság együttes gyakorlására.
Szakmai munkájában megalapozott és igényes, a személytől személyig való hatást többre értékeli a különféle módszerek puszta alkalmazásánál. Hivatása felelős teljesítéséhez elengedhetetlenül szükséges a kommunikáció-készség fejlesztése. Tekintélyét tudása és hiteles embersége alapozhatja meg.
Készen áll lelkigondozói feladatok ellátására is. Ennek érdekében gyarapítja teológiai, hitbeli és pszichológiai ismereteit, kéri a lelki gondozásban jártasabb szakemberek segítségét.
A nevelő a tanítványait kellő bölcsességgel formálja, koruknak, nemüknek megfelelő magatartásformák által. Sokféle szemponttal kiegészítheti a családi nevelést.
A keresztény nevelő tisztában van azzal, hogy eszköz az Isten kezében, s munkája eredményeiért elsősorban Neki tartozik hálával. A katolikus nevelési oktatási intézményben valamennyi munkatárs igyekezzen hibáit és tévedéseit alázattal elismerni és mihamarabb jóvátenni.

2.2.3. A pedagógiai munkát segítő feladata

Magatartásával, cselekedeteivel, kommunikációjával a keresztény kultúra közvetítése
Bekapcsolódás a hitre nevelésbe (köszönési mód használata), a lelki percekben segíti az óvodapedagógus munkáját
A gyermekek segítése az étkezés előtti és utáni imádságban, templomlátogatásban
A mindennapi tevékenységekben, szeretetben, hitben gazdag példamutatás.

3. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

Csoportjaink szervezését több tényező is befolyásolja: jelentkezők száma, gyermekek életkori megoszlása. A csoportokat igyekszünk az optimális létszámra kialakítani, mivel így tudunk eleget tenni a gyermekek differenciált fejlesztésének. A párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével biztosítjuk az egyéni szükségletek kielégítését.
Igyekszünk a családokkal szorosan együttműködve szervezni az óvodai programokat.
Az egyházi év eseményeit, ünnepeit együtt éljük meg, így mintát adva a keresztény közösségi életről a ránk bízottaknak.
A katolikus óvodánk feladata, az érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes környezet megteremtése.

Nevelési céljaink

- Istenkép kibontakoztatása a gyermek lelkében, a keresztény pedagógus példája nyomán
- Isten szeretetére nevelés
- A keresztény hitélet gyakorlásának megalapozása
- A gyermek és környezete kapcsolatában érzelmi kötődésen alapuló, öntevékenyen együttműködésre képes sokoldalú személyiség fejlődésének elősegítése
- Az óvoda és a család egyenrangú, nevelőtársi viszonya

Feladataink

- A keresztény értékek kiépítése és erősítése
- Ismerkedés a teremtő, gondviselő, szerető Istennel és Jézussal, az Isten fiával
- A gyermekeknek bizalmat kell adni, hogy Isten ismer és szeret.
- Az alapvető tevékenységek közben gyakorolják a valláserkölcs normáihoz igazodó magatartást: az emberi kapcsolatokban a szeretet, bizalom, türelem, igazságosság, szelídség, szolgálat megismerését, befogadását.
- Hazaszeretetre nevelés, kötődés a hazához, gazdag és sokszínű, értékmegtartó, hagyományőrző népi kultúránk segítségével.
- Teljes befogadáson alapuló, érzelmi biztonságot nyújtó óvodai légkör megteremtése, az egyén tiszteletben tartásával.
- A gyermek kíváncsiságára, megismerési vágyára épülő, tevékenységre motiváló egészséges élettér biztosítása.

- Olyan személyiség vonások kialakítása, melynek birtokában a gyermek érzékennyé, fogékonnyá, nyitottá válik a környezeti hatások befogadására, feldolgozására.
- A szülők ismereteinek gyarapítása, összhangban az óvoda keresztény nevelésével.
- A felnőttek tetteikkel sugározzák, a feltétel nélküli szeretetet: **„Tisztellek Téged, fontos vagy nekem, csakis Rád figyelek, és segítek Neked, ha szükséged van a segítségemre!”**
- Minden gyerek ismerje és tudja értékeit, de kezelje hiányosságait is.

3.1. SZEMÉLYI FELTÉTELEK

Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.

Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.

A nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk, hogy megvalósítsák a nemzetiségi óvodai nevelés célkitűzéseit.

A migráns gyermekeket is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Változó világunkban a pedagógus személyisége megkívánja a komplex, rugalmas látásmódot, így az új dolgok iránti elfogadáshoz a bátor, kezdeményező, kipróbáló, új iránt fogékony személyiség megléte szükséges. A nevelőmunka középpontjában a gyermek áll, kulcsszereplő az óvodapedagógus, akinek elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermekeink számára. Személyisége, viselkedése, szakmaisága fontos feltétele az óvodai

nevelésünknek. A gyermek szeretetszükségletét kielégíti, mellyel számára biztonságérzetet nyújt.

Megértő, türelmes, érzelmileg elfogadó partneri szerepet töltünk be az együttnevelésben. Követelményünk és elvárásunk, hogy előítéletektől mentesen közeledjünk a különböző kultúrájú családokhoz (szokások, hagyományok megismerése, ápolása).

Figyelembe vesszük a gyermeki esélyegyenlőség és az egyenlő bánásmód biztosításának követelményét. A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztéséhez speciálisan képzett szakemberek közreműködését vesszük igénybe. Az óvodapedagógusok munkáját a pedagógiai asszisztens segíti.

A dajkát a pedagógiai munka közvetlen segítőjének tekintjük, egyike a gyermeket nevelő felnőtteknek, aki éppúgy, mint az óvodapedagógus magatartásával, teljes lényével, beszédstílusával, öltözködésével hatást gyakorol a kisgyermekre.

Nevelőmunkánk során a dajka és az óvodapedagógus tevékenységét összehangolttá kell tennünk. Ahhoz, hogy a nevelési folyamatban a dajka közvetlenül és tevékenyen részt vehessen, elsősorban arra van szükség, hogy megfelelő szinten tájékoztatva legyen az óvoda és az adott óvodapedagógusok nevelési elképzeléseiről, módszereiről.

A pedagógiai programnak megfelelően kell tevékenykedniük. Az együttműködés, a munkamegosztás tudatos folyamat, melynek tervét, a csoportnaplóban jelenítjük meg.

Óvodapedagógusaink felsőfokú végzettségűek, a dajkák dajka szakképesítéssel rendelkeznek. Nevelőtestületünk légköre nyugodt, derűsnek mondható. Nevelőtestületünk tagjai nagy tapasztalattal rendelkező óvodai dolgozók. Lehetőséget biztosítunk az önállóságra, kezdeményezésre, a megújulásra. Az óvónő és dajka kapcsolattartása jó. Azon dolgozunk, hogy gyermekeink jól érezzék magukat az óvodában.

Évek óta fontosnak tartjuk az önképzést, és a továbbképzést. Irányultságát a szakmai elvárásoknak, partneri igényeknek megfelelően határozzuk meg.

A munkaközösségi munka az évzáró értekezleten kerül értékelésre, ekkor lehet pályázni a munkaközösség-vezetői státuszokra. A nevelőtestület pályázat útján dönti el, hogy kik vezetik a következő nevelési évben a munkaközösségeket, és milyen munkaterv szerint, milyen

témákban fognak dolgozni. Szakmai fejlődésünk céljából mindig a Pedagógiai Programnak és az új elvárásoknak megfelelően hozzuk létre a munkaközösséget.

3.2. TÁRGYI FELTÉTELEK

Az óvodának rendelkeznie kell a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését oly módon kell kialakítani, hogy az szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfeleljen változó testméretének, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését. Tegye lehetővé mozgás- és játékigényük kielégítését, és a gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal vegye körül. A gyermekek által használt tárgyi felszereléseket számukra hozzáférhető módon és a biztonságukra figyelemmel kell elhelyezni. Az óvoda egyidejűleg biztosítson megfelelő munkakörnyezetet az óvodai munkatársaknak, teremtsen lehetőséget a szülők fogadására.

Az óvoda a település központjában, frekventált helyen fekszik az Iskola és a Kultúra Háza szomszédságában helyezkedik el. Közel vannak a bevásárló helyek, az Egészségügyi Központ és Gyógyszertár is. Nagy udvarral és hagyományőrző parkkal rendelkezünk, mely lehetőséget ad a gyermekek mozgásigényének kielégítésére. Fák, bokrok, cserjék, füves terület, dombos rész biztosítja a gyermekek számára a kellemes, vidám hangulatú szabadidő eltöltését. 2015-ben készült el a sószoba, amely a gyermekek egészségmegőrzését szolgálja. Az épület 2016-ban egy új óvodai csoportszobával és hozzátartozó helyiségekkel bővült. A Pedagógiai Programunk megvalósításához szükséges tárgyi eszközöket az Ajaki Önkormányzat, valamint a szülők segítségével szereztük be. Udvarunk teret ad a gyerekek nagy játék-, és mozgásigényének kielégítéséhez. Fás, füves területén a mozgásfejlesztő eszközök változatos játéklehetőséget biztosítanak óvodásaink számára. 2016-ban megépített műfüves pálya mindenkori lehetőséget biztosít a mozgásra.

Csoportszobáink berendezéseit úgy alakítottuk ki, hogy megfeleljen a gyermekek testméreteinek. Játékeszközeiket a belső igényeiknek megfelelően, önállóan választhatják ki, mindezek biztonságukat, kényelmüket szolgálják, melyek változatos színükkel, formájukkal, harmóniát sugároznak a környezetükben.
A csoportszobák esztétikusak, egyediek, tükrözik az ott dolgozók egyéniségét. A gyermekek számára nyugalmat, otthonosságot sugároznak. Természetes anyagokat felhasználva rendeztük be, ahol a gyermekek számára minden játéktevékenységnek külön kialakított helye van.

Minden csoportnak van mosdó helyisége és öltözője.
Tornaszobánk hozzájárul a gyermekek mozgásfejlődéséhez.
A foglalkoztató szobában szakképzett logopédus, fejlesztő pedagógus segíti a gyermekek beszédfejlesztését és készség fejlesztését.
Környezeti adottságaink elősegítik, hogy óvodánkban a gyerekek, a szülők és a munkatársak egyaránt felszabadultan, biztonságban érezzék magukat.

A tárgyi feltételek javítását a költségvetés ésszerű, takarékos és gazdaságos felhasználásával, valamint ha lehetőség adódik pályázati pénzforrásokkal, szülői támogatással igyekszünk megvalósítani.
Összefoglalva elmondhatom, hogy az óvoda tárgyi, dologi felszereltsége a napi működéshez megfelelő, de szükség lenne a bővítésre.

Az óvodai élet megszervezése

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A napi- és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző munkatársakkal.

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják. Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

3.3. HETIREND

A **hetirend** a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugodt légkört teremti meg az óvodai csoportban. A hetirend és a napirend biztosítja a szokásrendszer segítségével a gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődését, és lehetőséget nyújt az óvodások napi életének megszervezéséhez, melyet az egész nap folyamán óvodapedagógus irányít.
Figyelünk arra, hogy minél rugalmasabb és alkalmazkodóbb hetirendet állítsunk össze.
Jusson idő a gyermeki tevékenységek, ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására vagy közös megvitatására. A rugalmasság a helyzethez való alkalmazkodást segíti elő, hogy a hetirend a gyermek életének észrevétlen szabályozója legyen.

Szabadon dönthetünk abban a kérdésben, hogy a komplexitás keretében mely tevékenységeket és szervezeti formákat választjuk a gyermekek fejlesztése érdekében az egyes napok folyamán.
A hetirend életkortól függően naponta biztosítja a tervezett és rendszeres mozgásfejlesztést.
A keret és az időtartam változó, szervezhető kezdeményezett, vagy kötött formában. Heti egy alkalommal minden korosztály számára kötelező a testnevelés foglalkozás. Mozgásfejlesztő szabályjátékokat a mindennapos testnevelés keretein belül a gyerekek részképességeinek fejlesztésére törekedve szervezünk.
A felajánlott, választható műveltségtartalmat, integráló tevékenységet úgy alakítjuk, hogy naponta folyamatosan legyen lehetőség a művészeti tevékenységekre, amelyek a szabad játék keretein belül szervezhetők.

Az óvoda heti rendje

Javaslat a gyermekek heti rendjének készítéséhez

	Hétfő	**Kedd**	**Szerda**	**Csütörtök**	**Péntek**
Délelőtti tevékenységekben megvalósuló tanulás	Verselés, mesélés	Verselés, mesélés	Verselés, mesélés	Verselés, mesélés	Verselés, mesélés
	Napi mozgás	Napi mozgás	Napi mozgás	Napi mozgás	Napi mozgás
	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	Rajzolás, mintázás, kézimunka	Mozgás	Matematika	Külső világ tevékeny megismerése

A tanulás szervezése

Kiscsoportban és középsőcsoportban naponta egy kezdeményezés van. Kivétel a mese – vers, abból egy héten kettőt tart az óvónő.
Nagycsoportban szeptember 15-től minden nap két foglalkozást szervezünk, amely a foglalkozás anyagától, feladatától függően lehet kötött, illetve tervszerű kötetlen tevékenység.
Kiscsoportban november 1-től tartunk tervszerű kötetlen foglalkozást.

A szervezett tanulás formái

Kötelező:	Verselés, mesélés
	Mozgás
Kötetlen:	Külső világ tevékeny megismerése
	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
	Matematika

Ezen **tevékenységek időtartama** a gyermekek életkorától, érdeklődésétől, figyelmük tartósságától függően változó:

3-4 éves korban	5-10 perc
4-5 éves korban	10-15, 15-20 perc
5-7 éves korban	20-25, 30-35 perc

3.4. NAPIREND

A nevelés céltudatos megtervezése során alakítjuk ki a gyermekek életrendjét, időbeosztását.
A napirend biztosítja a gyermekek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott óvodai élet megteremtését. Lehetővé teszi a szabad levegőn való tartózkodást, a szokásrendszer kialakítását, a gyermeki tevékenység szabad kibontakoztatását. A gyermek fejlődését biztosító feltételek az együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg, melyet a csoport fejlettségi szintjének megfelelően tervezünk.
A napirenden belül a legtöbb időt a játék kapja. Mindez biztonságot jelent a gyermek számára.
A napirend igazodik a célokat szolgáló feladatokhoz, figyelembe veszi egy-egy csoport szokásait és igényeit.

Az óvoda napirendje

NAPIREND Szeptember 1. – Május 31-ig		
IDŐTARTAM		**TEVÉKENYSÉG**
7.00	10.30	Párhuzamos tevékenységek: gyülekezés, szabad játék, Tervszerű, kötetlen vagy kötelező tevékenység Mindennapos testnevelés Hitre nevelés, lelki beszélgetés és elcsendesedés feltételeinek megteremtése
10.30	13.00	Udvari játék, levegőzés Öltözködés, testápolás, ebéd
13.00	15.00	Előkészület a pihenéshez, Mese, pihenés,
15.00	17.00	Párhuzamos tevékenységek: Öltözés, testápolás, folyamatos uzsonna, szabad játék, szabadon választott tevékenység, óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységek

Az óvoda napirendje

NAPIREND Június 1. – Augusztus 31-ig		
IDŐTARTAM		**TEVÉKENYSÉG**
7.00	12.00	Párhuzamos tevékenységek: gyülekezés, szabad játék, szabadon választott tevékenység, folyamatos tízórai, óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységek, mindennapos mese, mindennapos testnevelés, udvari játék, levegőzés, a test edzése (napfürdő) Hitre nevelés, lelki beszélgetés és elcsendesedés feltételeinek megteremtése
12.00	13.00	Öltözködés, testápolás, ebéd
13.00	15.00	Előkészület a pihenéshez, mese, pihenés
15.00	17.00	Párhuzamos tevékenységek: Öltözés, testápolás, folyamatos uzsonna, szabad játék, szabadon választott tevékenység, óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységek

Csendes percek

A mindennapi életünk szerves része, mely során megteremtjük a csendes, nyugodt légkört, felkészítjük lelkünket az Istennel való találkozásra, arra törekszünk, hogy ez gyermekeinknek is váljon igényévé. Ezeken az alkalmakon keresztül megtanulják főbb imádságainkat (Miatyánk, Üdvözlégy…), énekeinket, megismerkednek néhány bibliai történettel, szentjeink életével, és játékos módon dolgozzuk fel ezeket, hogy gyermekeink minél közelebb kerüljenek azok mondani valójához, üzenetéhez. Az óvodai évek során lassanként rávezetjük őket arra, hogy saját szavaikkal is bármikor, őszintén fordulhatnak Mennyei Atyánkhoz, mint a legjobb barátjukhoz.

3. 5. A NEVELŐMUNKA TERVEZÉSE

1. Cél

Tudatos, tervszerű a gyermekek fejlettségének megfelelő nevelési terv készítése.

AZ INTÉZMÉNY PEDAGÓGIAI DOKUMENTUMAI és AZOK TARTALMA

Óvodai nevelés országos alapprogramja

↓

Tamási Áron Katolikus Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola, Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

(Az intézményvezető éves pedagógiai, működési terve. Aktuális szervezési – tanügy igazgatási feladatok. A helyi program éves kiemelt feladatai. Mérés, elemzés, értékelés tervezése. A csoportok, gyermekek, dolgozók ellenőrzésének, értékelésének tervezése).

↓

Tamási Áron Katolikus Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola, Óvoda és Bölcsőde munka közösségének terve

(Feltáró – elemző munka, kiemelt pedagógiai megfigyelések, bemutatók, előadások, ellenőrzések, értékelések tervezése).

↓

A gyermekcsoportok nevelési, tevékenységi programja

- szokás- és szabályrendszer tervezése
- eseményterv, programterv
- a tevékenységi rendszer fejlesztési terve

↓

Egyéni fejlődés, fejlesztés dokumentuma

Gyermeki fejlődési napló

↓

Felvételi – mulasztási napló

Pontos adatkezelés – naprakész nyilvántartás

2. Pedagógiai dokumentáció

Az óvodai nevelés csak a Pedagógiai Program alapján történhet és a gyermek neveléséhez szükséges a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg.
A Pedagógiai dokumentáció célja, hogy megjelenítse a Pedagógiai Program elv,- cél,- és feladatrendszerét, meghagyva az óvodapedagógusok maximális választási szabadságát a módszerek és az eszközök alkalmazásában.

Csoportnapló

- Gyermekcsoport összetételére, létszámára, a csoport működésére vonatkozó adatokat.
- A gyermekcsoport szokás-szabályrendszerét.
- Eseménytervet (szervezési feladatok), időkeret: 1-3 hónap
- Globális tevékenységi tervet (nevelési, tanulási terv,), időkeret: 1 év
- Közösségre vonatkozó pedagógiai feljegyzések folyamatos rögzítését.

Fejlődési napló

- A gyermek adatait.
- Az óvónők tapasztalatait az adott gyermek fejlődéséről.
- A fejlesztés érdekében tett lépések rögzítését (speciális, fejlesztő szakemberek igénybe vétele.
- Logopédus, pszichológus, fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus, szülők véleménye, aláírás stb.).

3. Az óvodai élet keretei

- Egészséges életmódra nevelés
- Napirend (őszi-téli- tavaszi, nyári)
- Hetirend
- Szokások, szabályok rendje

4. Egyén és csoportfejlesztés

- A csoport előélete
- A csoport összetétele
- Társas kapcsolatok alakulása

5. A közösségi élet tevékenységformái

- A játék
- Játékba ágyazott tanulási tevékenységek
- Tevékenységben megvalósuló tanulás
- Munka jellegű tevékenységek
- Speciális ellátást igénylő gyermekek
- A csoport beiskolázási terve

6. Szervezési feladatok

- Jeles napok (névnapok, születésnapok, ünnepeink megünneplésének módja)
- Szervezési feladatok terve havi bontásban, elvégzett feladatok jelölése
- Egyházi ünnepek

7. Féléves értékelés

8. Év végi értékelés

9. A vezető ellenőrzési bejegyzései

10. Jegyzőkönyvek, jelenléti ívek

4. A KATOLIKUS ÓVODAI NEVELÉS CÉLJAI, FELADATAI

4.1. A KATOLIKUS ÓVODAI NEVELÉS CÉLJA

Célunk

A gyermekek egyéni képességeinek megfelelő sokoldalú, harmonikus személyiség kibontakoztatása, tevékenységeken keresztül, érzelemgazdag óvodai légkörben. Az eltérő fejlődésű gyermekekre, kiemelt figyelmet fordítunk.

Közös célok

- A keresztény pedagógia megjelenítése a gyermek személyiségének alakításában
- A 3-7 éves gyermek eltérő fejlődési ütemének és érési jellemzőinek szem előtt tartásával a gyermeki személyiséghez igazított pedagógiai módszerek alkalmazásával, játékos keretek között alakul:
    - az egészséges sokoldalú személyiség,

    - a gyermekek környezettudatos szemlélete,
    - a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, szociális, értelmi érettség.
- Az etnikai gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően ismerik kultúrájuk elemeit, szokásait, ezáltal erősödik identitástudatuk
- A sajátos nevelési igényű gyermekeknél érvényesülnek a gyermekeket megillető jogok, és csökkennek a sajátosságokból adódó különbségek
- A hátrányos helyzetű gyermekek összehangolt integrált nevelése révén, az esélyegyenlőség növekszik, az indulási hátrányok csökkennek az iskolába való átmenet, zökkenő mentesebbé válik.

4.2. A KATOLIKUS ÓVODAI NEVELÉS FELADATA

A katolikus óvodai nevelés feladata valamennyi intézményben - az Alapprogramban deklarált - testi és lelki szükségletek kielégítése, ezen belül:

1. az egészséges életmód alakítása,
2. az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
3. az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása,
4. hitre nevelés erősítése,
5. hagyományápolás a környezet tevékeny megismerése tükrében.

Feladat

- Egészséges életmód kialakítása, prevenciós feladatok ellátása, külső szakemberek bevonásával.
- Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés és szocializáció biztosítása.
- Értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása.
- Anyanyelvi nevelés.
- Hátrányos helyzetű gyermek differenciált fejlesztése, egyéni bánásmóddal az esélyegyenlőség megteremtése.
- Az óvodáskorú gyermek fejlődésének, és nevelésének optimális feltételeinek biztosítása
- Közvetetten segítjük az iskolai beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését.

- Pedagógiai tevékenységrendszerünk és tárgyi környezetünk segíti a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását.
- Hagyományápolás.

4.3. HITRE NEVELÉS

A hit Isten ajándéka.

Cél

A hit felébresztése, a keresztény hitélet megalapozása és az istenkép kialakítása a kisgyermekekben.

Feladat

A keresztény kultúra közvetítése megtapasztalás, érzelmi biztonság, szerető, elfogadó légkör, bizalom, az összetartozás élménye által a gyermekek érzelmi, erkölcsi, közösségi és értelmi gazdagítása, a képességek kibontakoztatása, melyek biztosítják a gyermekek harmonikus személyiségfejlesztését, a hit- és közösségi életre való felkészítését.

Tartalmi megvalósítás

A hitre nevelés átszövi az óvodai élet egészét:

- a mindennapos lelki beszélgetés során
- az étkezés előtti és utáni imádságban
- a templomlátogatások során
- a játékban
- a tevékenységekben megvalósuló tanulásban
- a délutáni pihenés előtti imában, fohászban
- heti egy alkalommal hitoktatásban

Az óvodapedagógus feladata

- szeretetteljes légkörben az érzelmi biztonság megteremtése; egy szerető, elfogadó – befogadó közösség kialakítása, melyben őszinte bizalom, összetartozás alakul ki gyermek-gyermek, gyermek-felnőtt és felnőtt-felnőtt között
- a családok bekapcsolása a katolikus egyház életébe: közös imádság, közös programok – kirándulás, munka, szórakozás – szervezése

- a liturgikus év eseményeinek közös átélése:
    - karácsonyi ünnepkör
    - húsvéti ünnepkör (az ünnepre készülve jócselekedetek gyűjtése)
    - templomlátogatás, ismerkedés a liturgia eszközeivel
    - templomlátogatás során a helyes viselkedési szokások megismertetése
    - közös szentmise látogatás a családokkal
    - imádságok tanulása
- az erkölcsi nevelés (közösségi és egyéni nevelés, családi nevelés, keresztény erények), mely átszövi az óvodai élet egészét, pl. a közös élményeket nyújtó tevékenységek során
- az erkölcsi tulajdonságok megalapozása, kialakítása (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség, akarat)
- a biztonságérzet erősítése során a feltétel nélküli szeretet, elfogadottság és a bizalom élményének megéreztetése
- az ünnepek és megemlékezések megszervezése:
    - az ünneplés jelentőségének megéreztetése,
    - az ünnep érzelmi tartalommal való megtöltése,
    - az ünnep, jeles nap kiemelése a mindennapi élet eseményeiből,
    - az ünnep előkészítése, lezárása.
- A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modellértékű legyen az óvodában dolgozó felnőttek kommunikációja, bánásmódja, viselkedése!

A hitre nevelés erősítése

- A katolikus embereszmény, a Krisztus mértéke szerinti élet megalapozása.
- Isten szeretetének megvilágítása a gyermekben.
- A keresztény családi nevelés folytatásaként a katolikus értékek erősítése és kiegészítése, valamint közvetítése a gyermek által a családba.
- A katolikus hitélet megtapasztalása az óvodai élet során.
- A Krisztustól tanult erények: felebaráti szeretet, megbocsátás, segítőkészség, bűnbánat, önzetlenség, figyelmesség fejlesztése.
- A teremtett világra való rácsodálkozás képességének kialakítása, fejlesztése (öröm, hála, megbecsülés, védelem, óvás, felelősség, stb.)

4.4. EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az **értékorientált** közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

Célunk

Az egészséges életmód, életvitel igényének alakítása, megalapozása az egészséges és környezet tudatos magatartás közvetítése által.

Feladataink

- A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése,
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése,
- A gyermeki testi képességek fejlődésének segítése,
- A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése,
- Az egészséges életmód, a testápolás, a **tisztálkodás,** az étkezés, **különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás,** az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- A megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Óvodapedagógus feladatai

Gondozás, testápolás:

- Megalapozzuk a családok szokásainak figyelembevételével az egészség megőrzéséhez szükséges készségeket, képességeket,
- Segítjük gyermekeink testi szükségleteinek felismerését, pl. melege van, szomjas, • Tiszteletben tartjuk gyermekeink intim szféráját, és arra neveljük őket, hogy legyen igényük az intimitásra,
- Megteremtjük a feltételeket a gyermek egészségének megőrzéséhez, jó közérzetéhez, az egészséges életmód kialakításához,
- Formáljuk az önkiszolgáló tevékenységeket a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez
- mérten (orrfújás, fésülködés, WC- és mosdóhasználat, fogápolás),
- Elősegítjük, hogy gyermekeinknek igénye legyen a tisztaságra, jól gondozottságra,
- Támogatóan figyelünk a kiemelt bánásmódot igénylő gyermekeinkre, hiszen gyakran előfordul, hogy saját testük jelzéseit, szükségleteit még nehezen képesek értelmezni,
- Segítjük a szükségleteiket nehezen kifejező gyermekeket személyiségük önállósodásának kibontakozásában.

Étkezés:

- Figyelembe vesszük a csoport adottságait és igényeinek megfelelő módon szervezzük a gyermekek étkezését, amely ennek megfelelően kötött vagy kötetlen formában is történhet,
- Biztosítjuk az étkezések alatti nyugodt légkört,
- Figyelmet fordítunk a gyermekek esztétikus, helyes étkezési szokásainak kialakítására,
- Megalapozzuk a korszerű táplálkozási szokásokat,
- Figyelemmel kísérjük a gyermekek igényeinek megfelelő folyadékbevitelt.

Öltözködés:

- Odafigyelünk, hogy gyermekeink mindig az időjárás viszonyainak megfelelően legyenek felöltözve,
- Figyelemmel kísérjük, hogy a gyermekek mindenkori öltözéke biztosítsa jó komfort érzetüket és alkalmas legyen az éppen aktuális mozgásos tevékenységeinkre,
- Külön figyelmet fordítunk arra, hogy gyermekink ruházata ne lehessen baleset forrása,
- Differenciáltan segítjük az eltérő fejlettséggel rendelkező gyermekek öltözködését.

Pihenés:

- Biztosítjuk a pihenőidő alatt a nyugodt, csendes légkört és a tiszta, friss levegőt,
- Figyelmet fordítunk a csoport életkorának, adottságának, megfelelő napirendbe történő beillesztésére,
- Lehetőséget biztosítunk a nyugodt alvást segítő eszközök használatára (rongyocska, puha állatfigura, zenehallgatás, altatódal, illóolajok párologtatása).

Mozgás és egészségmegőrzés szokásainak alakítása:

- Törekszünk a gyermekek önbecsülésének és önbizalmának fejlesztésére a szabályokhoz kötött, mozgásos képességeket fejlesztő játékok segítségével,
- Hangsúlyt helyezünk a stressz megelőzésére,
- Kihasználjuk a szabad levegőn való mozgás udvari lehetőségeit,
- Lehetőséget adunk gyermekeink egyéni mozgásigényét figyelembe véve a csoportszobában vagy tornateremben történő mozgásos tevékenységre. Igyekszünk minél több időt tölteni a szabad levegőn az időjárási viszonyokat figyelembe véve. (-5 fok alatti hőmérséklet, viharos erejű szél, szmog riadó, eső, erős UV-sugárzás),
- Figyelünk a mindennapos egészségfejlesztő testmozgás szervezésére, edzettségükre, ami elengedhetetlen feltétele egészségük megőrzésének,
- Törekszünk a hiteles, mintaadó magatartásra.

A pedagógiai munkát segítők feladatai:

- Az óvodapedagógusok útmutatása alapján segítse a pedagógiai munkát,
- Vegye figyelembe az értékeket, elvárásokat, a tevékenységekhez kapcsolódó szokásokat,
- Kommunikációja, bánásmódja, viselkedése legyen összhangban az óvodapedagógus elvárásaival,
- Az óvónő és a dajka munkáját harmonikus együttműködés jellemezze,
- Fordítson kiemelt figyelmet a különös bánásmódot igénylő gyermekek megsegítésére,
- A gyermekek egészséges fejlődése érdekében a dajka tartsa fenn a tiszta, higiénikus, kulturált és balesetmentes környezetet.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- Önállóan, felszólítás nélkül, igényeiknek megfelelően végzik a testápolási teendőket: mosakodást, törölközést, a WC használatát,
- Szükség szerint használnak körömkefét,
- Ruhájuk ujját fel és letűrik, gombolják ki és be,
- Hajukat rendben tartják,
- A fogmosást önállóan végzik, fogápoló szereiket rendben tartják,
- A zsebkendőt helyes technikával, szükség szerint használják,
- Étkezés közben kulturáltan viselkednek,
- Igénylik az asztal esztétikus rendjét,
- Az étkezéshez használt eszközöket helyesen használják,
- A tálból önállóan szednek, megítélik az elfogyasztani kívánt étel mennyiségét, a kancsóból önállóan öntenek.
- Önállóan, megfelelő sorrendben öltözködnek, holmijukat, ágyneműjüket összehajtják, a cipőfűzőt megkötik,
- Ha fáznak, vagy melegük van, képesek segíteni magukon, pl. vizes holmijukat kiterítik száradni,
- Ügyelnek saját személyük és környezetük rendjére, gondozottságára,
- Az ajtókat nyitják, csukják csendesen,
- A használati tárgyakkal körültekintően, rendeltetésszerűen bánnak.

4.5. AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS AZ ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül. Mindezért szükséges, hogy

- a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érjék;
- az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;
- az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek;

- az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a **nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek**, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.
A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Mindennapi pedagógiai tapasztalataink igazolják, hogy az azonos életkorú gyerekek között is eltérések vannak személyiségük fejlettsége között. Az egyén boldogulása függ attól, hogy rendelkezik-e az önelemzés, önértékelés és az önfejlesztés képességével.
Nevelőmunkánkban fontos, hogy mennyire tudjuk engedni és elfogadni a gyermekek önálló törekvéseit. Hol vannak az ésszerű korlátok, amelyen túl a gyermek már sérti a csoport többi tagjának érdekeit.

Célunk

- A szűkebb és a tágabb környezetükben eligazodó, önérvényesítő, egészséges önbizalommal rendelkező, kapcsolatokat kialakító, együttműködő és alkalmazkodó gyermekek nevelése.

Feladataink

- Óvodába lépés előtt családlátogatás szervezése a felvételt nyert gyerekeknél, valamint szülői értekezlet tartása a nevelési év kezdetekor.
- Bensőséges, családias, kiegyensúlyozott, szeretetteli légkör biztosítása.
- Teremtő Isten gondoskodásának megélése.
- A gyermekek beilleszkedésének segítése az óvodapedagógus, és a dajka gondoskodó, szeretetteljes magatartásával.
- Neveljük gyerekeinket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.
- Pontos, körülhatárolható szokás és normarendszer kialakítása, mely növeli gyermekek biztonságérzetét.
- Közös élményre épülő, közös tevékenységek gyakorlása.
- A természet szépségeire való rácsodálkozás, az emberi környezetben megmutatkozó jóra, szépre, tiszteletre és becsületre való hajlam kialakítása.
- A gyermekekben megfelelő önfegyelem, önbizalom, önértékelés kialakítása.
- A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése megfelelő szakemberek közreműködésével, az esélyegyenlőség biztosítása.
- Egyéni fejlődési ütemük figyelembe vételével szocializációjuk segítése.
- A gyermekek minél gazdagabb kapcsolatrendszerének kialakítása.
- A konfliktus helyzetek megfelelő kezelésének segítésére, mentálhigiénés és drámajátékok alkalmazása.
- A magyarság, a magyar nép kultúrájával, és településünk hagyományaival valóismerkedés.

Érzelmi nevelés és a szocializáció fejlesztése

Az személyközi kapcsolatok új formáinak alakítása, hogy a gyermekek értelmes együttműködésre alkalmassá váljanak a közösségben. Ez egyaránt értendő a gyermek-gyermek, gyermek –óvodapedagógus, gyermek - dajka kapcsolatra.

Az énkép – önismeret – önértékelés fejlesztése, melynek révén a gyermekek képessé válnak önálló helyzetmegoldásokra, a konfliktusos helyzet kivédésére a felnőtt segítsége nélkül,

hatékonynak érzik magukat, így önérvényesítésük szociálisan, elfogadható módon, színvonalas teljesítményen keresztül történik.

Értékek, normák kialakítása

- A gyermekek, közösségi életre való felkészítésük során kielégíthetik természetes társas szükségleteiket, megismerik és gyakorolhatják a társas együttélés alapvető szabályait a szokás-normarendszer megalapozásával, miközben alakul:
- Az egymásra figyelés, az együttérzés, az egymáshoz alkalmazkodás, egymás segítése, a különbözőség elfogadása, tisztelete.
- Nevelési helyzetekben az összpontosításra, erőfeszítésekre való képesség mellett a jó megoldásra ösztönző belső igény, belső motiváció alakítása a jól elvégzett „feladat" utáni megelégedettség, mint jutalom értékének alakítása.
- Élmények biztosításával, az érzelmi átélés, az érzelmek pontos felismerésének és kifejezésének alakítása, az érzelmek feletti- életkornak elvárható kontroll erősítése és az önérvényesítő törekvések segítése.

Az erkölcsi értékek, normák alakítása

- A jó és rossz felismerése, az őszinteség az igazmondás, igazságosság, felelősségvállalás, a gyengébb védelme, segítése saját élethelyzetbe való megtapasztalása, a dolgozók modell értékű bánásmódja során.
- A különbözőségek tisztelete,
- A szülőföldhöz való kötödés alakítása, a szűkebb és tágabb környezetének megismerése.
- Az egyházi világi ünnepek megélése.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- A gyermekek aktívan vegyenek részt a közös tevékenységekben.
- Fogadják el az egyes tevékenységek által megkívánt magatartási formákat.
- Viselkedjenek tisztelettel a felnőttekkel és társaikkal szemben.
- Bizalommal forduljanak a velük foglalkozó felnőttekhez.
- Alakuljon ki szabálytudatuk és vállalják tetteik következményeit.
- Társas kapcsolataikban egyszerű konfliktusaikat legyenek képesek megoldani.

- Élményeiket és gondolataikat egyre könnyebben és árnyaltabban, választékosabban fogalmazzák meg, hogy ez által alkalmassá váljanak a másokkal való együttműködésre.
- Értsék meg és tartsák tiszteletben társaik közötti különbözőségeket.

4.6. AZ ANYANYELVI, AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel – az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára – mint életkori sajátosságra –, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás – alkotóképesség – fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

Az anyanyelvi nevelés valamennyi óvodai tevékenységforma keretében megvalósul, mert a nevelés eszközeinek, és a gyermeki tevékenységrendszernek is tartalmát képezi.
Változatos formában, komplex módon, sok beszélgetéssel, játékkal, a spontán helyzeteket is kihasználva gazdagítjuk, kreatívabbá formáljuk óvodásaink kifejezőkészségét, szókincsét, verbális alkotó készségét.

Programunk lényeges része a beszéd, az anyanyelv és a kommunikáció fejlesztése, amelyek elválaszthatatlanok, és az óvodai élet egészét áthatják.
A tevékenységek során a beszéd a gyermek önkifejezésének és gondolkodásának legfőbb eszközévé válik. Csak belső nyelvi fejlettséggel rendelkező emberek lesznek képesek az alap kultúrtechnikák elsajátítására.
Feladatunk, hogy a kultúraátadás hatásrendszerében az óvodai nevelés módszereinek segítségével – a gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése által, a gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése során, azok különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása közben bővüljenek megismerő (kognitív és verbális) képességeik, mint:

- az egyre pontosabb, valósághű érzékelés, észlelés
- a szándékos figyelem, az összpontosításra való képesség,
- a valósághoz közelítő képzeleti működés,
- a reproduktív emlékezet, szándékos bevésés, felidézés,
- a problémamegoldó- és kreatív gondolkodás, valamint az elemi fogalmi gondolkodás,
- a kommunikációs képességek.

Célunk

Olyan gyerekek nevelése, akik szabad önkifejezésre képesek, meg tudják fogalmazni élményeiket, tapasztalataikat, kialakul tanulási vágyuk, képességük, kreatív személyiségük.
Az életkoruknak megfelelő beszédészleléssel, beszédmegértéssel, kifejezőkészséggel rendelkezzenek.

Feladataink

- A gyermekek értelmi képességeinek fejlesztése / érzékelés, észlelés, megfigyelés, emlékezet, képzelet, figyelem, akarat, gondolkodás /.
- Szabad önkifejezés, közlési vágy, kapcsolatteremtési készség elősegítése.
- A gyermekek kommunikációs, metakommunikációs képességének fejlesztése.
- Szókincsbővítés, alapozó funkciók megteremtése.
- Anyanyelvi játékok alkalmazása.
- Sokoldalú tapasztalatszerzés lehetőségeinek biztosítása

- Mindennapos mesehallgatás biztosítása, bábszínház, könyvtár, színvonalas előadások látogatása.
- Differenciált, egyéni képességek szerinti fejlesztés.
- Egyéni adottságok, hajlam, rátermettség, kiemelkedő képesség felfedezése.

A gyermek számára biztonságos, ingergazdag környezetet teremtünk, ahol lehetőséget biztosítunk, hogy kibeszélje magát. Az óvónő kérdéskultúrájával beszédre, gondolkodásra készteti a gyermekeket. Kérdéseire folyamatosan választ kap, szabad önkifejezési vágyát érvényesítheti. Körültekintő odafigyeléssel további beszélgetésre ösztönözzük a gyerekeket.
Spontán és tervezett helyzetek (beszélgető kör, önálló mesemondás) kialakításával segítjük gondolatainak kifejezését. Pozitív mintaadással és szabályközvetítéssel (javítgatás elkerülésével) fejlesztjük beszédkultúrájukat. A beszédfejlődésben lemaradt gyermekek fejlesztését szakképzett logopédus végzi.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Beszédük jól érthető, mondataikban jelenjenek meg a főnevek, igék, melléknevek, számnevek.
- Megfelelő tempóban, hangnemben, hangsúllyal beszéljenek kifejezve érzelmeiket, gondolataikat.
- Beszédükben jelenjenek meg az elvont fogalmak, és az ok-okozati összefüggéseket jelölő szavak
- Mutassanak érdeklődést az új, és ismeretlen kifejezések iránt.
- A könyveket szívesen nézegessék, meséljenek a képekről, élményeiket képi ábrázolásban jelenítsék meg.
- Alakuljon ki nyelvi fejlettségük, írás, olvasás iránti érdeklődésük.

Konkrét feladatok, eszközök szintenként az anyanyelvi fejlesztés során

Feladat	I. szint	II. szint	III. szint	Tehetséggondozás
A kiáramló levegő erősségének szabályozása	Légző gyakorlatok magánhangzókkal	Légző gyakorlatok mássalhangzókkal	Légző gyakorlatok magán-illetve mássalhangzókkal, ezek össze-kapcsolásával	Légző gyakorlatok magán-illetve mássalhangzókkal, ezek össze-kapcsolásával, ajakkártyák használatával Légző gyakorlatok egyre hosszabbodó mondókák, nyelvtörők gyakorlásával.
Auditív észlelés és figyelem fejlesztése **Auditív figyelem össze-kapcsolása vizuális észleléssel** **Auditív figyelem+téri tájékozódás+ gyors reagáló képesség fejlesztése** **Auditív észlelés és figyelem, időtartam, auditív differenciálás**	Hangutánzás	Hangutánzás	Hangutánzás-suttogással Magán-illetve mással-hangzók hangoztatása hangerő szabályozással Mozgásos játék során mássalhangzók hangoztatása-meghatározott cselekvéssel válaszadás Mássalhangzó összekapcsolása ugyanazon magánhangzó rövid és hosszú párjával	Irányított mondatalkotás képek, képsorozatok felállításával, időbeli sorrendiség betartásával Ajakkártyák segítségével a szavak hangokra történő bontása. illetve fordítva is: hangok szavakká történő formálása Zöngés-zöngétlen párok megkülönböztetése

Konkrét feladatok, eszközök szintenként az anyanyelvi fejlesztés során

Feladat	I. szint	II. szint	III. szint	Tehetséggondozás
Téri tájékozódás, és artikulációs képesség fejlesztése	Ajakügyesítő gyakorlat	Ajakügyesítő gyakorlat	Ajakügyesítő gyakorlat	Ajakügyesítő gyakorlat+ajakkártyák összekapcsolásával
Kifejezőkészség fejlesztése-toldalékok helyes használatának megfigyelése, gyakorlása (Fő fogalom alá gyűjtés)	Szókincsfejlesztés, Szókincsfejlesztés össze-kapcsolása a taktilis érzékelés fejlesztésével Tőmondatok megfogalmazása, bővítése képsorozat alapján: Főnevek toldalékai Tárgyeset gyakorlása	Mi történik a képen? Birtokos személyrag, Tárgyeset „t” ragjának, Helyhatározó ragjának a megfelelő használata Melléknevek, viszonyfogalmak, hasonlatok	Főnevek és toldalékai. Amit már az előzőekben gyakoroltunk	Önálló szövegalkotás, illetve direkt módon irányított „fogalmazás”. (Szabad téma, vagy egy konkrét téma)
Ritmus-gyakorlatok (Fő fogalom alá gyűjtés)	Szótagolás előkészítése: Két szótagú szavak	Szótagolás előkészítése: két-négy szótagú szavak letapsolása, megszámlálása Mennyit tapsoltam rá?	Szótagolás előkészítése: négy-hét szótagú szavak letapsolása, megszámlálása Mennyit tapsoltam rá?	Szótagolás előkészítése: mondatok letapsolása, kirakása pálcikákkal Hosszabb-rövidebb mondatok, számlálás

4.7. HAGYOMÁNYÁPOLÁS A KÖRNYEZET TEVÉKENY MEGISMERÉSE TÜKRÉBEN

Az óvónők feladata e programban, hogy a környezet tevékeny megismertetése tükrében a népi hagyományok ápolását építsék be a gyermekek nevelésébe oly módon, ahogy azt az életkori sajátosságok és egyéni képességek lehetővé teszik. Olyan közeget teremtsen az óvónő, melyben az óvodába lépés első pillanatától kezdve a nevelés szerves részévé válik a környezet tevékeny megismerése és a hagyományápolás. E kettő ötvözete adja, hogy a modern világ és a múlt együtt éljen, és e nemzedék is megtalálja benne az örömet, szépséget és követendőt. Óvónőink ismerik a helyi népszokásainkat, hagyományainkat, azok hiedelemvilágát és jelképeit. Ismernek ajaki népi játékokat, szólásokat, megszerezték ismereteiket olyan továbbképzéseken, melyek bevezetik őket a kézműves mesterség alapjaiba.
Gyermekeinkkel megismertetik lakóhelyünket, a környező falvakat, városokat, különös tekintettel a közeli és távolabbi tájegységekre kirándulások alkalmával a növény- és állatvilágot, a más településeken élők életmódját és a népi kézműves mesterség egy-egy ágát (fazekasság, szövés, fonás, kosárfonás, stb.).

Fontos a program tartalmán belül az egyes tevékenységformákban

- Népmesék, mondókák, csúfolók, közmondások, rigmusok, időjóslások, találós kérdések megismertetése a gyermekekkel.
- Énekes, gyermekjátékok, népdalok és a hangszeres népzene megismertetése (köcsögduda, citera, furulya).
- Olyan népi játékszerek készítése, melyek a természet adta anyagokból készülnek.
- Vessző és fonalfonás-szövés bemutatása, nagyobb gyermekekkel elkészítése próbálgatása.
- Anyagból népi eszközök, használati tárgyak készítése.
- Közös kalács, tök- és mézeskalácssütés.
- Régen használatos munkaeszközök megismertetése.
- Régi földműves munkák bemutatása (vetés, kapálás, aratás, stb.).
- Természeti változásokkal kapcsolatos népi jóslások megismertetése.
- Régi ügyességi. és más mozgásos játékok gyakorlása.
- Növény- és kisállat gondozás.
- Környezet megőrzése, védelme kirándulások, udvari és benti játék alkalmával.
- Az óvónők közös hagyományápoló műsora a gyerekek számára.

- A gyerekek hagyományőrző műsora gyerektársaik számára.

Az óvoda hagyományos ünnepei és egyéb rendezvények

A népi hagyományainkat aktuális, komplex módon jelenítjük meg a mindennapi tevékenységekben. Törekszünk az énekes,- mondókás, dramatikus játékok hitelesebb, élményszerűbb átadására. Gyakran használunk jellegzetes népi hangszereket, zajt keltő eszközöket. Természetes és sokrétű módon alkalmazzuk óvodai életünkben népköltészeti értékeinket és népmese hagyományainkat.

Igénybe veszünk külső- és belső segítséget a helyi hagyományok és népi motívumok feltárásában, alkalmazásában, az eredeti népszokást idéző tárgyak népviselet gyűjtésében, a gyermekélet ünnepeinek megszervezésében.

Az ünnepek, ünnepélyek jelentős események az óvoda életében. A közös élmény erejével hatnak a gyermekekre, erősítik a közösséghez való tartozás érzését, megerősítik a hagyományokat, és közel hozzák a tágabb és a szűkebb környezet jelentős eseményeit a gyermekekhez. Az óvodai nevelés egyik legfontosabb feladata a gyermekek erkölcsi magatartásának és szokásainak a megalapozása.
Fontos feladatunknak tartjuk a hazaszeretet csíráinak ápolását, a szülőföld szeretetére való nevelést. Szűkebb környezetünkkel kell először megismertetni és megszerettetni a gyermekeket. Ez a megismerési folyamat már óvodáskorban elkezdődik a hagyományok, népszokások megismertetésével. A hagyományok azok az alkalmak, visszatérő események, szokások, amelyeknek segítségével nemzedékről nemzedékre megőrizhetjük tudásunkat, tapasztalatainkat. Ünnepeink vonulatának évszázados hagyományai vannak.
Az óvodai élet napjai közül kiemelkedők az időről-időre visszatérő közösségi események: az ünnepek.
Az ünnepi előkészületek során fontos, hogy a gyermekek aktív közreműködő szerepet kapjanak, tevékeny várakozás előzze meg az ünnepet, s nyújtson számukra örömet.
Az ünnepek előkészítésében ügyeljünk az érzelmi, tartalmi előkészítésre és a tárgyi emlékek felkutatására (karácsonyfadíszek, régi képeslapok, játékeszközök).
A gyűjtőmunkában az előkészületekben fő célunk legyen a szülők bevonása is, hisz az óvoda egyik fő feladata az együttműködés a szülőkkel, a családdal, igény szerint vehetnek részt hagyományápoló műsorokban.
Az ünnepek csak a szülők együttműködő támogatásával érhetik el hatásukat.

Az ünnep fényét emeljük az óvoda, csoportszoba díszítésével a gyermekek és a felnőttek ünnepi öltözetével, illetve meglepetésekkel és a kölcsönös ajándékozással.
Az ünnepnek akkor van igazi értelme, ha közösen vagyunk részesei az előkészületeknek, majd az örömteli várakozás csúcspontja maga az ünnepi együttlét olyan legyen, hogy a gyermekek maradandó élménynek legyenek a részesei, örüljenek az ünnepnek. Az ünnep közös örömét a későbbiekben újra és újra idézzék fel.

Az ünnepi előkészületeket, az ünnepeket hassa át a gyermekek iránti tisztelet, mellyel hatékonyan segítjük harmonikus, sokoldalú fejlődésüket.
A gyermekeket ismertessük meg az ünnepek során a népi kultúrával, a hagyományokkal, a népszokásokkal és a tárgyi emlékekkel, figyelembe véve az életkori sajátosságaikat.

A néphagyomány megjelenése a nevelési folyamatban

A környezet tevékeny megszerettetése

Jeles napok, népszokások, népi jóslások.
Tájmegismerő kirándulásokon a népi kismesterségek munkájának megtekintése.
Környezet megőrzése, védelme kirándulások, udvari és benti játék alkalmával.
Közös termésgyűjtés, szüretelő napokon való tevékeny részvétel.
Közös kalács, tök- és mézeskalácssütés.
Régen használatos munkaeszközök megismertetése.
Régi földműves munkák bemutatása (vetés, kapálás, aratás, stb.).
Természeti változásokkal kapcsolatos népi jóslások megismertetése

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Természetes eszközökből játékeszközök készítése.
Természetes anyagok alkalmazása a népi kismesterségek gyakorlásával.
Népi motívumok alkalmazása.
Vessző és fonalfonás-szövés bemutatása, nagyobb gyermekekkel elkészítése próbálgatása.
Anyagból népi eszközök, használati tárgyak készítése.

Verselés, mesélés

Népi játékos mondókák, szólások, közmondások, találós kérdések, időjóslások, lakodalmas csujjogatók, névcsúfolók, népmesék, hagyományos történetek, népi bábjátékok.

Népmesék, mondókák, csúfolók, közmondások, rigmusok, időjóslások, találós kérdések megismertetése a gyermekekkel.

Ének-zene, énekes játék, gyermektánc

Mondókák, énekes mozgásos gyermekjátékok népi játékok, lakodalmas játékok, népdalok, néptánc, hangszer.

Olyan népi játékszerek készítése, melyek a természet adta anyagokból készülnek.

Énekes, gyermekjátékok, népdalok és a hangszeres népzene megismertetése (köcsögduda, citera, furulya).

Az óvónők közös hagyományápoló műsora a gyerekek számára.

Mozgás

Népi sportjátékok, ügyességi sportjátékok.

Régi ügyességi és más mozgásos játékok gyakorlása.

A gyerekek hagyományőrző műsora gyerektársaik számára.

Az őszi, téli és tavaszi napfordulóhoz kapcsolódó jeles napok

- Szent Mihály nap (szeptember 29.) - az őszi betakarítási munkák kezdete.
- Szüret (október l5. - Teréz nap)- Advent (november 30. - legközelebb eső vasárnap kezdődik, és december 24-ig tart.)
- Karácsony (december 24. - 25. - 26.)
- Vízkereszt (január 6. - a karácsonyi ünnepek záró napja)
- Farsang (Vízkereszttől Hamvazó szerdáig tart)
- Húsvét (az első tavaszi napéjegyenlőség utáni holdtöltére következő vasárnap, a 40 napig tartó böjt vége)
- Május elseje (tavaszköszöntő nap, májusfa állítás napja)

A jeles napok és a mindennapi élet hagyományai, szokásai

Szeptembertől - Adventig

Figyeljék meg a nagyobbak, felnőttek betakarító munkáját, kisebb munkavégzésben maguk is vegyenek részt. Közös termésgyűjtésekben vegyenek részt és kísérjék figyelemmel a termések feldolgozását, játékeszközök készítését.
Hallgassanak népmeséket, mondókákat, éneket, népdalokat az évszakkal kapcsolatban. Figyeljék meg a természet változásait, s gyönyörködjenek benne.

Vegyenek részt az udvar őszi rendezésében, levelek gereblyézésében, kerti munkákban. Séták, kirándulások során gyűjtsék a természet kincseit, a természetes anyagokból készítsenek egyszerű játékeszközöket. Vegyenek részt őszi betakarító munkákban (bugaverés, dió szüret, szőlőszüret, kukoricatörés), végezzenek befőzést, savanyítást az óvónő segítségével. Ismerjenek meg egyszerűbb énekes játékokat, névcsúfolókat, szólásokat, közmondásokat, népi játékokat.

Adventtől - Vízkeresztig

A mézeskalács sütéskor vegyenek részt a szaggatásban, majd a cukormázzal való díszítésben. Készítsenek fenyődíszt különböző technikával, készítsenek asztali díszeket, fűzzenek pattogatott kukoricát, segítsenek a betlehem elkészítésében. Tanuljanak verset, mondókát, dalt Mikulásra és Karácsonyra.
Ismerkedjenek a karácsonyi népszokásokkal, egyszerűbb betlehemes és pásztorjátékot játsszanak el. A nagyobb csoportok örvendeztessék meg a kisebbeket műsorral.

Mikulás nap (december 6.)

Mikulás napján a „Mikulás eljön” az óvodába és minden gyereket megajándékoz.
A gyerekek versekkel, dalokkal, köszöntik

Vízkereszt, Balázs nap és Hamvazószerda alkalmával ellátogatunk a templomba, ahol az ünnepnek, jeles napnak megfelelő szertartásban részesülnek a gyerekek. (Ez önkéntes, nem kötelező jellegű.)

Farsang (vízkereszttől hamvazószerdáig)

Öltözzenek jelmezbe, táncoljanak, közös játékokban és versenyjátékokban vegyenek részt, ha kedvük van.
Az ünnephez kapcsolódó rövid verset, mondókát, dalt tanuljanak.
Tréfás vetélkedőkbe vegyenek részt, táncoljanak, játsszanak egyszerű népi játékokat.
Készítsenek egyszerű álarcot, csoportszobát díszítő kellékeket.
Tanuljanak egyszerű dalokat, mondókákat, verseket, csúfolókat.

Segítsenek a csoportszoba feldíszítésében, egyszerű díszeket készítsenek. Díszítsenek álarcokat, szemüveget. Játsszanak népi játékokat, vegyenek részt a vetélkedőkben, versenyekben, táncban, ügyességi játékokban.

Húsvét ünnepkor (az első tavaszi napéjegyenlőség utáni holdtöltére következő vasárnap)

Vegyenek részt a csoportszoba díszítésében. Különböző technikák alkalmazásával fessenek és díszítsenek tojásokat. Segítsenek a sárgatúró készítésében. Ismerkedjenek meg a népszokásokkal, tanuljanak locsolóverset.

Május elseje (tavaszköszöntő nap, májusfaállítás napja)

Segítsenek a szalagok vágásában, majd közösen díszítsék fel a fát színes szalagokkal, pántlikával, delin kendővel az óvoda udvarán a helyi hagyományoknak megfelelően. Ismerkedjenek meg az ünneppel kapcsolatos népszokásokkal. Táncoljanak egyszerűbb lépésekkel, forgásokkal, játsszanak énekes népi játékokat.
Az ünnep időpontja: Május 1-ét megelőző munkanap.

Óvoda egyházi ünnepei

Keresztény szellemű óvodai nevelésünk „gerincét” az egyházi ünnepek adják. Az ünnepek legfőbb célkitűzése az Isten és emberszeretet elmélyítése. Feladatunk az ünnep tartalmának megismertetése a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével.
Egyházi ünnepeinken a világ felfedezésében a kisgyermek, a szülők és közvetlen környezetének megismerése után ismerje meg a Mennyei Atyát is. Kezdeti fokon hozzuk kapcsolatba a kisgyermeket Istennel, az Isten- és emberszeretettel. Megszerettetjük velük a vallásos szokásokat, élményeket nyújtunk. Kapcsolatba hozzuk őket a vallási ünnepek tartalmával, lehetővé tesszük azok átélését.

Szeptember – Szent Mihály hava:

- Veni Sancte
- Kisboldogasszony ünnepe (szept. 8.)
- Szent Mihály (szept. 29.)

November – Szent András hava:

- Mindenszentek, Halottak napja (nov.1-2.)
- Szent Márton katona, püspök ünnepe (nov.11.)
- Árpád-házi Szent Erzsébet napja (nov.19.)
- Adventi előkészület

December – Karácsony hava:

- Szent Miklós püspök, Mikulásvárás (dec. 6.)
- Adventi időszak, karácsonyi készülődés
- Karácsony, Jézus születésének megünneplése

Január – Boldogasszony hava:

- Vízkereszt, házszentelés (jan.6.)

Február – Böjtelő hava:

- Gyertyaszentelő Boldogasszony, gyertyaszentelés (febr.2.)
- Szent Balázs püspök ünnepe, Balázs-áldás (febr. 3.)
- Farsang

Március – Böjtmás hava:

- Hamvazószerda, nagyböjti időszak, húsvéti előkészület
- Szent József napján apák napja (márc. 19.)
- Gyümölcsoltó Boldogasszony (márc. 25.)
- Húsvét vigíliája, Jézus szenvedése (március vagy április)

Május – Pünkösd hava:

- Pünkösd

Június

- **Szent Jakab hava**: Te Deum

Nyáron:

- **Nagyboldogasszony ünnepe** és az államalapító Szent István ünnepe

Társadalmi ünnepekkel kapcsolatos rendezvényeink

A társadalmi (nemzeti) ünnepeket az öröm, a boldog várakozás és tevékeny készülődés előzze meg. Legyen meg a sajátos jellegük, légkörük, ami az óvoda ünnepi díszében központi helyet elfoglaló szimbólumokban jut kifejezésre. Az ünnepek alkalmával a gyermekek érezzék, hogy az ünnep mindannyiunké. Az ünnepek színesebbé tételében az óvónők vegyenek részt énekkel, tánccal és bábozással, mely emlékezetesebbé teszi a gyermekek számára az ünnepet.

Nemzeti ünnepünk - **Október 23.**
Az ünnep időpontja: Október 23-át megelőző munkanap.
Feldíszítjük az óvodát, ünnepi hangulatot teremtünk.
A nagyobb korcsoportosok részt vesznek a városi ünnepségen.

Nemzeti ünnep - Március 15.

Közösen ünnepeljük a nemzeti ünnepünket az óvodánkban. A középső csoportosok műsorral készülnek, melyet az óvoda csoportjainak bemutatnak. Az ünnep fényét emeljük az óvoda és csoportszoba díszítése által. A nagyobbak részt vehetnek a városi, rendezvényen, ünnepségen.
Az ünnep időpontja: Március 15-ét megelőző munkanap. Feldíszítjük a csoportszobákat.

Az óvoda kirándulásai

A környezet tevékeny megismerésére nevelés fontos feladata a szülőföldhöz, nemzeti kultúra hagyományaihoz fűződő pozitív érzelmi viszony alakítása, a helyi népszokások felelevenítésével és a környező népek szokásainak megismerésével.
A gyerekek az őket közvetlenül körülvevő és a tágabb természeti környezetről szerezzenek tapasztalatokat. Első feladatunk az, hogy először a szűkebb környezetüket ismerjék és szeressék meg. Séták alkalmával ismerkedjenek meg a település szépségével, régi szép értékeivel. Meglátogatjuk a település emlékműveit.

A tágabb környezet megismerése céljából rövidebb, illetve hosszabb kirándulásokat szervezünk csoportonként a gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve. A kirándulások során feladatunk a hazaszeretet csíráinak ápolása, a hazához való pozitív viszony alakítása, a szülőföld szeretetére való nevelés, ismereteik, érzelmeik gazdagítása.

Sportprogramok

A gyermeki személyiség fejlesztése, a testi képességek fejlesztése és a mozgásigény kielégítése céljából különféle versenyeket szervezünk. Az óvodás korú gyermek legtermészetesebb tevékenysége a játék és a mozgás. A gyermekek mindennapjait tegyük teljesebbé. A sportprogramok során a gyermekek legyenek felszabadultak, gazdagítsuk érzelemvilágukat, nyújtson számukra örömet a játék, a mozgás, a versengés.

Az óvoda - család közös rendezvénye, tevékenységei

Az óvoda egyik fő feladata az együttműködés a szülőkkel, a családdal. Az ünnepeket teljesebbé, tartalmasabbá a szülőkkel együtt közösen tehetjük. Szoros kapcsolatba kell kerülni a szülőkkel és meg kell találni az óvoda és a család összhangját. Az óvodai nevelés csak akkor vezethet eredményre, ha a családi nevelést sikerül vele összhangba hozni. Az ünnepek során a szülőket bevonjuk az ünnepi előkészületekbe és a gyűjtőmunkába az eredményes munka érdekében.

Az óvoda és a család közös rendezvényei lehetnek:

Őszi munka; Adventi kavalkád; Adventi gyertyagyújtás; Karácsony; Farsang; Évzáró; Gyermeknap; Nyíltnap; Családi sport nap; Családi barkács nap; Családi egészség nap

Születés- és névnapok

Csoportonként törekedjünk arra, hogy a névnapi és születésnapi köszöntés megtisztelés legyen az ünnepelt számára, örömet, élményt nyújtson.

Egymás tiszteletére és szeretetére nevelünk.

Anyák napja

Május első vasárnapja az édesanyák napja. A bensőséges, meghitt ünnep alkalmából anyáknapi verset, dalt tanítsunk a gyermekekkel. Ajándékot készítünk, készítettünk az édesanyák számára, mellyel a gyermekek otthon köszöntik fel az édesanyákat, megköszönve féltő gondoskodásukat, vigyázó, biztató szeretetüket.

Az ünnep időpontja: Május első vasárnapját megelőző időszak

Gyermeknap- Gyermekhét

Az óvodában ezt a napot vagy hetet változatos módon tesszük gazdaggá, élmény teljessé, a gyermekek számára. A gyerekeknek az óvónők érdekes programokkal kedveskednek.

A gyermeknapot vagy gyermekhetet az óvodában közösen a szülőkkel szervezzük, változatos formában és programokkal.

Az ünnep időpontja: Június első hete

Évzáró

Május utolsó heteiben csoportonként tartjuk az évzáró ünnepélyünket az óvodánkban. Az oktatási év folyamán megismert és elsajátított ismereteiket, tudásukat játékos formában jelenítik meg a szülőknek, nagyszülőknek. Az ünnep fényét emeljük a csoportszoba és az óvoda díszítésével.

Az ünnep időpontja: Május hónap

5. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATI

5.1. JÁTÉK

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék – szabad-képzettársításokat követő szabad játékfolyamat – a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt – a szülő és az óvodapedagógus. Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, eszközökre, játékszerekre van szükség. Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlégkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket

biztosítson a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus játékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabadjáték túlsúlyának érvényesülését.
A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.

A csoportokban vannak kialakított állandó játékhelyek, amelyek a gyermeki igénytől függően mobilizálhatóak. A játéktémák megválasztásánál, kialakításánál nagymértékben és rugalmasan a projekteknek megfelelően a gyermeki ötletekre alapozunk.
A játék színtere nem szűkül le a csoportszobára, igyekszünk minél több lehetőséget megragadni az udvaron való tartózkodásra, a szabad levegőn történő tevékenykedésekre. Itt is közvetlen kapcsolatba kerülnek a gyerekek a különböző anyagokkal (víz, homok, kavics, ágak). Formálhatják azokat, tevékenykedhetnek velük, felhasználhatják játékigényüknek, ötleteiknek megfelelően.
A pedagógusok, a pedagógiai munkát segítő munkatársak, és a szülők feladata is, hogy a gyermeknek a szabad játékhoz való jogát biztosítsa.
Szükséges a folyamatos megerősítés, segítségadás, a konfliktusok feloldásának segítése, és az eszközök biztosítása. A gyermekek szabad játéka leggyakrabban közösségi játék, de tisztelnünk kell az egyedül játszókat is. A szabad játékba csak az adott gyermek és szituáció ismeretében avatkozhatunk be.

Céljaink

- Kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó örömteli játékban megélt tapasztalatok birtokában gazdagodnak a gyermek szabad önkifejezési formái.
- A mozgásos, értelmi, szociális tapasztalatok többszöri átélése segíti,
    - a gyermek egyéni vágyainak kreatív ötleteinek szabad kipróbálását, kibontakoztatását,
    - közben formálódik társas viselkedése, magatartása.

Feladataink

- A szabad játék elsődlegességének biztosítása a szülőkkel, pedagógus és nem pedagógus kollégákkal való együttműködésben, a tevékenységek közötti harmonikus arányok megteremtése
- Inger gazdag, kíváncsiságot keltő mobilizálható játéktér, környezet kialakítása, a játékok elérhető helyen történő elhelyezése
- A szűkebb és tágabb környezetükből szerzett egyéni és közös élmények és tapasztalatok feldolgozásának biztosítása.
- A 3–7 éves korban megjelenő játékfajták és azok tartalmának, eszközeinek változtatása minőségének gazdagítása a gyermekek egyéni fejlettségének figyelembe vétele
- Játékirányítást segítő pedagógiai, pszichológia szakértelem, módszertani kultúra gazdagítása
- A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenlétével az indirekt irányítás biztosítása a gyermekek optimális személyiségfejlődésének biztosítása érdekében
- Tudatosan megengedő, támogató biztonságot adó jelenléttel, nyugodt légkör megteremtésével és a játék közösen elfogadott normáinak indirekt képviseletével a beszédkedv, a közlésvágy motiválása.

A fejlesztési feladatainkat meghatározzák

- A korosztály általános pszichikai sajátossága: Fontos a gyermekek mozgásfejlettségének
- (manuális képességének) észlelésének, érzelmi, akarati életének gondolkodási jellemzőinek ismerete.
- Az egyéni fejlettség és érdeklődés: Fontos tudni, hogy a gyermek a fenti területen milyen szinten áll, hiszen a fejlesztő munka ennek ismeretében tervezhető meg.
- A csoport összetétele: Információkat kell szerezni a gyermek szociális hátteréről,(környezet, élmény, ismeret). Meghatározó a nemek aránya.

A játékhoz szükséges feltételek

A nyugodt, derűs játékhoz szükséges feltételeket folyamatosan biztosítjuk a gyermekek számára:

- Hely
- Idő
- Eszköz
- Tapasztalatszerzés, élmények.

Játékformák

- Gyakorló játékok
- Konstrukciós játék
- Szimbolikus játékok (színlelő, szerep, fantáziajáték, bábozás, dramatizálás, alkotójátékok,
- barkácsolás)
- Szabályjáték

Kiscsoportban a gyakorló játék a legjellemzőbb, de nagy hangsúlyt kapnak a szimbolikus játékok, melyek fokozatos bővítésével érhetjük el a nagycsoportosok által kedvelt szerep- és szabály játékok kialakulását.

A pedagógus által kezdeményezett játék

Gondoskodunk az adott feltételek, körülmények biztosításáról, rugalmasan kezeljük és korosztálytól függően, a gyerekekkel határozzuk meg:

- a célt,
- a témák, a helyek alternatíváit,
- a felhasználható eszközök többségét,
- a szabályokat.

A gyermek szabadon választ

- a részvételben,
- a felkínált szerepben,
- a játékszituáció elfogadásában,
- a játék idejében,
- játszótársat.

A kezdeményezett játékban együtt játszunk a gyermekekkel.

Játéksegítő módszereink szituációtól függőek. A gyermekek nyugodt játéka esetén, vagy ha érezhető, hogy a gyermekek problémamegoldóak, az óvónő irányítása legyen játékot követő, szemlélő, hagyja a gyermekeket cselekedni. A játéktémához kapcsolódva – ha szükség van rá – az óvónő legyen játékkezdeményező, modellt nyújtó. Ebben támogató, ösztönző, engedő és elfogadó játszótárs. Segíti azok játékát, akik ötletszegények, kevésbé kreatívak.

Szükségszerűen avatkozunk be a játékba, például, ha a gyermekek veszélyeztetik egymás testi épségét, vagy ha agresszívak egymással, szóbeli kommunikációjuk nem megfelelő.

A nevelés folyamatában nemcsak direkten és indirekten irányítunk, hanem magatartási mintát is nyújtunk. Fontos, hogy mit és hogyan mondunk, hogyan viselkedünk, öltözködünk.

Programunk teljes egészében a játéktevékenység köreire épül, megkülönböztetve a szabad játék tevékenységeit, és az óvónő által felajánlott tevékenységeket, melyek a szervezettebb játékos tanulást jelentik, és tervszerűen előkészítettek, és felajánlottak.

Az önmagában is élményt jelentő játék alapozza meg a hatékony tanulást.

Konkrét feladatok, eszközök szintenként a játék során

Játékfajták/ Fejlesztés lehetősége	I. szint	II. szint	III. szint
Gyakorló játék Míg az I-es szintet a cselekvés, addig a II-III szintet a tárgy motiválja, gazdagítja a gyermek elképzeléseit, szocializáció, esztétikai nevelés, munkára nevelés, anyanyelvi nevelés ok-okozati összefüggések megláttatása szem-kéz, szem-láb, térérzékelés, én erősítő, mázolás, firkálás, beszédgyakorlás, dominancia szabályok	Játékeszközökkel való ismerkedés, használata. Játékszerek, eszközök rakosgatása, természetes anyagokkal való ismerkedés Játékeszközök elhelyezése: könnyen, gyermek számára minden esetben elérhető helyen. Stabil szokásrend alakítása utánzásra épülő játék Valami újszerű cselekvés ismételgetése, örömet szerez számukra. Halandzsázik, szövegritmusát mondogatja sokszor mozgással kíséri, manipulál, rakosgat újra és újra próbálkozik. Ismétléses cselekvések	Az egymás mellett való játékot felváltja az együtt játszás. Egyfajta eszközzel többen tevékenykednek. Közben anyagok, eszközök megismerése Szöveg, dallam, mozgásismétlő játékok, ritmusjátékok játékszabályok megismerése. Tárgyi cselekvés tartalma bővül, környezetükben lévő játékeszközök felhasználása – óvónő kezdeményező modell nyújtása Alkalomszerű, utánzásra épülő játék. Kísérletező, felfedező játék sorba rendez, rakosgat, felkészül a szerepjátékra – ismétlés én erősítő hatású. Cselekvés tartalma saját személyével, közvetlen környezetével kapcsolatos- új játékhoz előzetes manipuláció szükséges.	Önként vállalt spontán játék. Új építőjáték felfedezése. Kipróbálja, gyakorolja, megismeri képességeit Lehetőség az új játék megismerésére. Részképességekben enyhe lemaradást mutató gyermekeknél a tartós gyakorló játék arra utal, hogy a gyermek fejlődésében lemaradás van. Konstrukciós, és szerepjáték elemeként is megjelenik. nyelvtörők A funkciók fejlődésével megismeri a tárgyak tulajdonságait, azok kezelését a folyamatos ismétlés során változtat és más eszközökkel is kombinál.

Konkrét feladatok, eszközök szintenként a játék során

Játékfajták/ Fejlesztés lehetősége	I. szint	II. szint	III. szint
Szerepjáték Mozgás, értelmi képességek, konfliktusok kezelése tapasztalatok, élmények tudatos felhasználása ok-okozati összefüggések tartós figyelem szerepek toleráns viselkedési forma, szocializáció	Az eszközök rakosgatását felváltja a szerephez való kötődés. Ösztönző játékötletek kibontakoztatása utánzásra épülő, vagy passzív szemlélő jellegzetes cselekvések, műveletek utánzása. Szerepjátékban az érzelmileg közel álló felnőtteket és társaikat utánozza. Nagy szerepe van a megfigyelésnek. (doktor, anya szerep, babázás, anyásapás, főzés, stb.) Azonosul a felnőttek szavaival, gesztusaival. Társ közelében játszik a társ jelenléte ötletet ad a játékban- szerepjáték segíti a beilleszkedést. Egyszerű cselekvések jelennek meg. Ezáltal különböző szerepeket töltenek be.	Az önálló játékhoz megszerzik az eszközöket vigyáznak a játékszerekre tapasztalatok újraélése. Emberi kapcsolatok alakulása Társsal szívesen játszik. Szerepek kiosztása-toleráns magatartási forma Kialakul az együttjátszás igénye. Gyakori szerepcserék. Feszültségek levezetés, Közösség formáló ereje Az eszközhöz való ragaszkodást felváltja a szerep fontossága	Élethelyzetek utánzása, Játékhelyzetek, szituációk létrehozása. Szabad, változatos játékötletek alkalmazása. Színvonalas együttműködés. Játékeszközök készítése szerepek önálló kiosztása elfogadása Játékszabályok elfogadása, és betartása. A környezet jelenségeinek beépítése önálló, vagy csoportos formában. Kevésbé érdekes, kedves szerepek vállalása. Alkalmazkodnak a játék szabályaihoz. Összefüggő játéktémák több napon át játsszák. Összekapcsolódnak a játéktémák. Tartós, társas kapcsolatok alakulnak ki. A játék tartalma és a társakkal való együttjátszás egyre tartalmasabb. Fiú és lány szerepek egyre jobban elválnak. Segítik a modellek elsajátítását. A vágyak a bánat, szerzett élmények újraélése, megelevenítése.

Konkrét feladatok, eszközök szintenként a játék során

Játékfajták/ Fejlesztés lehetősége	I. szint	II. szint	III. szint
Barkácsolás Nagymozgások, finommotorika, kreativitás, munkára nevelés eszközök, felhasznált anyagok tulajdonságainak megismerése az elkészített eszközök megbecsülése, szocializáció anyanyelvi nevelés, tudatosság, feladattudat, kitartás, fegyelem, figyelem, szem-kéz, koordináció	Elromlott játékok összegyűjtése, ötletek a javításhoz, kiegészítő játékok gyűjtése barkácsoláshoz Felhasználható eszközök egyszerű alkotásokat, erőfeszítés árán hoz létre. Kialakul a kettős tudat, tudja, hogy bármikor kiléphet a játék-helyzetből Játékjavításoknál közreműködés, apró hibaelhárítások óvónői segítséggel.	Kisebb javítgatások ragasztással, festéssel, szerepjátékhoz szükséges egyszerű kellékek elkészítése. Az elkészített játék alkalmazása, felhasználása a különböző játéktevékenységek során. Megfelelő szerszám biztosítása, egyszerű technikai fogások megismertetése.	Önálló gondolatok, élmények, ismeretek felhasználása az eszközök készítéséhez. Kevésbé fejlett csoporttársak munkájának segítése. Különböző bábok készítése – sík, fakanál, vagy akár ujjas báb. Játékcselekvés öröme mellett megjelenik a szabály, mert az eszközöket, anyagokat csak korlátozott módon használhatja – mellette megjelenik a szerep, mely elindítja az alkotás örömét A gyermekek már maguk is kezdeményezik az általuk kitalált eszközök elkészítését, képzelő erejük segítségével alkotó módon változtatják meg a valóságot. Egy-egy tárgyat mással helyettesítenek. A létrehozott játékot felhasználják.

Konkrét feladatok, eszközök szintenként a játék során

Játékfajták/ Fejlesztés lehetősége	I. szint	II. szint	III. szint
Dráma, báb Irodalmi alkotások könnyebb megértése, cselekmény feldolgozása beilleszkedési zavarral küszködők megsegítése, vizuális, anyanyelvi nevelés szabálytudat kialakítása/erősítése, azonosulás, frusztráció oldása, mozgások gátlásának feloldása önkontroll fejlesztése akaratformáló hatása	Eszközök használata. Különböző eszközök, jelmezek, szerepeket jelképező kellékek használata. Akkor is használható, elérhető legyen a gyermek számára, ha más témájú játéktevékenységet végez a gyermek. Különösen a bábok jelenléte fontos mozzanat. Bábmozgatási kísérletek hangutánzások.	Az óvónő segítő szándéka érvényesüljön a bábok, szerepek kiosztásában. Adjon segítséget, ötletet. Személyes példaadás fontossága. Lélektani jelentőségű, hogy a környezet nem a gyermeket, bábot figyeli- sérelmek, szorongások, félelmek feloldásában nagy szerepet játszik.	Szerepjáték egyik formája, sokrétű tevékenység a dráma és a báb. Bábjátékban a gyerekek közvetlenül nyilvánulnak meg. A valós, átélt, vagy elképzelt cselekvés megjelenítése szerepet játszik a szerepjáték fejlesztésében.
Építő, konstruktív Önkontroll, szabálytudat, figyelem, akarati tulajdonságok értelmi képességek, mozgáskoordináció, finommotorika, eszközhasználat gondolkodás, kitartás, türelem, figyelem, fantázia, problémamegoldás, képzelet, kézügyesség	Kockákból, játékszerekből, különböző anyagok felhasználásával különböző játéktárgyakat hoznak létre „én akarom” ezt akarom. Ezen a szinten is képesek bonyolultabb építményeket alkotni, de nem minden esetben tudják megismételni. Nem a funkciógyakorlás, hanem a kitűzött cél elérése a fontos. Az óvónő feladata, hogy ebben segítséget, ötletet adjon a gyermekek számára. Sok esetben ismétlik a játékot később építményei új elemekkel bővülnek.	Képesek az elmélyült játékra, bonyolultabb alkotások elkészítésére. Élethelyzetek, átélt események hatására képesek építeni, szerelni, szerkeszteni. Az építő és konstruktív játék az eszközök sokaságát, változatosságát igénylik. Fontos, hogy ötletadással, kevés ráfordítással a gyermekek maguk is tudjanak eszközöket létrehozni. Ezen a szinten igyekeznek társsal alkotni, de sok esetben fejlettebb társuk utánzása már kielégítő számukra. Valamit alkotni igény kialakul.	Önálló, egyéni ötletek érvényesülése. Önálló tervezések szintje. A kiválasztott elképzelt modelleket egyre pontosabban, Igényesebben, egyéni ötletekkel alkotnak. a létrehozott építményeket a szerepjátékukban felhasználják. Szerkesztés örömét átélik. Összerakosgató, összeszerelhető tárgyak készítésével az élethelyzeteknek létrehozása.

Konkrét feladatok, eszközök szintenként a játék során

Játékfajták/ Fejlesztés lehetősége	I. szint	II. szint	III. szint
Szabályjáték Szabálytudat, figyelem, fegyelem, kitartás, szem-kéz koordináció, szem-láb koordináció	Instrukciók, megfigyelés útján sajátítja el a szabályokat – minden óvodai játék alkalmas erre, hiszen legtöbbjük szabályokon alapul, melyeket a gyermekek ezen a szinten is önként vállalnak. Szokásrend alakítása. Felnőtt jelenléte mellett már a korai fejlettségi szinten is tudnak alkalmazkodni a szabályokhoz. Szabálytartás elemei megjelennek- a kisebbek a maguk által felállított szabályokhoz alkalmazkodnak mozgásos (testnevelési játékok, dalos, mondókás, népi játékok labdajáték, versenyjátékok) és értelemfejlesztő játékok (kirakók, kártyák, társasjátékok, nyelvi játékok)	Egymás játékának tiszteletben tartása. Én tudat fejlesztése, önismeret alakítása Fontos, hogy a szabályok betartása mellett a kölcsönös bizalom alakulása is fontos szerepet tölt be. A győzelem érdekében a gyerekek alávessék magukat a követelményeknek. Képesek legyenek az önfegyelmezésre. Közösen őrködjenek a szabályok felett, közös titok, közös versengési elemek.	Nagyobb ügyességet, szellemi tudást, odafigyelést kíván. Egymást figyelmeztetik a szabályok betartására. Új szabályokat találnak ki. Örülnek egymás sikerének. Felnőtt jelenléte nélkül is betartják a szabályokat. Egészséges versengés kialakulása.

Udvari játék

Mozgásos, ügyességi játékok, homokban sütkérezés, dalos játékok, kerékpározás, rollerezés, babaház, kuckók. A játékfajták mindegyike megjeleníthető

5.2. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a **közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti**, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

Az óvodapedagógus feladata, hogy tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését. Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.

„A természet anyai simogatása nélkül nem alakulhat ki egészséges személyiség”.
A mi feladatunk, hogy megtervezzük azokat az alkalmakat, amelyek során a gyermek rácsodálkozhat a természet szépségeire, összhangjára, tapasztalhatja a kölcsönös előnyöket s maga is tehet azért, hogy kellemes környezetben éljen.”

A gyerekeket körülvevő természeti és társadalmi környezetről lehetőséget biztosítunk az életkornak megfelelő tapasztalatszerzésre, ezek feldolgozására.
Az információ szerzés sokoldalú biztosításával gyarapítjuk az aktív és passzív szókincsüket.
„Optimális” helyrajzi adottságunk elősegítik, hogy természetes környezetben tevékenyen tapasztalhassanak folyamatosan a gyermekeink.
A környezet feltérképezése után változatos tevékenységeket szervezünk, melyeken keresztül tapasztalatokat gyűjthetnek, szerezhetnek a természeti és társadalmi környezetről.

Fontos feladatunk

- Séták, kirándulások szervezése a szabad természetben.
- Közvetlen környezetükben a természetsarok kialakítása, amely alkalmas a megfigyelésekre.
- Település adta lehetőségek maximális kihasználása

Céljaink

- Biztonságban tájékozódnak környezetükben, ismerik szűkebb és tágabb, természeti és emberi környezetüket.
- Erősödik a pozitív érzelmi viszony a nemzeti, a multikulturális értékek
    - a népi, és a családi hagyományok,
    - a szülőföld, a hazai táj,
- A természet szeretete, védelmének igénye, a környezettudatos magatartás.

Feladataink

- A gyermek meglévő tapasztalataira, élményeire, kíváncsiságára, megismerési vágyára, sokoldalú érzékelésén alapuló érdeklődésére építés. A természeti, és szűkebb lakókörnyezetükhöz fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítása.
- Több érzékszervre ható, és cselekvés közben felfedezett környezeti tapasztalatszerzés feltételeinek megteremtése, a spontán szerzett tapasztalatok rendszerezése bővítése mellett ezek különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlásának biztosítása.
- Tanulási készségeket, képességeket meghatározó részfunkciók tudatos fejlesztése alkalmi, folyamatos megfigyelés, gyűjtés, szimulációs játékok közben).
- A környezet megismerésének komplex-integrált tevékenységsoraiban a spontán és irányított beszélgetéssel, önérvényesítő törekvések segítése, anyanyelvi-értelmi nevelés megvalósítása.
- A gyermekek önálló véleményalkotási, döntési képességeinek fejlesztése a kortárs kapcsolatokban és a környezet átalakításában.
- A beszélő környezet megteremtetése, a természetes beszéd és kommunikációs kedv fenntartása, ösztönzése és a gyermeki kérdések támogatása.

- Olyan jeles napok, településünkhöz fűződő néphagyományok, multikulturális elemek beépítése az óvodai életbe, amelyek érzelmileg gazdagítják gyermekeink óvodai életét, fejlesztik az erkölcsi tulajdonságaikat, megalapozza szokás és normarendszerüket.
- A családi tárgyi kultúra értékeinek megismerése, beépítése a napi gyakorlatba.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek speciális pedagógiai módszerekkel történő tevékenységének, tapasztalatszerzésének biztosítása.
- A szülők környezettudatos magatartásának befolyásolása, bevonásuk a környezet megfigyelésébe, átalakításába.

A környezeti nevelés színterét nehéz szétválasztani a többi nevelési területtől, szinte körbefogja azokat. A négy évszak ritmikusságára, változásaira, a hónapok aktuális eseményeire építünk. Feladatainkat a gyermekek spontán érdeklődésére alapozva, illetve korosztálynak megfelelően a gyermekekkel együtt tervezzük meg. A gyűjtő munkákba a szülőket is aktívan bevonjuk. Tervezésünk során a környezeti nevelés szorosan összekapcsolódik a matematikai ismeretszerzéssel, hiszen nagyon sok matematikai jellegű tapasztalatokat szereznek a gyerekek, és ezeket a többi tevékenységekben is alkalmazzák. Ezáltal alakul ítélőképességük, fejlődik tér-, sík, és mennyiség szemléletük.

Komplex foglalkozásaink magukban foglalják a testápolástól a közlekedésig, a családtól a helyes viselkedésig mindazt, ami a gyermeknek támpontot nyújthat a környezetében meglévő szabályok megismeréséhez és gyakorlásához. Ezek a tervezett kezdeményezések, illetve spontán ismeretszerzések a nap bármely szakában megvalósíthatóak. Lehetőséget adunk a gyermekek önálló véleményalkotására, döntési képességeik fejlődésére, a környezet alakításában.

Óvodánk kalendáriuma

Október 04. Állatok világnapja
Feladat ajánlás: Vadon élő állatok, bogarak megismerése, hasznuk, fontosságuk.
Tanyai kirándulás vagy háznál tartott állatok megfigyelése.

December 20. Madárkarácsony
Feladat ajánlás: Madárkalács készítése, elhelyezése a kiválasztott fára.
Madáretetők kihelyezése, feltöltése. Gondoskodás a madarakról.

Március 22. A Víz világnapja

Feladat ajánlás: A víz fontosságának tudatosítása. Élhetünk-e víz nélkül? Takarékoskodjunk a vízzel!

Április 22. A Föld napja

Feladat ajánlás: Szép környezet kialakítása, virágok, bokrok, facsemeték ültetése. Értékeink megóvása.

Május 18. Madarak és fák napja

Feladat ajánlás: Gyönyörködjenek a fákban és a madarakban

Jobban figyeljenek a környezetükben található, fellelhető madarak életére, a fák, bokrok megóvására!

Június 05. Környezetvédelmi világnap

Feladat ajánlás: Védd a természet és a környezeted értékeit, vigyázz a tisztaságára!

Konkrét feladatok, eszközök szintenként a külső világ tevékeny megismerése során

I.	II.	III.	IV.
Névismeret	teljes név, szűk családnév, csoporttársak	lakcím, családi kapcsolatok, szülők foglalkozása, munkahelye	szűkebb lakóhelyünk hírességei családfa készítése fotókkal
Főbb testrészek, azok megnevezése, öltözködés	Érzékszervek – funkciói, testápolása	Testséma ismerete, érzék-szervek ápolása, ízek, illatok, zajok, felületek, anyagok	belső szervek megnevezése, funkciója
Évszakok – ismérvei, tél – nyár összehasonlítása, **Időjárás hatásai** **Gyűjtő fogalmak (állat, jármű, gyümölcs)** **Alapszínek**	Négy évszak alapvető jellemzői, hatása emberre, állatra. Napszakok, napok Csapadékfajták Színárnyalatok	Négy évszak alapvető jellemzői, sorrendiség, hatása emberre, állatra, növényre. Napszakok, napok, hónapok, Időrendi relációk, Jeles napok, népszokások, Évszakhoz kapcsolódó kísérletek. kevert színek	Földgömb segítségével az éghajlati övek, Időjárási jelenségek (hurrikán, tornádó, szökőár) időjóslatok
Állatok, rovarok – természetes környezetben megfigyelése, felismerése, megnevezése, mozgás, hangutánzás.	Állatok – házi és vadonélők, emberi gondoskodás, Madarak, rovarok, hüllők Környezetvédelem	Állatok – Talajlakók, puhatestűek, pókok Nem szeretem állatok Fenntarthatóság: (komposztálás, szelektív gyűjtés, újrahasznosítás)	Állatgondozás, Őslények megismertetése, veszélyeztetett fajok említése, az emberi felelősség tudatosítása,

Konkrét feladatok, eszközök szintenként a külső világ tevékeny megismerése során

I.	II.	III.	IV.
Növények – gyümölcsök-zöldségek, virágok felismerése, megnevezése	Növények – fák, kerti virágok felismerése, megnevezése Gyümölcsök-zöldségek felhasználása Kísérletek (csíráztatás, rügyeztetés) Kerti munka	Növények – vadvirágok, termések, termények felismerése, meg-nevezése termények felhasználása, befőzés, savanyítás Fenntarthatóság-tudatos vásárlás és fogyasztás Kísérletezés Kerti munka	Festő és gyógynövények megismerése, hasznosítása, biogazdálkodás fontossága
Gyalogos közlekedés szabályai, Járművek,	Közlekedési színterek, közlekedési lámpák, tömegközlekedési eszközök, megkülönböztetett járművek, viselkedési norma,	Közlekedési dolgozók munkája, munkagépek, mezőgazda-sági gépek,	Kerékpáros jogosítvány megszerzése, kerékpáros közlekedés gyakorlása
Foglalkozások: (orvos, boltos, postás, óvónő)	Foglalkozások: rendőr, tűzoltó, mentős, pék…)	Foglalkozások: (autószerelő, fodrász, asztalos, kőműves, pilóta, bányász, erdész…)	Népi és kihalt mesterségek említése (kosárfonó, kovács, takács…)
Zöld ünnepek megélése	Ünnepekkel kapcsolatos tevékenységek	Eszközkészítés, kísérletek, (akváriumkészítés) fenntarthatóság említése	Modellezés (földgömbkasírozás,) Víz körforgása Bolygók megnevezése

5.2.1. A külső világ tevékeny megismerése - Matematika során

A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatokhoz juttatjuk a gyermekeket, melyeket tevékenységeikben alkalmazhatnak.
A matematikai nevelés a külső világ megismerésének tevékeny része, az analízis-szintézis, konkretizálás, elvonatkoztatás, gondolkodási műveletek alkalmazásának gyakorlati lehetősége. A gyermekekkel a környező valóságot, a természet törvényszerűségeit és összefüggéseit ismertetjük meg. Megalapozzuk a logikus gondolkodást.
Matematikai érdeklődésüket folyamatosan kielégítjük, élményeket, eszközöket biztosítunk a tapasztalatszerzéshez.
Szemléletüket úgy formáljuk, hogy gondolkodási műveleteik, készségeik, képességeik, fejlődjenek.
Megismertetjük gyermekeinket: mennyiségi viszonyokkal, a színekkel, halmazokkal, tő- és sorszámnevekkel, egyszerű labirintus játékokkal, ritmikus sorokkal, a pár fogalmával, variációs lehetőségekkel, egyszerű és bonyolultabb társasjátékokkal, a tükörkép fogalmával, a relációkkal, az irányokkal, névutókkal, a kiterjedésekkel, tér és síkmértani formákkal és egyéb gyűjtőfogalmakkal.
A gyermekek által kezdeményezett játék kínálta lehetőségekben folyamatosan figyeljük ötleteiket, alakítjuk gondolkodásmódjukat. A matematikai nyelv használatával példát adunk a gyerekeknek, amellyel konkrét tapasztalataik megfogalmazására biztatjuk őket. Biztosítjuk a választás lehetőségét a különböző játéktevékenységekben, amelyekben lehetőséget adunk az önálló gondolkodásra, szabályalkotásra. Tudatosan figyelünk arra, hogy a gyermekek találjanak megoldásokat egy-egy számukra problémát jelentő helyzetben.
A differenciált fejlesztést mikro csoportos foglalkozás keretein belül valósítjuk meg.

Céljaink

- A gyermekek rendelkeznek életkoruknak és egyéni fejlettségüknek megfelelően
    - okoldalú érzékszervi megtapasztalásból eredő mennyiségi, formai, és kiterjedésekkel összefüggő ismeretekkel, készségekkel,
    - tapasztalataikat tevékenységekben tudják alkalmazni.

Feladataink

- A gyermekek spontán és irányított helyzetekből adódó matematikai tapasztalatszerzés útján történő érdeklődésének felkeltése.

- Pozitív viszony kialakítása, a probléma helyzetek megoldásához a logikus gondolkodás
- megalapozása, az elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, tevékenységekben, élethelyzetekben való gyakorlása.
- A kognitív képességek cselekvés során történő fejlesztése, különös tekintettel az érzékelés, észlelés, emlékezés, megértés fejlesztésére.
- A gyermeki tevékenység változatos formáinak (egyéni, páros, mikro csoportos) biztosítása, a cselekvéses, tanulásból adódó tapasztalatok összegzése.
- A gyermekek önálló véleményalkotásának, döntési képességének megalapozása, sajátos logikájának elfogadása, egymás véleményének meghallgatásával, kortárs kapcsolatokban, és problémahelyzetekben.
- A gyermekek aktív, passzív szókincsének, mennyiségi-minőségi gyarapítása, a fogalmak, relációk körének és tartalmának bővítése, új fogalomrendszer kialakítása. A gondolatok, a problémamegfogalmazás, pontos egyértelmű, a gyermekek számára érthető közvetítése.
- A gyermekek egyéni fejlődésének nyomon követése, differenciált képességfejlesztés

Konkrét feladatok, eszközök szintenként a külső világ tevékeny megismerése – matematika során

I. szint	II. szint	III. szint	Tehetséggondozás
• Szerezzenek matematikai tartalmú tapasztalatokat játékaik vagy önálló megfigyeléseik során • Fedezzenek fel hasonlóságokat vagy eltéréseket, fedezzék fel a közös vonásokat • Számoljanak 3 – 5 elemű halmazokat • Alkossanak egyszerű ítéleteket • A játékok tartalmát illetően ismerkedjenek a halmazokkal • Globális mennyiség felismerés lehetőleg 3-4-ig • Számlálás automatizálása	• A játékok során vegyenek részt egyszerűbb szituációs játékokban • Figyelmük a játék során irányuljon a feladatra • Vegyenek részt tematikus játékokban, melyek a matematikai ismeretszerzés körében mozognak • Cselekvésük irányuljon a matematikai feladatok megoldására • ismerkedjenek (különböző nehézségi fokú) szabályokhoz kötött játékokkal • A játékok tartalmát illetően 3 csoporttal ismerkedjenek **a)** halmazok, logika **b)** relációk, sorozatok **c)** geometria, mérés • Fogalmazzanak meg matematikai tartalmú ítéleteket • Biztonsággal mozogjanak az 5 – 7 számkörön belül • Játszanak körjátékokat, valamint mozgásos, játékokat, amelyek a matematika témaköréhez illeszkednek • globális mennyiség felismerés lehetőleg 6-ig • Számlálás automatizálása	• Játéktevékenységeik során, találkozzanak olyan akadályokkal, amelyek a probléma felismerő- megoldó képességeik fejlődését segítik • Vegyenek részt olyan matematikai szituációkban, melyek a kreatív gondolkodásuk fejlődését elősegítik • Ismerjék a relációs fogalmakat, jeleket • A játékok tartalmát illetően 3 csoporttal ismerkedjenek **a) halmazok, logika** **b) relációk, sorozatok** **c) geometria, mérés** • 10 –es számkörben biztonsággal mozogjanak, ismerjék a 10-es átlépés szabályait • Számolásaik során használják a tő- és sorszámneveket • Ismerjék és alkalmazzák helyesen a pár fogalmát • Játszanak körjátékokat, valamint mozgásos, játékokat, amelyek a matematika témaköréhez illeszkednek • Globális mennyiség felismerés 6-ig (változatos körülmények között) • Számlálás automatizálása	• Számképek ismerete • Bontás – pótlás műveletének kiterjesztése nagyobb számkörben (10 vagy 10-es átlépéssel) • Geometriai alakzatok felismerése megnevezése (speciális tulajdonságaik) • Sakkjáték szabályainak megismertetése • Kombinatorikai feladatok • Vizuomotoros, grafomotoros készségek fejlesztése • Mátrixok • Kettesével – hármasával való számolás

5.3. Mozgás

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére.

A spontán – a játékban, azon belül a szabad játékban – megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A mozgás a gyermekek legtermészetesebb megnyilvánulási formája. A konkrét mozgásos tapasztalatok beépülésével gazdagítjuk a szókincsüket, az elvont gondolkodást, és a keresztcsatornák fejlődését segítjük a mozgásformák megnevezésével. Világos, konkrét értékeléssel a pozitív énképet alakítjuk.
A finommotorika fejlesztésén keresztül több struktúrát is kedvezően befolyásolhatunk, - testdimenziók, térpercepció alakulását is. Ez a szakasz a mozgáskoordináció fejlődésének legintenzívebb szakasza is.

A mozgás szocializációs hatása a következőkben mutatkozik meg:
A sikeresen elvégzett mozgásos feladat növeli a hatékonyság / kompetencia / érzését, a mozgás feletti kontroll az én-kontrollt erősíti, a mozgásos feladatok kivitelezésére fordított összpontosítás a figyelemkoncentráció a kitartás, az erőfeszítésekre való képességet fokozza.
A társakkal végzett együttmozgás konkrét tapasztalatokat hordoz a gyermek én-határának a másik észlelésének megtanulásához, végső soron a kooperáció kialakulásához.

A mozgás fejlesztésének területei

Szabad játék kereteiben végzett mozgásos játékok

Mivel a gyermekek mozgásigénye eltérő, fontos, hogy az aktívabb mozgást és a nyugodtabb tevékenységet kedvelő gyermekek is megtanulják az egymáshoz való alkalmazkodást. A célunk az, hogy minden gyermek megtalálja a fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának legmegfelelőbb tevékenységet.
Fontos, hogy felkeltsük-, fenntartsuk a gyermekek mozgáskedvét, megszerettessük a mozgást.
Lényeges a motiváció, a körülmények megteremtése, szabályok kialakítása, a pozitív megerősítés. Ezeknek megfelelően biztosítjuk a megfelelő helyet és eszközöket a mozgásos tevékenységekhez a csoportszobában és a tornaszobában. Időjárástól függően a lehető legtöbb időt töltjük a szabadban.
Az eszközök és tevékenységek kiválasztásánál szem előtt tartjuk a gyermekek életkorát, fejlettségi szintjét és a csoport összetételét.

3–4 éveseknél a természetes nagymozgások fejlődését kívánjuk segíteni. A csúszáshoz, bújáshoz, mászáshoz szükséges eszközöket biztosítjuk a csoportszobában, illetve lehetőséget adunk az asztalok alatti bújócskázáshoz.
4–5 éves korban nagyobb hangsúlyt kap a szem-kéz, szem-láb koordináció és az egyensúlyérzék fejlesztése. A koordináció fejlesztését szolgálják a célbadobó játékok, kugli, ugróiskola, ugrókötelezés, barkácsoló tevékenység is. Az egyensúly fejlesztésére a szabad játékban a különböző hinták, mászókák, a füles labda, a lépegető alkalmasak.
5–6–7 éves korban a finommotorika fejlesztésére kell a legnagyobb hangsúlyt fektetni. A játékban nagyon sok lehetőség nyílik ennek spontán fejlesztésére, például az ábrázolási technikák gyakorlása során, tépés, vágás, varrás, gyöngyfűzés vagy legózás, konstruálás stb.
Meggyőződésünk, hogy a kellemes légkörben, jól szervezett mozgásos tevékenységekben a gyermek örömmel vesz részt.

Kötelező testnevelés foglalkozás

Heti egy alkalommal szervezzük a tornaszobában, jó idő esetén, az udvaron. Minden nap lehetőséget biztosítunk arra, hogy az épület és az udvar adottságának figyelembevételével, óvónői irányítás mellet aktívan kielégítsék mozgásigényüket a gyermekek.
A testnevelés foglalkozások során teremtünk alkalmat speciális gyakorlatok beiktatásával a testi deformitások megelőzésére is /lábboltozat erősítés, gerinctorna /.
A játékot, a játékosságot alapvető eszközként értelmezzük és alkalmazzuk a testnevelésben.

Mindennapos mozgásos tevékenység

A napirend fontos része, mely a gyerekek fejlettségétől függően 5-10 percig tart.
Megalapozzuk azt az igényt, hogy rendszeresen mozogni jó és szükséges. Középpontban a mozgásos játékok állnak, melyek aktív pihenést jelentenek a gyermekeknek. Kiegészülnek a járás, futó és gimnasztikai gyakorlatokkal.
Teremben, öltözőben az óvoda egész területén biztosítunk lehetőséget a mozgásra.
Törekszünk arra, hogy minél többet tartózkodjunk a szabad levegőn, ahol a legjobban ki lehet használni a mozgásos játékok kooperatív, fejlesztő hatásait.

Céljaink

- A rendszeres mozgás, a természetes mozgáskedv fenntartása, a mozgásigény kielégítése során megalapozódik a mozgás szeretetésre épülő egészséges- életvitel és életmód.

Feladataink

- Rendszeres, mindennapi mozgással, az egészséges életmódot erősítő tevékenységek biztosítása, az egészséges életvitel kialakítása, a gyermekek egészségének megőrzése, edzése.
- A játékos mozgás, torna által a mozgásigény kielégítése, a mozgáskultúra fejlesztése, az egyéni szükségletek és képességek figyelembe vételével.
- Harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése, a mozgástapasztalatok bővítése, a mozgáskészség alakítása, mozgásra késztető biztonságos környezet kialakítása.
- Játékos mozgásban az értelmi és szociális képességek, társra figyelés fejlesztése.

- Testi képességek (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség), fizikai erőnlét a koordinációs készségek, és a térérzékelés tudatos fejlesztése.
- Az egyéni lemaradásokat kompenzáló speciális mozgásos játékok közvetítése, a hátránnyal küzdő gyermekeknél biztonságban végezhető mozgásélmény feltételeinek megteremtése, a csoportszobában és az udvaron egyaránt.
- A szülőkkel együttműködve, a gyermekek egyéni érdeklődésének, temperamentumának figyelembe vételével differenciált (prevenció, korrekció, tehetséggondozás) mozgáslehetőség biztosítása, ill. közös mozgásos programok szervezése

Konkrét feladatok, eszközök szintenként a mozgás során

Szint	Feladat
I.	**Nagymozgások fejlesztésének fő időszaka** Nagy hangsúlyt fektetünk a biztos járás tökéletesítésére, finomítjuk, nyújtjuk a futás lépéseit. A helyes testtartást segítjük elő a csúszások, mászások, kúszások járás és futásgyakorlatok alkalmazásával. Játékos, utánzó gyakorlatokkal nehezítjük a feladatok gyakorlását, hiszen az új és sokoldalú eszközök kipróbálása is ösztönzi a gyermeket. A testrészek megismertetésével (mozgatás, érintés, megnevezés) elősegítjük az **„én kép”** kialakulását. A testsémával való ismerkedés során a **térirányokkal is megismertetjük a gyermekeket**. A mozgásfejlesztő játékok során igyekszünk a gyermekeket a nekik megfelelő maximális erőkifejtésre késztetni. A vesztibuláris rendszer állandó ingerlése alapigény ebben a korban, rendelkezünk speciális eszközök tárházával. Kiemelten kezeljük az egyensúlyérzék fejlesztését, amit szintén játékos eszközök alkalmazásával a nap bármilyen szakában biztosítunk (elefánt láb, roller, gerenda). A **torna alapelemei** közül a hossztengelykörüli gurulással ismertetjük meg a gyerekeket. Nagy hangsúlyt fektetünk a különböző kéziszerek használatára. Nem csak fejlesztő hatásuk miatt, de ebben a korban figyelemfelkeltő jellegük miatt is ösztönzőleg hatnak, mozgásra serkenti őket. **Az eszközöket a nap bármelyik szakában használhatják,** rendelkezünk babzsákkal, szalaggal, labdával, tornabottal stb. A kéziszerek változatos alkalmazásával az ujjak és a kéz mozgékonyságát is fejlesztjük. Megköveteljük rendeltetésszerű használatát, kipróbáltatva azok tulajdonságait, pl.: zászló, szalaglobogtatás, babzsák zörgetés stb. A **támaszgyakorlatokkal** a vállövet, a kar és törzs izomzatát fejlesztjük. Testtartás javító hatása miatt a korcsoport leghasznosabb mozgása. A támaszgyakorlatok közben használt eszközeink jól rögzítettek, balesetmentesek. A mindennapos testnevelés során kiemelt szerepet adunk a lábboltozatot erősítő gyakorlatoknak, tartásjavítást szolgáló feladatoknak. **Gimnasztikai gyakorlatok** (2 ütemű) – kargyakorlatok – törzsgyakorlatok - lábgyakorlatok **Természetes támaszgyakorlatok –** kúszások – mászások - csúszások **Egyensúlygyakorlatok** **Atlétika jellegű gyakorlatok –** futások – ugrások - dobások **Labdás gyakorlatok**

Konkrét feladatok, eszközök szintenként a mozgás során

Szint	Feladat
II.	**Finomítjuk a nagymozgásokat** Egyre összetettebbé válik a járás, futás, kúszás-mászás. Nagyobb hangsúlyt fektetünk a dobógyakorlatokra, (célba dobás, távolba hajítás haránterpeszállásból). Játék során gyakrabban alkalmazunk labdajátékot. Előtérbe helyezzük az egyensúlyérzék fejlesztését segítő gyakorlatokat, a **szem - kéz, szem - láb koordinációt** igénylő ugrásokat, és a gurulóátfordulást. Az irányított tevékenység során megjelenik az oldal, hátrafelé járás, menetirányban történő futás tempóváltoztatással. Figyelünk a rugalmas le - és felugrásra, mély - és távolugrásra, amely néhány lépésből történik. A szabad mozgás során ugrókötelezni, ugróiskolázni tanítjuk a gyermekeket. **Gimnasztikai gyakorlatok** (4 ütemű) - kargyakorlatok: ülésben, állásban, térdelésben, mellső középtartás, karlendítések, karfordítások - törzsgyakorlatok: törzsdöntés előre, oldalra - lábgyakorlatok: lábemelések, láblendítések, szökdelés, törökülés, sarokülés, térdelések **Természetes támaszgyakorlatok -** kúszások. padon, rézsútos padon - mászások: hátrafelé, oldalirányban, padon, rézsutos padon lefelé és felfelé, pókjárás - c–úszások: ülésben, padon, rézsútos padon, eszközhordással **Egyensúlygyakorlatok -** egyensúlyozó járás padon, fejtetőn babzsákkal **Hossztengely körüli gurulás -** eszközzel kézben, boka között **Gurulóátfordulás előre** **Ugrószekrényen végezhető gyakorlatok** **Nyuszi ugrás, kézenállás előkészítése** **Tornajellegű gyakorlatok -** Zsugorkanyarulati átugrás előkészítése **Atlétika jellegű gyakorlatok** futások: közepes iramú, belegyorsuló, tempó-és irányváltoztatással ugrások: egy lábon szökdelés, fel- és lelépések, helyből távolugrás, helyből magasugrás dobások: függőleges és vízszintes célba **Labdás gyakorlatok** labdagurítás különböző testhelyzetekből, labdavezetés helyben két kézzel, feldobás, elkapás állásban, kétkezes alsó és felsődobás léglabdával vízszintes és függőleges célba **Testnevelési játékok** futó, fogó, utánzó, versenyjátékok

Konkrét feladatok, eszközök szintenként a mozgás során

Szint	Feladat
III.	**Már** kifinomultabb **a mozgás összerendezettebb**, harmonikus ritmusú. Ezért kiemelt szerepet szánunk az észlelés alakítására és a **finommotorika fejlesztésére**. Megköveteljük a játékszabályok betartását. A futást sorverseny, váltóverseny és futóverseny során is gyakoroltatjuk. Megismertetjük a különböző futásokat: fokozódó-, gyors-, lassú futás. Ugrógyakorlatokat végeztetünk (sorozatugrások, különböző magasságú, távolságú ugrások helyből és nekifutásból). Bővítjük a játékos labda - és dobásgyakorlatok nehézségi fokát. A támaszgyakorlatok során többször végeztetünk páros gyakorlatokat, pl. talicskázás. Mozgás tevékenységeink során alkalmat adunk a gyerekeknek, hogy az ő kívánságaik is teljesüljenek. Lehetőséget adunk, hogy kitalálhassanak játékokat, gyakorlatokat, szereken mozdulatokat. **Kiemelten fejlesztjük a finommotorikát**. Egy - egy tevékenységben fő szerepet kap a szalag, melyet foghatnak három ujjal, de botra rögzítve is gyakorolhatják a laza csuklómozgást. A kéziszerekkel a kéz izmainak differenciált mozgatását gyakoroltatjuk. **Gimnasztikai gyakorlatok** (6-8 ütemű) kargyakorlatok: rézsútos magas-mélytartás, karkörzések, karhúzások, malomkörzések törzsgyakorlatok: törzsdöntés oldalt, oldalfekvés, fekvőtámaszok lábgyakorlatok. lábterpesztések, lábkeresztezések, galoppszökdelés **Természetes támaszgyakorlatok** - kúszások: két egymás mellet lévő padon, egyik végtag kiiktatásával, különböző magasságú eszközökön át - mászások: irányváltoztatással, eszközhordással, haladás bordásfalon, keresztlépés, keresztfogás bordásfalon - függések: érintő magas szeren **Egyensúlygyakorlatok** - megemelt padon, fordított padon, eszközzel a kézben **Hossztengely körüli gurulás** - társsal **Gurulóátfordulás előre** ikerbukfenc **Gurulóátfordulás hátra** **Fellendülés kézállásba** **Tarkóállás** **Széltében és hosszába állított ugrószekrényen végezhető gyakorlatok** **Nyuszi ugrás padon** - nyuszi ugrás padon leterpesztéssel **Zsugorkanyarulati átugrás padon** - átugrás a pad egyik, majd másik oldalára **Atlétikai gyakorlatok** - futás irányváltoztatással, magas térd-és sarokemeléssel, nekifutásból távolugrás, magasugrás, - dobások: vízszintes, függőleges célba, távolba, helyből, nekifutásból **Labdás gyakorlatok** - labda feldobás-elkapás járás, lassú futás közben, labdavezetés futás közben, falhoz dobás-elkapás, labda át-adás társnak járás, futás közben, kosárlabdába dobás **Testnevelési játékok** - futó, fogó, versenyjátékok egy-egy foglalkozásba többször beépítve

5.4. Ének - zene, énekes játék, gyermektánc

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is.

Az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

A zenei nevelésnek a gyermek egész lényét át kell hatnia. Óvodánkban a zenei felkészítés kiegészül az óvodai hagyományápolás- népszokások körével.
Az ének-zene komplexen kapcsolódik a külső világ tevékeny megismeréséhez. A megismert dalanyag sokirányú nevelő hatása mellett jól szolgálja a valóság hangulati elemeinek megéreztetését. A zenei nevelés a mesékkel, versekkel és az anyanyelvi neveléssel van a legszorosabb kapcsolatban. A mondókák, a dalok szövegének hanglejtését, ritmusát pontosan követik a gyermekdalok. Az új szavak a szókincset bővítik, a mozgással egybekötött cselekvések a szavak pontos megértését segítik.

Éneklésre, mondókázásra vagy körjátékok játszására napközben bármikor adódhat alkalom.

Kiscsoportban feladatunk: a gyermekek figyelmének felkeltése, megfelelő hangmagasságú, tiszta énekléssel az egyenletes lüktetés megéreztetése.

- éneklés egy- két gyermekkel
- ölbeli játékokkal
- höcögtetőkkel
- kis hangterjedelmű gyermekdalokkal

- mondókákkal
- játékos, utánzó mozdulatokkal (helyben)

Középső csoportban feladatunk:

- játékos közös éneklés, kisebb csoportban.
- bábbal egyéni éneklésre serkentés
- körbejárás elsajátítása
- egyenletes lüktetés megéreztetése járással
- akusztikus inger és a mozgás összekapcsolása (taps, dobbantás stb.)
- utánzó mozdulatok, változatos sorformák játszása

Nagycsoportban feladatunk:

- a csoport tisztán énekeljen, az óvónő indítása után egyedül is
- a tiszta éneklés javítása csoportban és egyénileg
- merjenek önállóan dalt választani, egyedül énekelni
- esztétikus kör alakítása, megtartása
- nagy térben mozgó komplikáltabb mozgásformák elsajátítása
  Pl. szerepcserés, párválasztós, sorgyarapodós játékok
- tempó és dinamika összekapcsolása
- zenei kreativitás fejlesztése: karmesteres játékkal, mondókák dallamosításával, kérdés- felelet játékokkal stb.
- nagyobb hangterjedelmű dalok, népdalok, énekes játékok megtanítása
- Lehetőséget teremtünk arra, hogy két szólamban és kánonban is énekeljünk a gyerekeknek Az élményt nyújtó közös ének- zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. Folyamatosan bővítjük az ének-zenei eszközeinket / ritmus, dallamhangszerek, fejdíszek, néptánc ruhák, kendők, kalapok tárházát/, amelyeket a gyerekek szívesen használnak.

Kiscsoportban a kezdeményezések kötetlenek. Középső-és nagy csoportban kötetlen és kötött foglalkozásokat tervezünk.
Zenehallgatás alkalmával lehetőségünk van arra, hogy hangszeres zenei élményt nyújtsunk, alkalmanként más népek kultúrájából származó dalokat, zenei alkotásokat ismertessünk meg a gyermekekkel.

Mindig az adott csoport fejlettségi szintjét figyelembe véve döntünk arról, hogy milyen formában valósítjuk meg a zenei nevelés feladatait.
Lehetőség szerint vegyenek részt az óvodások a gyermekeknek szervezett városi zenei rendezvényeken (koncerteken, hangversenyeken, énekes versenyeken).

Céljaink

- Az örömet adó ölbeli játékok, népi gyermekdalok, énekes játékok, a kortárs művészeti alkotások által alakul,
    - a zene iránti érdeklődés,
    - formálódik a zenei ízlés, esztétikai fogékonyság.

Feladataink

- Megfelelő légkör kialakításával az érzelmi motiváltság biztosítása.
- A gyermekek minél több olyan zenei élményhez juttatása, amely megalapozza zenei anyanyelvüket, fejleszti gondolkodásukat és kommunikációs képességeiket.
- A gyermekek zenei képességének (hallásának, ritmusérzékének, zenei emlékezetének, harmonikus, szép mozgásának), kreativitásának fejlesztése, énekes népi játékok, az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások segítségével.
- A zenei képességfejlesztéssel párhuzamosan örömteli, érzelem gazdag, szép, tiszta éneklésre szoktatás, az egyéni megszólalás bátorítása természetes játékhelyzetekben (felelgetős énekes játékok).
- Az énekes játékok eszközeivel különböző grammatikai megoldások, választékos kifejezések, párbeszédek, dramatizálás gyakorlása.
- Az önkifejezés újabb lehetőségének felkínálása a zenei improvizációra való ösztönzés
- (mozgás rögtönzése zenére, dallam, ritmus variációk kitalálása).
- A sajátos nevelési igényű gyermekek zenei nevelése speciális szakember és programok segítségével (pl. szenzomotoros integráció).
- Az etnikai gyermekek zenei kultúrájának közvetítése.
- Óvodánkban fontos szerepe van az egyházi ünnepeknek. A gyermekeket megismertetjük hangterjedelmüknek megfelelő vallásos tartalmú dalokkal és az egyházi zenével is

Konkrét feladatok, eszközök szintenként az ének, zene, néptánc, gyermektánc során

<table>
<tr><th rowspan="2">Szint</th><th rowspan="2">Zenei anyag/
Éneklési készség</th><th colspan="2">Zenei képességfejlesztés</th><th>Zenehallgatás</th></tr>
<tr><th>ritmusérzék</th><th>hallásfejlesztés</th><th></th></tr>
<tr><td rowspan="2">I.</td><td>10-13 dalos játék
sz-m : 3-4
l-sz-m : 4-5
m-r-d: 3-4
5-6 mondóka
5-6 ölbeli játék
höcögtető,
simogató,
ujj-játék,
ringató</td><td rowspan="2">- egyenletes lüktetés érzékeltetése játékos mozdulatokkal
- egyszerű ritmushangszerek használata (ritmusbot, dob)
- egyenletes járás mondókára</td><td rowspan="2">- halk-hangos felismerése, alkalmazása mondókákkal, mozgással
- magasabb
-mélyebb hangok felismerése, térbeli érzékeltetése
- gyors-lassú felismerése dalon, mondókán
- zörejhangok megkülönböztetése (környezetünk hangjai)
- 3-4 ritmus-és dallamjátszó hangszer hangjának felismertetése</td><td rowspan="2">- népdalok
- tréfás és alkalmi műdalok
- óvónő hangszeres játéka
- kánonok</td></tr>
<tr><td>- Örömmel vesznek részt ölbeli játékokban, szívesen hallgatják az óvónő énekét és hangszeres játékát.

- Az óvónő vezetésével bekapcsolódnak körjátékokba, és tudnak is közösen énekelni, mondókázni.</td></tr>
</table>

Konkrét feladatok, eszközök szintenként az ének, zene, néptánc, gyermektánc során

<table>
<tr><th>Szint</th><th>Zenei anyag/
Éneklési készség</th><th colspan="2">Zenei képességfejlesztés</th><th>Zenehallgatás</th></tr>
<tr><th></th><th></th><th>ritmusérzék</th><th>hallásfejlesztés</th><th></th></tr>
<tr><td rowspan="2">II.</td><td>12-15 új dalos játék
- párválasztós
- kérdés-felelet
- sorgyarapítás
- szerepcserés
- kapus-játék
- fogó játék

5-6 új mondóka, kiolvasó

3-4 alkalmi műdal</td><td rowspan="2">- egyenletes lüktetés érzékeltetése járással, tapssal, ki-számolással,
- egyszerű tánclépések meg-ismerése, gyakorlása ütemtartással
roggyantás
páros sarokemelés
sarokkoppantás
ringás állva
forgás egyedül és párosával

- egyszerűbb dalok, mondókák ritmusának érzékeltetése ritmushangszerekkel
- ritmusvisszhang (egy motívum)</td><td rowspan="2">- halk-hangos felismerése, jelre történő hangerőváltás (halk-hangos)

- magasabb-mélyebb megkülönböztetésed allamvonal mutatása térben

- gyors-lassú felismerése, kifejezése mondókával, dallal, mozgással

- zörejhangok felismerése (ritmus-és dallamjátszó hang-szerek, használati eszközök hangjai)

- dalfelismerés dúdolásról, hangszeres előadásról

- hangszínérzék fejlesztése (hasonló hangszínek, egymás hangjának felismerése)
- improvizáció fejlesztése
(rövid mondókák éneklése kitalált dallammal)</td><td rowspan="2">- magyar és más népek dalai

- válogatott hang-szeres gépi műzene

- kánonok

- kétszólamú dalok

- óvónő hangszeres játéka</td></tr>
<tr><td>Az óvónő irányításával közösen énekelnek dalos játékokat, figyelve a tiszta, érthető szövegmondásra.

- Képesek közösen kérdés-felelet játékot énekelni (óvónő – gyermekek)</td></tr>
</table>

Konkrét feladatok, eszközök szintenként az ének, zene, néptánc, gyermektánc során

<table>
<tr><th rowspan="2">Szint</th><th rowspan="2">Zenei anyag/
Éneklési készség</th><th colspan="2">Zenei képességfejlesztés</th><th rowspan="2">Zenehallgatás</th></tr>
<tr><th>ritmusérzék</th><th>hallásfejlesztés</th></tr>
<tr><td rowspan="2">III.</td><td>15-18 új dalos játék
- párválasztós
- kérdés-felelet
- sorgyarapítás
- szerepcserés
- kapus-játék
- fogó játék
- kérőjáték
- kifordulós
- járás irányváltoztatással
- változatos térformák kialakítása (járás hullámvonalban, csigavonalban)

6-7 új mondóka

5-6 alkalmi műdal</td><td rowspan="2">- mondóka, dal ritmusának hangsúlyozása tapssal

- ütemhangsúly kiemelése

- kettes lüktetés érzékeltetése dalon, mondókán játékos mozdulatokkal

- szünet érzékeltetése dalon, mondókán különböző mozdulatokkal

- egyenletes lüktetés és ritmus érzékeltetésének összekapcsolása
- ritmusvisszhang (két motívum)

- ritmuszenekar alakítása

- tánclépések gyakorlása ütemtartással
oldalzáró lépés egy irányba
záró lépés előre-hátra
oldalzáró lépés (kis-csárdás)
páros lábon szökdelés
csapásolást előkészítő forgatás</td><td rowspan="2">- halk-hangos hangerő jelre történő váltása (halk – hangos – néma)

- halk-hangos és gyors-lassú összekapcsolása

- magasabb
- mélyebb kezdőhang átvétele
- dallamvonal rajzolása térben

- dalok éneklése különböző hangképző szótagokkal

- belső hallás fejlesztése dallambújtatással
- dallamvisszhang játék (két motívum)

- zörejhangok felismerése (háttérzajból való kiszűrés)

- zörejhangok irányának, távolságának felismerése

- érzelmek kifejezése hangszínnel
- improvizációs képesség fejlesztése (szöveg, dallam, mozgás kitalálása)</td><td rowspan="2">- magyar és más népek dalai

- válogatott hangszeres gépi műzene

- kánonok

- kétszólamú dalok

- óvónő hangszeres játéka

- hangversenyen való részvétel

- nemzeti dalok megismerése (Himnusz, Szózat)</td></tr>
<tr><td>- A gyermekek játékidőben önállóan is kezdeményeznek dalos játékokat, ügyelve a helyes szövegmondásra, tiszta éneklésre

- Egyénileg is képesek énekelni, mondókázni

- Képesek kérdés-felelet játékot énekelni (gyermek-gyermek</td></tr>
</table>

5.5. Verselés, mesélés

A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, **esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel** – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonylatait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

A mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, átlelkesítő szemléletmódja, és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiénéjének elmaradhatatlan eleme.

Az óvodában a **3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan** a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

Számunkra a mese a csend szigete. Pihentet, szórakoztat, táplálja a képzeletet, segít az élmény feldolgozásában. A mesék gerincét a népmesék adják, de az igényes modern, kortárs és klasszikus mesék is helyet kapnak az anyaggyűjtésünkben. Fontosnak tartjuk, hogy a mesét

többször meghallgatva különböző módszerekkel, eszközökkel dolgozzuk fel, mert ez erősíti a gyermekekben a mese pozitív személyiségfejlesztő hatását.
A nap folyamán többször, de legalább két alkalommal hallgassanak mesét a gyerekek.
Lehetőséget teremtünk az önálló szöveg,- és mesemondásra.

Kiscsoportban:

- rövid, egyszerű állatos meséket
- rövid verseket, verses meséket
- láncmeséket
- mondókákat ismertetünk meg a gyermekekkel.

Középső csoportban:

- hosszabb verseket, meséket tanulunk
- önálló versmondásra ösztönözzük a gyermekeket
- próbálkozunk a dramatizálással, bábozással

Nagy csoportban:

- több versszakos verseket
- verses meséket
- tündérmeséket, tréfás meséket ismerünk meg
- hosszabb történeteket memorizálunk
- dramatizálunk
- egyéni mesemondásra ösztönözzük a gyermekeket
- kitalált mesék, vagy történetek elmondására adunk lehetőséget

A kisgyermek életkori sajátosságaiból adódóan a versgyűjteményeinkből a rövid, tömör, színekkel teli verseket szedjük csokorba. A játékos mozgással összekapcsolt mondókázás, verselés átszövi a gyermekek mindennapjait. Fontosnak tartjuk, hogy a családban is meséljenek, mondókázzanak, verseljenek a gyermekeknek. Az óvodáskorúak irodalmi nevelésében a csupa ritmus, csupa játék, a gyermeki szemléletet sugárzó alkotásoknak van helye.

A dramatizálás, bábozás formálja a gyermekek alkotó fantáziáját. Biztosítjuk a gyermekek számára a kellékeket. A gyermekek esztétikus előadásmódja lényeges, ugyanakkor nem akadályozzuk meg a gyermekeket a belső képük alakításában, fantáziájuk szárnyalásában.
Aktív és passzív szókincsüket folyamatos alakítjuk és gazdagítjuk.
Irodalmi élményeik hatására fejlődnek érzelmeik, értelmi képességeik, és erkölcsük.

Céljaink

- Életkori és egyéni sajátosságok szintjén alakul
    - a gyermekek mesék, versek iránti érdeklődése,
    - megalapozódik az irodalomszeretet.
- A nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetése által, fejlődik
    - a helyes nyelvhasználat, a gyermekek saját vers- és mesealkotása, és a biztonságos önkifejezés.

Feladataink

- Oldott, derűs légkör teremtése, amelyben a gyermekek természetes közlési vágya, a meglévő ismereteinek különféle élethelyzetben való gyakorlása fejlődik és fejleszthető.
- Életkori sajátosságokhoz igazodó anyanyelvi és mozgásos játékok beépítése a mindennapi tevékenységekbe.
- A csoportban dolgozó óvodapedagógusok és a dajka beszédmintájának, kommunikációjának összehangolása
- Népi, klasszikus és kortárs multikulturális, interkulturális irodalmi, esztétikai élmények közvetítése, hagyományok ápolása
- A mesélés, verselés, mondókázás mindennaposságával az esztétikai, irodalmi fogékonyság megalapozása, anyanyelvünk, szülőföldünk szeretetére nevelés
- Beszédfejlesztő módszerek változatos alkalmazása, figyelembe véve a gyermeki személyiségvonásokat és szükségleteket (mesereprodukció, drámajáték és dramatizálás, bábjáték, elbeszélés, képolvasás, anyanyelvi játékok)
- Megfelelő anyagválasztással, kifejező előadásmóddal, az irodalom nyelvi-stilisztikai eszközeinek kihasználásával a gyermeki beszéd-kommunikáció fejlesztése.
- A gyermeki vers és mesealkotás ábrázolással való kombinálása fejlődésének elősegítése az önkifejező képesség gazdagítása érdekében.

- Az etnikai kisebbséghez tartozó differenciált támogatása a helyes magyar nyelv elsajátításában.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek speciális fejlesztésének szakemberrel történő összehangolása.
- A mesélés szerepének megismertetése a szülők körében, a szülők nevelési szemléletének
  formálása.
- Bibliai történetek megismerése.
- Vallásos tartalmú versek megismerése.

Konkrét feladatok, eszközök szintenként a verselés, mesélés során

Fejlesztés	I. szint	II. szint	III. szint	Tehetséggondozás
Mondókák, versek	Versek, mondókák hintáztatók, höcögtetők, ringatók, lovagoltatók, ujjasdik, tapsoltatók, simogatók. Verseiket a körülöttük élő természet ihlette. A 4-6 soros versikékben kis állatok, az időjárás változásai, gyermeki élet jelenségei jelenik meg. 3-4 verset tud.	Jó szórakozást jelentenek a tréfás népi mondókák, csúfolók ismételgetése. Kedvelik az állatokról szóló népi mondókákat. Verseiket a groteszk humor jellemzi, melynek terjedelme 8-10 sorra bővül. 5-6 verset tud.	Már párban, vagy csoportban is mondható mondókákat kínálunk fel. Ezek a különböző kiszámolók, labdázók, felelgetők. Verseik hossza nő, de a gyermeki élményvilágra alapozó költemények maradnak. A versek tartalma gyakran igazodik a heti meséhez. 8-10 verset tud.	A mondókák mellett összetettebb nyelvtörőket mondogatnak. (Montágh Imre: Mondd ki szépen!) Saját meséket találnak ki, és jelenítenek meg. Megjelenhet náluk az egyszerű regény, vagy novella típusú történetek. Lírájuk hosszabb, ritmikusan tagoltabb. Találkoznak a verslábak sajátos lüktetésével.
Mesék **Mesék**	Meséik egyszerű láncszerkezetű, állatos népmesék. Megjelennek az óvónő kitalált, szórakoztató, humoros történetei. Műmesék közül a világukhoz közel álló rövid kalandokat válogatjuk. Lapozgató, keményebb táblájú képeskönyveket, leporellókat helyezünk a könyvespolcra. Az itt elhelyezett könyveket bármikor levehetik, bárhol nézegethetik, természetes, kényelmes testtartással „olvasgathatnak”.	Meséik egy része prózai állatmesék, melyeknek szerkezete lánc- és halmozó jellegű. Belépnek az egyszerűbb szerkezetű tündérmesék, érthető életképet, szituációt ábrázoló műmesék. Kitalált történeteinket már közösen írjuk a gyerekekkel. A könyvespolcon a leporellók mellett megjelennek a mesegyűjteményes könyvek is.	Történeteik hosszabb lélegzetűek, akár több szálon futóak. Cselekményben fordulatossá, jellemábrázó-lásban részletezővé válnak. Könyveik kibővülnek azokkal az ismeret-terjesztő kiadványokkal, amelyeket bármikor érdeklődésüknek megfelelően elkérhetnek tőlünk.	Kitalált meséinket felváltja a tehetséges gyerek saját költésű, folytatásossá bővíthető kalandja. Az egyéni érdeklődésre számot tartó történeteknek teret biztosítunk, akár saját képeskönyv készítésével. Kiváló előadói képességek kiaknázása során a társaknak való meséléssel fejlesztheti elő-adói képességeit. Könyveire jellemzővé válik a fejezetekre osztható folytatásos mese.

Konkrét feladatok, eszközök szintenként a verselés, mesélés során

Fejlesztés	I. szint	II. szint	III. szint	Tehetséggondozás
Bábozás	Bábkészlete állatfigurák, könnyen kezelhető sík- vagy botbábok	Bábjai kiegészülnek a zsák- és gyermek méretű kesztyűbábokkal, felülről mozgatható doboz színházzal, tündérrel, boszorkánnyal, királlyal…	Árnybábokkal, egyszerű marionettel, tárgyjátékkal, szimbolikus animációval válik kreatívvá játékuk	Kísérletek árnyjátékkal, saját testtel, tárgyakkal forgatókönyvhöz kötött produkció létrehozása
Drámajáték	Legalább 5 egyszerű csoportos drámajátékban részt vesz. Egyszerű technikákat végrehajt. (mozgásstop, mímes játék, helyszínépítés, eszközhasználat)	Legalább 10 játékot képes játszani csoportban vagy párban is. Szerepben kooperatív, dramatikus játékban együttműködő, kitartó.	Legalább 15 játékot képes pontosan játszani. Több kiscsoportban, különböző drámaformákkal végigjátszanak egy-egy nevelési drámát. Központi problémára megoldási javaslattal él.	Drámajátékaik, pontosak. gyakorlataik árnyaltan kivitelezettek. Mesefeldolgozás technikáival, gyakorlataival képesek óvodai színházban együttműködni. Szakértői játékban aktívan vesznek részt.
Fejlődés várható jellemzői	Drámajátékokat, gyakorlatokat pontosan játszanak, vezetnek. Kialakul szimbolikus eszköz-térhasználatuk. Képessé válnak szabályok alkotására. Változatos technikákat, munkaformákat ismernek. Problémát kutató játékban, képesek megoldások feltárására. Kifejezőképességük fejlettebbé, árnyaltabbá válik a korosztálynál elvárható mértéktől. Képesek szerepben együttműködni, egy-egy szerepet hosszabb időszakon keresztül vinni, építeni, abban dolgozni. Képesek szorongásaikat feloldani, belső élményeiket kiadni. Drámajáték során a kapcsolatteremtés változatos formáit elsajátítják (közlések, érintésmódok, testjelzések). Elfogadják az együttműködést és erre képesek is. Tudnak meséket, történeteket mozgásban, hangban, egyéb művészeti területek segítségével megjeleníteni. Az egyén sikere közös élménnyé válik, a közösség sikere, büszkeséggel tölti el az egyént. Megalapozódnak pozitív akarati tényezőik, erkölcsi érzelmeik, kitartásuk. Gyermekeink gazdag szókinccsel rendelkeznek, képesek kifejezni gondolataikat, érzelmeiket. Megfelelő tempóval, hangsúllyal, változatos szófajtákkal közlik gondolataikat.			

5.6. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, **szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal**, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. **Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására**.

Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít. Maga a tevékenység, s ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzeteinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.

A rajzolással, festéssel, mintázással, kézi munkával, barkácsolással a gyermekek élmény és fantázia világát gazdagítjuk, képi kifejezésüket, tér, forma, szín képzeteiket alakítjuk.
Gondolkodásukat fejlesztjük, esztétikai érzéküket, érzékenységüket, szép iránti igényességüket, nyitottságukat folyamatosan formáljuk.
Vizuális eszközeink felhasználásával állandó lehetőséget biztosítunk élményeik, gondolataik különböző technikákkal történő kifejezésére.

Mintázás	Homok, agyag, gyurma, lisztgyurma, gyúrt tészta
Rajzolás	Pálca, zsírkréta, porkréta, ceruza, filctoll
Festés	Nyomdázás, kézzel festés, szivacsfestés, vízfestés, tempera, üvegfestés
Papírmunkák	Origami, tépés, vágás, ragasztás, mozaikkészítés
Kézimunka	Varrás, fonás, szövés, fűzés

Segítséget nyújtunk egyéni elképzeléseik érvényesítéséhez, önkifejezésükhöz.
A szem- kéz koordinációjukat, finommotorikus képességüket változatos formában fejlesztjük.
Olyan élményeket biztosítunk, amelyek segítik önkifejezési vágyukat, alkotó kedvüket.
Felfedeztetjük a gyermekekkel környezetük szépségeit. Spontán alkotókedvükre építünk, ebből bontakoztatjuk ki a vizuális esztétikai alkotóképességüket, kerülve a siettetést. Példát mutatunk a gyermekeknek. A csoportszobában az eszközök elérhetőek a gyermekek számára.
A nap bármely szakában rajzolhatnak, mintázhatnak, kézimunkázhatnak és barkácsolhatnak.
Szövünk rongyból, formálunk agyagból, fonunk rongyból, fonalból, csuhéjból, vesszőből. Bemutatjuk a műalkotásokat, a népművészeti tárgyakat, akár eredeti, akár reprodukció formájában.
A tevékenység közben a gyerekek felszabadultan beszélgethetnek, értékelhetik egymás, és saját munkáikat, énekelhetnek, verselhetnek, mondókázhatnak. Az elkészült műveket kiállítjuk az öltözőben elhelyezett faliújságon. Az aktuális témának megfelelően a legszebb gyermekmunkákkal díszítjük az óvoda előterét, folyosóit.
Lehetőséget biztosítunk, hogy az óvodába járó gyermekek munkáit is időről időre valamilyen közös téma alapján megtekinthessék. (Egészségházban, Bevásárló üzletekben, Polgármesteri Hivatalban).
Az óvodásoknak kiírt pályázatokra a vállalkozó szellemű gyermekek munkáit rendszeresen jutalmazzuk és kiállítjuk az óvoda előterébe.

Céljaink

- Az esztétikai tartalmú élmények által alakul a gyermekek vizuális észlelése, az emlékezete,
  képzelete, a vizuális gondolkodás.

Feladataink

- Az önálló gyermeki alkotó tevékenység feltételeinek megteremtése, örömteli alkotólégkör
- kialakítása.
- Mozgással, cselekedtetéssel, vizuális élmények biztosításával, az észlelő funkciók változatosgyakoroltatásával, párhuzamosan végezhető tevékenységszervezéssel sokszínű tapasztalatok nyújtása.

- A belső képek gazdagítása gyermeki ábrázolás ösztönzése, változatos lehetőségek felkínálásával.
- Az esztétikai érzékenység, a szép iránti nyitottság, környezet esztétikai alakítására és a vizuális esztétikai élmények befogadására való fogékonyság megalapozása.
- A gyermeki élmény- és fantázia világának gazdagításával a saját formanyelv, az alkotó alakító önkifejezés és önérvényesítő gyermeki tevékenység fejlődésének segítése.
- Önértékelésre, egymás munkájának megbecsülésére nevelés.
- A vizuális tevékenységekhez kapcsolódó verbális és nem verbális megnyilvánulásokkal a spontán beszéd formáinak fejlesztése: (pl. megszólítás, szándéknyilvánítás, kérés, tudakozódás, különböző mondatfajták használata, aktív és passzív szókincs bővítése, véleménynyilvánítás,
- Döntés, az ábrázoltak szóbeli elmondása, formák, színek magyarázata, a barkácsoláshoz szükséges eszközök, anyagok megnevezése, kiállítás látogatáshoz kapcsolódó élmények megbeszélése.)
- Az ábrázolási tevékenységében lassan fejlődő, (diszgráfia tüneteit mutató) gyermekek egyéni fejlesztése, folyamatos jelzés a szakemberek felé.
- Vallásos témák megjelenítése.
- Népi és keresztény műalkotások, művészeti elemek megismerése

Konkrét feladatok, eszközök szintenként az rajzolás, festés, mintázás, kézimunka során

Szint	Folyamat
I.	**ÉPÍTÉS** Az építések során sokoldalú látási, tapintási tapasztalatokat szereznek a tárgyak térbeli kiterjedéseiről, hiszen a játék közben különböző formák közt egyszerű térbeli viszonyokat teremtenek. Térkialakítás bútorokkal, takarókkal, dobozokkal, hengerekkel. Építés kockákból, elemekből: egymás mellé, fölé rakosgatás Térbeli alakzatok létrehozása után azok díszítése különböző formákkal **PLASZTIKA** Óvodába lépéskor megkezdjük az agyaggal vagy más plasztikai anyaggal való ismerkedést, szabadon formálhatnak, gyurkálhatnak. Játék a homokban, hóban - gyurkálás, gömbölyítés tenyérben és a földön görgetéssel, golyó-, hóemberkészítés… Ismerkednek a színes só-liszt gyurmával, az agyaggal: nyomkodás, gyurkálás, lapítás, ütögetés, gömbölyítés, formázás. Lapítás technikájának továbbfejlesztése: Agyaglap díszítése természetes anyagokkal. Agyagnyomatok készítése: termésekkel és különböző eszközökkel. Formaképzés többféle technika alkalmazásával: lapítás, nyújtás és kiszúrás gyakorlása: Gyurmából, lisztgyurmából sütemény, kígyó, gömbölyítéssel, kicsípéssel. süni, csibe… Egyszerű természetes anyagok felhasználásának, alakításának próbálgatása. Őszi levelek, termések gyűjtése, válogatása. Termésekből nyaklánc fűzése, egyszerűbb bábok, figurák készítése. Ismerkedés változatos textúrájú, színes anyagokkal, fonaltekerés, fonalvezetés. Gyöngyfűzés nagyméretű gyöngyökkel. A különböző papír-megmunkálási technikák alapjaival való találkozás. Nagyobb méretű újságpapír gyűrése, papírgombócok készítése. Ismerkedés a tépéssel. Ismerkedés az ollóval, nyirkálás tetszés szerint. Egyszerű hajtogatások (szalvéta).

Konkrét feladatok, eszközök szintenként az rajzolás, festés, mintázás, kézimunka során

Szint	Folyamat
I.	**KÉPALAKÍTÁS** Az ábrázolás anyagaival való ismerkedés, egyszerű technikák elsajátítása jellemzi tevékenységüket. Minél több fajta technikát alkalmazunk, eleinte a segítséggel, majd egyre önállóbban. Tevékenységek közben elsajátítják az alapvető szokásokat, magatartásformákat, az eszközök használatának módját. **Rajzolás** Hosszú botra erősített szivacsot vízbe mártva rajzolás a betonra. Firkálás, rajzolás aszfalton, táblán, vastag táblakrétával. Firkálás, rajzolás zsírkrétával, vastag színes ceruzával, vastag hegyű filctollal változó formájú és méretű papírokra. Ismerkedés a porpasztellel, színes foltok létrehozása, felületkitöltés. **Festés** Ismerkedés a festékkel. Festés ujjal különböző felületű anyagokra (hullámpapír, fólia, textil, karton, szalvéta, zsírpapír…) Festés vastag ecsettel — ecsetnyomok, ecsettel „firkálás”, felületfestés. **Képalakítás nyomatokkal** Tenyérnyomat — foltképzés festékkel nagyméretű papírra. Nyomhagyás aszfalton, homokban, hóban — kéz- és lábnyomattal, eszközökkel. Festéknyomat képzés zöldségekkel, gyümölcsökkel, levelekkel. Nyomhagyás satírozással, átdörzsölés.

Konkrét feladatok, eszközök szintenként az rajzolás, festés, mintázás, kézimunka során

Szint	Folyamat
II.	**ÉPÍTÉS** Növekvő biztonsággal használják a nagyobb kiterjedésű teret. Környezetük tárgyainak térbeli helyét képesek saját testükhöz viszonyítani. A kiterjedések nagyságbeli fokozataiban már rendelkeznek tapasztalattal. Egyre jobban képesek lesznek a teret játékuk céljának megfelelően átalakítani. Építés homokból más anyagok kombinálásával is Egyenes és kanyargós sorok, utak kialakítása. Kisebb – nagyobb formacsoportok létrehozása különféle anyagokból, tárgyakból építéssel, rendezéssel (emeletes ház, kertes ház, vár…). Az elkészült alkotások részleteinek gazdagítása, díszítése **PLASZTIKA** Egyre inkább kialakul a gyermekekben a tudatos alkotás igénye. Segítséggel képesek egyszerű bábokat, kiegészítő játékeszközöket létrehozni. Szívesen vesznek részt az alkotó játékban. Igénylik a díszítési lehetőségeket. **Mintázás** Fokozatosan haladunk körplasztika irányába, de továbbra is szerepelnek domborműszerű feladatok. A figurális ábrázolásnál törekszünk arra, hogy tömbös formából induljunk ki. A továbbalakításhoz újabb, összetettebb munkafogásokat sajátítunk el: kicsípés, kihúzás, benyomás, tapasztás, hozzáadás, agyagragasztás. Változatos képlékeny anyagokból embert, állatot, játékfigurákat mintázunk, a főbb részek felismerhetőségének igényével. Az eddig alkalmazott plasztikai anyagok mellett a mézeskaláccsal, gipsszel, méhviasszal is ismerkedünk. A gyermekek plasztikai tevékenysége természeti tárgyak gyűjtésében és felhasználásában is megmutatkozik (termés, virág, ág, kavics…). Tárgyformálás, játékkészítés természetes anyagokból: Fűzés, termésekből: gesztenye, csipkebogyó, makk, levél, tökmag…— levélkorona, virággyűrű, nyakláncok, teremdíszek… Egyszerű szalmadíszek készítése. Egyre többször használunk színes anyagokat, textileket, fonalakat, bőrdarabokat. Fonalvezetés: „pókfonás”, textilcsíkok bújtatásával szövés nagyobb méretű szövőkereten. Varrás díszítő jelleggel, le-felöltögetéssel. Ismerkedés a bőrrel – medálok készítése ragasztással. Gumilapokból egyszerű formák vágása, összeállítása. Gyöngyfűzés, egyre apróbb méretű gyöngyök fűzése vékony damil szálra egysorosan. Különböző fűzésvariációk: színek, formák ritmusjátékával.

Konkrét feladatok, eszközök szintenként az rajzolás, festés, mintázás, kézimunka során

Szint	Folyamat
II.	**Papír megmunkálási technikák** Papírgyűrés, gyűrt papírelemekből forma kialakítása. Tépés technikájának gyakorlása Szurkálás –stancolás (a lyukakat összehúzva kiesik a forma) ―gyermekek által rajzolt egyszerű formákon. Egyenes és ferde vonalak vágása, albumok, képek vágása. Egyszerű formák hajtogatása. Szalvétatechnika alapjai, egyszerű díszítések szalvétamotívumokkal (fa, cserép, viasz felületeken). Formalyukasztók használata, formákkal díszítés, képek kiegészítése. Különböző minőségű papírokból egyszerű bábok, díszlete létrehozása (kúpbáb, ujjbáb, zacskóbáb…) **KÉPALAKÍTÁS** Ábrázolásukban megjelenik a térbeliség jelzésének szándéka. Tudnak egyszerű eseményeket, élményeket, természeti jelenségeket különböző technikai megoldásokkal ábrázolni. A gyermekek képalakító tevékenységéhez olyan témákat adunk, amelyek előhívják élményeiket, mozgásba hozzák fantáziájukat. Képesek elképzelt személyeket, eseményeket, mesejeleneteket megjeleníteni. Képesek ritmikus sorakoztatással vagy más rendezett megoldással tárgyakat díszíteni. **Rajzolás** Képalakítás olaj- és porpasztell krétával, vonalas-, foltos felületkezelés. Rajzolás vékony hegyű filctollal. Szétszórt képelemek rendezésére törekvés. Formaképzés rajzolással, jellemző jegyek kiemelésével. Képalakítás rajzolással, átélt események megjelenítése, ill. egyéni elképzelés alapján, megjelenik a mozgás ábrázolása. Metáltollal, metálceruzával, flitterekkel képalakítás.
II.	**Festés** Temperafestés száraz és nedves alapra. Felület festése, tagolása, díszítése ― vastagabb- vékonyabb ecsettel, közös munkában is. Díszletfestés mesedramatizáláshoz, játékeszközök bővítésére dobozok, hengerek festése. Különböző színű festékfoltok összenyomása, szimmetria. Festékfoltok alakítása szívószállal. Festés temperával, képalkotás: élmény, emlékezet, fantázia alapján. **Képalakítás nyomatokkal** Foltképzés tenyérrel és az ujjakkal nagy papírra. Egyszerű formák kialakítása, formák továbbfejlesztése. Még több fajta nyomóforma megismerése - képalakítás különböző formájú nyomódúcokkal. Díszítés nyomatokkal, forma és színritmusokkal.

Konkrét feladatok, eszközök szintenként az rajzolás, festés, mintázás, kézimunka során

Szint	Folyamat
III.	**ÉPÍTÉS** Ötletesek az építésben, téralakításban. Sokféle tapasztalattal rendelkeznek változatos alakú terek építésében, elkerítésében, építményeik egyensúlyának megteremtésében. Képesek a tárgyak térbeli viszonyainak kifejezésé-re, főbb formai jellemzők megnevezésére. A homok formálhatóságának gyakorlása: építés homokból a nyár élményeinek felelevenítésével. Építés csutkából, kukoricaszárból. Építés hóból: hóember, hó-vár, hó-barlang, (részletek kidolgozása). Makett készítés kockából: épületek, járművek. Építés kockákból különböző kész és saját készítésű elemek felhasználásával. Térrészek berendezése kész és saját készítésű tárgyakkal, eszközökkel. **PLASZTIKA** Formaábrázolásuk változatos, tudják hangsúlyozni a fontos megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat. Elképzelés alapján készítenek egyszerű játékokat, modellt, apró használati tárgyakat megfigyeléseik felhasználásával. Egyedül és közösen is készítenek szobrocskákat, díszeket, domborműveket, egyszerű álarcokat, fejdíszeket, kézimunkákat. Képesek összedolgozásra egy közös cél érdekében: **Mintázás** Alkalmazzuk az eddig megismert plasztikai anyagok széles skáláját. Formaképzés homokból – homokvár építése (jelen vannak a részletek: várárok, várfal, híd, alagút…). Agyagdomborművek az eddig megismert változatos felületkialakítás finomításával. Mozaik készítése kavicsokból, termésekből. Apró szobrocskák, gipszdomborművek, papírmasé figurák készítése. Mintázásukban is megjelenik a mozgás, a karakterek kifejezése. Edénykészítés a mélyítés munkafogását alkalmazva. Tojás irókázása. Teret kap a kasírozás - papírmasé szobrocskák saját elképzelés szerint. **Természetes anyagok felhasználása** Bábkészítés termésekből: Fűzések, karácsonyfadíszek: mazsola, narancshéj, mogyoró, szárított alma és narancs..felfűzése. Gyermekhangszerek természetes anyagokból. Érdekes alakú kavicsok kiegészítése festéssel, ragasztással.

Konkrét feladatok, eszközök szintenként az rajzolás, festés, mintázás, kézimunka során

Szint	Folyamat
III.	**Színes anyagok, textilek, fonalak, bőrdarabok felhasználása** „Pókfonás” csillagformára (*) Hármas fonás vastag fonalakkal Fonalból pom-pom készítése, fonalbaba fonaltekeréssel, kötözéssel Csomózás, kötözés gyakorlása Varrás le-, felöltögetéssel Szélzsák készítése Szövés kereten, egy színnel, több színnel Batikolás Zseníliadrótból figurák formázása. Dekorgumi lapokból térbeli formák, mobilok összeállítása Gyöngyfűzés, szín, forma, méret szerinti ritmus **Szerkesztés, összerakás** Különböző méretű dobozok, ill. kiegészítő formai elemek felhasználásával – közlekedési eszközök, robotok, épületek, bababútorok... készítése. Madáretető: fából, fakéregből, ágakból. **Papír-megmunkálási technikák** Újságpapírból gyűrve, kötözve, papírcsíkokkal kasírozva bábok, eszközök készítése. **Tépés** Természeti (szabad) formák: virágok, madarak, állatok, emberi alak, levél stb. tépése előrajzolás nélkül. **Csipkeszurka** készítés. **Vágás:** Bonyolultabb, több részből álló formák vágása. **Papírszövés** **Szalvétatechnika** Textil decoupage, háromdimenziós képeslapok ragasztása. **Formalyukasztók, formaollók használata** Formák felhasználásával háromdimenziós képek készítése Papírból különböző mobilok, bábok készítése önállóan, vágással, ragasztással.

Konkrét feladatok, eszközök szintenként az rajzolás, festés, mintázás, kézimunka során

Szint	Folyamat
III.	**KÉPALAKÍTÁS** Élményeik kifejezésére bátran, biztonsággal használják az ábrázolás eszközeit. Képesek elképzelés alapján meseszereplőket, meserészleteket, eseményeket jellegzetes színekkel, formákkal, mozgással megjeleníteni. Emlékezet utáni témáikban részleteket is ábrázolnak. Emberábrázolásnál is megjelennek a részformák (ruha, cipő, nyaklánc, gombok…). Egyedül és közösen is készítenek képeket változatos nagyságban, technikák kombinációival elképzelés szerint. Egy-egy hangulati kép megalkotására is képesek. Az évszakok hangulatát érzelmekhez, élményekhez kötve ki tudják fejezni Önállóan díszítenek sorakoztatással és más elrendezéssel, vonalas és folthatású mintaelemekkel, változatos színekkel. A gyermekek már bátran keverik a színeket. Minden eddig ismert technikát önállóan alkalmazhatnak a szabályok és a rend megtartásával. **Rajzolás** Jelen van a cselekmény, mozgás ábrázolása. Elképzelés alapján megjelenítik a meséket, verseket, dalokat. Hangsúlyt kapnak az egyéni emlékképek és képzelet. Előtérbe kerül a rajzolás kis felületen: formaalakítás golyós-, zselés tollal, filctollal (rajzbiztonság, formai határozottság — írás –előkészítés). Könyv, leporelló készítése (ceruza, filctoll rajz) — ismert v. kitalált mese cselekményének ábrázolása. Képalakítás olvasztott zsírkrétával: Léggömbre emberi arcok rajzolása lakkfilccel. Érzelmek, külső tulajdonságok megörökítése, karakter ábrázolása. **Festés** Festés tükörre, üveglapra, fóliára temperával, matricafestékkel. Hó-festés, különféle formarajzolás a hóba színes vízzel. Színkeverés próbálgatása: Festéses technikák változatos használata: fésűvel, festékes zsineggel, Kevert technikák alkalmazása Fröcskölt kép készítése: Rajzolás gyertyával, majd a felület lefestése több színnel is (kevert technika). Képalkotás színes zsírkrétákkal — folytatás, festéssel. Átélt élmények kifejezése, cselekmény-ábrázolás emlékezet után: (mozdulatok kifejezése — papírra, üvegre) Kollektív festés:

Konkrét feladatok, eszközök szintenként az rajzolás, festés, mintázás, kézimunka során

Szint	Folyamat
III.	**Képalakítás nyomatokkal** Nyomatkészítés textilre (vászonra, selyemre), terítők — a különböző évszakok jellegzetes formáival, színeivel (vizuális ritmus, forma, szín, elrendezés). Képalakítás változatos anyagú és felületű nyomóformák felhasználásával: papírdúc, textildúc, fonaldúc, A dúccal készült képek továbbfejleszthetők: rajzzal, ragasztással, festéssel, nyomat kiegészítéssel. Térbeli munkák - Plasztikai feladatok: Konstruálás: Építő elemek és egyéb dobozok, kartonok felhasználásával bonyolultabb épületegyüttesek összeállítása, saját ötletek kivitelezése. Agyag, gyurma használata: Állat, ember, tárgy formálása kézzel és szerszámmal. Tömör vagy üreges megformálás. Díszítő eljárások karcolással, nyomással, rátéttel. Lemezdomborítás: - negatív tükörkép lemezbe nyomása, szélek hajtása, felragasztása kartonra. Textil munkák: batikolás, textilfestés, szövés, fonás, varrás. **Síkbeli feladatok** Papírmetszet – képalkotás különböző vastagságú és felületű papírból – tépéssel, vágással, ragasztással – majd fotóhengerrel festékfelhordás, tiszta lapra tiszta hengerrel nyomat készítés. Kreatív alap illetve aláfestés felhordása ecsettel, szivacshengerrel, cseppentéssel, fúvással, mártással, stb. Forma alkotás - színes eszköz használat (állat, ember, növény, tárgy, motívum, díszítő elemek, ritmikus sorok). Kompozícióba rendezés – tájékozódás síkfelületen (mozgatható elemekkel, majd vonalakkal, színekkel, formákkal). Tengelyes szimmetria – játék ollóval, festékkel, tükörrel, (fél formák kiegészítése, egész formák felezése). Árnykép, sziluett vizsgálata – a forma jellegzetességeinek kiemelése részletek ábrázolása nélkül. Feldolgozható vizuális problémák: Térábrázolás: – a tér kifejezése méret különbséggel, takarással, nézőpontválasztással.

Konkrét feladatok, eszközök szintenként az rajzolás, festés, mintázás, kézimunka során

Szint	Folyamat
III.	**Térbeli munkák - Plasztikai feladatok** Konstruálás: Építő elemek és egyéb dobozok, kartonok felhasználásával bonyolultabb épületegyüttesek összeállítása, saját ötletek kivitelezése. Agyag, gyurma használata: Állat, ember, tárgy formálása kézzel és szerszámmal. Tömör vagy üreges megformálás. Díszítő eljárások karcolással, nyomással, rátéttel. Lemezdomborítás: - negatív tükörkép lemezbe nyomása, szélek hajtása, felragasztása kartonra. Textil munkák: batikolás, textilfestés, szövés, fonás, varrás. **Síkbeli feladatok** Papírmetszet – képalkotás különböző vastagságú és felületű papírból – tépéssel, vágással, ragasztással – majd fotóhengerrel festékfelhordás, tiszta lapra tiszta hengerrel nyomat készítés. Kreatív alap illetve aláfestés felhordása ecsettel, szivacshengerrel, cseppentéssel, fúvással, mártással, Forma alkotás - színes eszköz használat (állat, ember, növény, tárgy, motívum, díszítő elemek, ritmikus sorok). Kompozícióba rendezés – tájékozódás síkfelületen (mozgatható elemekkel, majd vonalakkal, színekkel, formákkal). Tengelyes szimmetria – játék ollóval, festékkel, tükörrel, (fél formák kiegészítése, egész formák felezése). Árnykép, sziluett vizsgálata – a forma jellegzetességeinek kiemelése részletek ábrázolása nélkül.

Konkrét feladatok, eszközök szintenként az rajzolás, festés, mintázás, kézimunka során

Szint	Folyamat
Tehetséggondozás	**Színtan** – a színek keverése, egymás melletti hatása, fényviszonyok vizsgálata. Mozgás, cselekményábrázolás: – az emberi alak és állatok testének vázlatos felépítése. Arányainak megfigyelése, mozgó pontjainak megállapítása, testhelyzetek vizsgálata. **Kompozíció** A képsík harmonikus kitöltése. Tervezés, vázlatkészítés. Ismerkedés a kompozíciós lehetőségekkel –középpontos (centrikus), szimmetrikus, zárt, nyitott, sorakoztató. **Épített környezet** Épületek, tornyok, kerítések, közlekedési eszközök szerkezete, arányai. **Népművészet** Motívum, ritmikus sordísz alkotás. Hímzés, faragvány, festett motívumok megfigyelése – épületek, tárgyak, viseletek alapján. (népdal, népzene felhasználása, kifejezéseinek értelmezése).

5.7. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység – az önkiszolgálás, a segítés az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás.

A gyermek munka jellegű tevékenysége:

- örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység;
- a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége;
- a közösségi kapcsolatok a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

Az óvodás korú gyermek óvodai életében a munka jellegű tevékenységek, a kooperatív tanulási formán keresztül fontos szerepet kapnak.
A gyermekek aktív részvételével, és érdeklődésével a munka jellegű tevékenységekben kreatívan fejlesztjük a gyermekek együttműködési készségét.
A mikrocsoportos formában történő munkamegosztás alapja a projekt módszer alkalmazásának.
A munkavégzéshez szükséges attitűdök, képességek, készségek kialakítása (kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság) tevékenységeken keresztül történik.
Az egyes munkafajtákat fokozatosan vezetjük be, ezzel biztosítjuk a munka állandóságát és folytonosságát. Fontos, hogy a gyerekek a munka jellegű tevékenységeket, önként, örömmel végezzék. A munkafolyamat segítse a problémamegoldás, feldolgozás útját.
Feladatunk, hogy a felelősi rendszer segítse a szervezési, és összedolgozási folyamatokban a tevékenységek kontrolálását. A tevékenységhez kapcsolódó, spontán beszédszituációkban megjelennek a különböző beszédformák (udvarias megszólítás, cselekvésre szólítás, utánzásra késztetés, kérés, köszönés, dicséret verbális kifejezései), a munkavégzéssel kapcsolatos

fogalmak. A gyermek értékelése differenciáltan, konkrétan, reálisan, önmagához mérten történik.

5.7.1. MUNKA

A munka a gyermek mindennapi tevékenységének része, mely az óvodai élet egészében érvényesülő folyamat. Megerősítést nyer a munka jellegű tevékenység nevelőértéke. A fejlesztés csak és kizárólag a gyermek örömteli, örömmel vállalt tevékenységén belül valósul meg.
A munka sajátossága, hogy bizonyos külső kényszer is motiválja, lemérhető, konkrét célja van.
A munkálkodásuk során ismerkednek szűkebb és tágabb környezetükkel, szülőföldjükkel a tárgyi-, és természeti világról egyre pontosabb információ birtokába jutnak, a biztonságos és elérhető munkaeszközök használata közben lehetőség nyílik – a különböző észlelési formák összekapcsolásával – a munkavégzés pontosabbá és szervezettebbé tételére. A munka nem csak a gyermekre gyakorol hatást, hanem azzal kölcsönhatásban környezetére is, azt formálja, átalakítja tevékenysége során.

Az óvodapedagógus és dajka őszinte, természetes magatartásával mutasson mintát és viselkedésével, példaadásával jelezze elvárásait.
A tevékenység kapcsán a gyermekeknek felgyorsul a szocializációjuk, fejlődik társas kapcsolatuk, felelősségérzetük, toleranciájuk.
A közösségi élet biztonsága nagymértékben függ a csoport életét szabályozó szokás - normarendszer kialakításától, ezért fontos, hogy szabályaink egyértelműek, világosak legyenek.

Önkiszolgáló munka

Az önkiszolgáló munka a gyermekek természetes, mindennapi szükségleteinek önálló kielégítését, valamint környezetünk rendjének megőrzését és helyreállítását jelenti. Az önálló testápolás, étkezés, öltözködés munkát jelent a gyermek számára, az önkiszolgálás során képességek, kialakult szokások adják az alapját a naposi és a projekt munkának.

Önkiszolgáló munkák:

- öltözködés, vetkőzés
- testápolás,
- étkezés.

Naposi munka

A naposi munka közösségi megbízatás. A naposság feladattudatot feltételez. A naponta választott naposok feladatai lehetnek: az asztalterítő leterítése, az étkezéshez szükséges eszközök szétosztása, és más egyéb önként vállalt feladat.

Alkalomszerű munka

Arra törekszünk, hogy a gyerekek minél nagyobb önállóságra tegyenek szert, egyszerű feladatok adásával. Egy részük szabályosan ismétlődik, más részük esetleges. Ezek lehetnek:

- teremrendezés,
- segítségnyújtás a felnőtteknek,
- megbízatások teljesítése,
- ajándékkészítés,
- segítségnyújtás a kisebbeknek, stb.

Kerti munka

A kerti munka a gyermekeknek olyan közösségi jellegű tevékenysége, amely közben átélik munkájuk természetre gyakorolt hatását, megfigyelhetik azokat a változásokat és eredményeket, amelyek munkájuk során létrejönnek.
A gyerekek alkalomhoz és évszakokhoz kapcsolódóan végeznek kerti munkát. Ez is segíti e természet szeretetére, megóvására nevelést.

Évszakokhoz kapcsolódó munkák

- A környezeti témakörökhöz kapcsolódva kérjük őket különböző gyűjtő munkára.
- Száraz gallyak felszedése, falevélseprés
- Csíráztatás, rügyeztetés
- Növények ültetése, gondozása, locsolása, stb.

Növény és állatgondozás

Csoportjainkban található cserepes virág, akváriumok, melyek gondozásához a gyermekek is segítséget tudnak nyújtani, pl. a halak etetése, virágültetés, locsolás.

Feltételek megteremtése

- Életkorukhoz mért munkalehetőség biztosítása.
- Nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megteremtése.
- Megfelelő eszközök biztosítása a munkafolyamat zökkenőmentes lefolyása érdekében.
- Minden olyan munka elvégzése, melyhez kedvük van a gyermekeknek, és az nem veszélyezteti testi épségüket.

Céljaink

- A gyermeki munka megszerettetésén keresztül, alakulnak a munkavégzéshez szükséges, attitűdök készségek, képességek, erkölcsi tulajdonságok, kompetenciák:
    - Kognitív: pontosan értsék meg, mit várunk el tőlük, sajátítsák el az eszközök célszerű használatát, alakuljon az összpontosítási képességük, munkaszervezés képességük
    - Érzelmi-akarati: alakuljon ki önállóságuk, önértékelésük, önbizalmuk, kitartásuk
    - Szociális társas: alakuljon ki a felelősségérzetük, feladattudatuk.

Feladataink

- A munkavégzéshez alapvető feltételek biztosítása (idő, hely, eszköz, légkör)
- A gyermekek önkéntesen, önállóan, örömmel, képességeik szerint végezhessék a személyükkel kapcsolatos önkiszolgáló tevékenységet, illetve a közösség érdekében végzett munkatevékenységet. Aktív-cselekvő részvétellel a munkavégzés lépéseinek elsajátítása.
- Tudatos pedagógiai munka során a munkavégzéshez szükséges szokások kialakítása és betartásának, konkrét, reális, fejlesztő értékelése. Az iskolakezdéshez szükséges munkaérettség kialakítása.
- Saját és mások munkájának elismerésére, megbecsülésére nevelés.
- Önálló véleményalkotás, döntési képesség fejlesztése kortárs kapcsolatokban, együttműködés közben.
- A közösségért végzett munkák vállalásánál jelenjen meg a helyes önértékelés és önbizalom.

- Beszélő környezet biztosítása, a kommunikációs kedv fenntartása a gyermeki kérdések támogatása a munkavégzés során
- A munka tevékenységek során,- eszköz használat, helyi jellegzetességek- a szülőföldhöz, nemzethez kötődés erősítése.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek speciális szakemberekkel végzett pedagógiai munka során a munkavégzéshez szükséges készségek formálása.
- A munkavégzésben a szülők közreműködésének aktív részvételének ösztönzése (pl. növény, -állatgondozásba betekintés, gyűjtőmunka, Környezetvédelmi napok)

Konkrét feladatok, eszközök szintenként a munka során

Feladat	I. szint	II. szint	III. szint	Tehetséggondozás
Önkiszolgálás	Felnőtt segítségével ismerik meg a testápolás, öltözködés, a kulturált étkezés szokásait, mely az egészséges életmódjuk kialakítását segíti elő.	Kis segítséggel gyakorolja az öltözködést megfelelő sorrendben, a kulturált étkezés szokásait és a tisztálkodás műveleteit.	Személyével kapcsolatos teendőket önállóan végzi, segít önmagán	Saját személyével, környezetével kapcsolatban olyan igénye alakul ki, mely segítségével hatással van a környezetében lévők pozitív változására.
Közösségért végzett munka	Apróbb megbízatásokat bíz tatásra, segítséggel végeznek. Érdekeltté válnak apró feladatok, megbízások segítséggel történő végzésére.	Önként, de segítséggel végeznek munka jellegű tevékenységeket. Egyéni fejlettségüknek megfelelő módon vállalnak megbízatásokat kontrolált helyzetben.	Önként és megbízhatóan végeznek munkát. Igényesek környezetük rendjére, részt vesznek annak szebbé tételében. Önként, örömmel végez minden olyan munkát, ahol erejéhez mérten tud segíteni. Kialakul feladattudata, munkavégzése kitartó.	Képesek munkafolyamatok vezetésére, szervezésére, önálló befejezésére. Ötletei vannak új feladatok megvalósítására

5.8. A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

A játék és a tanulás teljes mértékben összekapcsolódik óvodáskorban. Az óvodást a tanulásban természetes kíváncsisága, érdeklődése motiválja. A gyermekek természetes helyzetekben, tevékenységeken keresztül játékosan szereznek ismereteket. A gyermeket tevékenységi vágya ösztönzi a tapasztalatszerzésre, a cselekvésre és közben minden pillanatban újabb és újabb felfedezéseket tesz. Felhasználja már meglévő ismereteit, kreatív megoldásokat keres, így a gyermek önmagához képest fejlődik. Folyamatosan és fokozatosan várja az együttműködést, feladattartást és az irányíthatóságot.

A tevékenységekben integrálódik a képességfejlesztés, rendeződnek a műveltségtartalmak, ismeretek. A tanulási folyamatban érzelmeket közvetítünk, az érzelmek bátor kinyilvánítására motiváljuk a gyermekeket. Az interaktív közös együttléttel, szövegértés, szövegalkotás megalapozásával fejlesztjük kompetenciáikat.

5.8.1. TANULÁS

A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodánkban folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztés, tapasztalataik bővítése, rendezése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása,
- a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- a játékos, cselekvéses tanulás;

- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- a gyakorlati problémamegoldás.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

A tanulás lehetséges formáinál hangsúlyozottan szerepeltetjük a cselekvéses tanulást. Az óvodapedagógusaink a tanulás irányítása során személyre szabott pozitív értékeléssel segítik a gyermek személyiségének kibontakozását.
A gyermek a világot komplex módon érzékeli, észleli, ezért a tanulás során is ebből kívánunk kiindulni. A tanulás tevékenységekben valósul meg. A tanulás a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.
A világban minden, ami megismerhető befogadható ismeretet, tapasztalatot jelent, komplex foglalkozások rendszerén keresztül juttatják el a gyermekekhez.

Céljaink

- Változatos tevékenységek során, a gyermekek meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire, építés közben
    - alakuljon kompetenciájuk,
    - erősödjön attitűdjük, készségeik, képességeik,
    - fejlődjön kreativitásuk.

Feladataink

- Megismerési vágy, kíváncsiság sokoldalú érdeklődés, kielégítése, az óvodában folyó tevékenységekhez való pozitív viszony kialakítása.
- A gyermekek tanulását támogató környezet megteremtése, az előzetes tapasztalatok figyelembe vételével.
- Különböző élethelyzetekben a gyermekek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetből szerzett spontán tapasztalatoknak, ismereteknek a célirányos fejlesztése.
- Tevékenység közben, szokások formálása, szociális együttlét iránti igény felébresztése; türelem, kivárás, alkalmazkodás, egymás segítése.
- A gyermek önkifejező, önérvényesítő törekvéseinek segítése.

- Modell értékű kommunikációs helyzetek teremtése a gyermeki kérdések támogatására
- Értelmi,- kognitív- kommunikációs képességek fejlesztése (érzékelés, valósághű észlelés, figyelem, emlékezet, gondolkodás, valósághoz közelítő képzelet)
- A gyermekek személyiségének fejlesztése; önállóság, kitartás, pontosság, feladattudat.
- A gyermek érési folyamatához személyiségéhez igazított, pedagógiai módszerek alkalmazása,
- Személyre szabott pozitív értékeléssel a cselekvéses tanulás segítése
- A gyermekek egyéni képességeinek, fejlődési ütemének, szociokulturális hátterének figyelembe vételével differenciált, egyéni fejlesztése
- Az iskolai beilleszkedés közvetett segítése, az alábbi módon:
  a) Az iskolaérettséget támogató pedagógiai munka
  b) Az iskolával való kapcsolat fenntartása
  c) Az óvoda - iskola átmenetet segítő program kidolgozása, megvalósítása.

Az intézményünk speciális gyakorlata

Sokoldalú érzékelésen, észlelésen alapuló tapasztalatszerzés lehetőségének biztosítása.

Az óvodánkban lehetséges tanulási formák

- spontán játékban tapasztalatszerzés,
- gyermeki kérdésekre – válaszokra épülő ismeretszerzés,
- célzott megfigyelés, tapasztalat-, élményszerzés (séta, kirándulás),
- cselekvés közben, felfedezés során megvalósuló tanulás.

Egyéni és kiscsoportos differenciált képességfejlesztés

- Megelőzés
- Felzárkóztatás
- Tehetséggondozás

A differenciált képességfejlesztés

A differenciálás gyakorlata:
Szociális differenciálás. (munkaformák kiválasztása, képességek figyelembe vétele a csoportszervezésnél)
Módszertani differenciálás. (cselekvéses, felfedező tanulás, megfelelő ingerek, egyéni munkatempó,- teljesítő képesség figyelembe vétele).

Célra irányuló differenciálás. (prevenció, korrekció, tehetséggondozás, életkori szint, hajlamok és érdeklődés figyelembe vétele).
Eszköz szerinti differenciálás.

A gyermek és környezetének sokoldalú megismerése.
A gyermek érési folyamatához igazított differenciált tervezés.
A fejlődés nyomon követése, az eredmények elemzése, szükséges korrekciója.

6. EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK

6.1. EGÉSZSÉGNEVELÉSI ELVEK

A teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amely a gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítését jelöli meg és egészségi állapotának kedvező irányú változását idézi elő.

Célunk

- A gyermekek teljes testi-lelki jóllétének, egészségének hatékony fejlesztése,
- Az emberi jogok tiszteletben tartására nevelés,
- Szociális kapcsolatok harmóniájának megteremtése.

Feladatunk

- A kiegyensúlyozott környezet biztosításával a belső harmónia kialakulásának elősegítése,
- Önmaga és a másik elfogadása, érzékenyítés, empatikus viselkedésre nevelés, tolerancia,
- A stressz kezelési módszerek megismertetése, alkalmazása, bántalmazás megelőzése,
- A gyerekek közösségbe való előítéletektől mentes befogadása,
- Együttműködő készség, képesség kialakítása, fejlesztése, konstruktív konfliktuskezelési technikák bevezetése, megismertetése.

Az egészségfejlesztés és megelőzés területei:

1. Szomatikus egészség fejlesztése (gondozás, ápolás, edzés, mozgásfejlesztés)
2. Pszichohigiénés egészségfejlesztés (érzelmi biztonság nyújtása).
3. Szociohigiénés fejlesztés (közösségi élet, társas együttélés, erkölcsi normák).

1. Szomatikus egészségfejlesztés

Az alapprogramban meghatározott gondozási feladatok ellátása, a testi szükségletek és a mozgásigény kielégítése, az egészségvédelem és egészségfejlesztés illetve a baleset megelőzés a biztonságos környezet biztosításával valósul meg.

A szomatikus nevelés területei:

Célunk

A gyermekek biológiai szükségleteinek kielégítése, egészséges testi fejlődése.

Feladatunk

- Személyi higiéné (intim, száj, haj higiéné, megfelelő öltözet, helyes öltözködési szokások),
- Környezeti higiéné (az óvoda helyiségeinek és udvarának a tisztasága, rendben tartása, szellőztetés, világítás, EU szabványok, környezetbarát szokások),
- Egészséges táplálkozás (elegendő folyadékbevitel, korszerű táplálkozási szokások különös figyelemmel az ételallergiásokra),
- Mindennapos egészségfejlesztő testmozgás, edzés (játék, mozgás a szabad levegőn, időjáráshoz való alkalmazkodás, állóképesség, mozgáskoordináció, mozgásigény kielégítése),
- Egészséges életmód – betegségmegelőzés (betegségmegelőzési, egészség megőrzési szokások),
- Baleset megelőzés, elsősegélynyújtás (az udvaron és az óvoda helyiségeiben elhelyezett eszközök, játékok, bútorok rendszeres ellenőrzése, szükség esetén javíttatása, baleset megelőzést szolgáló oktatás félévente a gyerekek számára, közlekedésbiztonsági program),

Óvodapedagógus feladatai:

- Biztosítjuk a személyi és környezeti higiénés feltételeket,
- A gyerekeket a helyes tisztálkodási, öltözködési, étkezési szokások elsajátítására szoktatjuk
- Az allergiás gyerekek (ételallergia, asztma stb.) gondozására kiemelt figyelmet fordítunk,
- Járványos időszakban higiéniés szabályok fokozott betartására ügyelünk (papír kéztörlő, gyakoribb fertőtlenítés),
- Figyelünk a mozgásigény kielégítésére, edzés szabad levegőn évszaknak és időjárásnak megfelelően,
- Állandóan elérhető tiszta víz folyadékpótlásra.

A pedagógiai munkát segítők feladatai:

- Az óvónővel szorosan együttműködve segítik a személyi és környezet higiéné feltételeinek biztosítását,
- Az elfogadó, befogadó szemléletet tükröző attitűdje – az óvónő példáját követve - modellértékű a gyerekek számára.

Kondicionálás, szervezet edzése

- A gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, mozgástapasztalatok bővítése változatos eszközök és mozgásformák biztosításával, a testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése.
- Szabad levegőn való mozgásaktivitás szintjének növelése (séták, kirándulások, udvari mozgásos játékok, mindennapos torna, sportnapok stb.),
- Motoros képességek tudatos fejlesztése (kondicionálás, koordinációs képességek, mozgékonyság, hajlékonyság),
- Harmonikus, összerendezett mozgásfejlődés elősegítése tartásjavító torna szakember bevonásával,
- A betegségek, rendellenességek prevenciója és korrekciója, - speciális szakemberek közreműködésével (gyógytestnevelő, ortopéd orvos).

Egészségvédő szokásalakítás

- A helyes higiénés szabályok betartása biztosítja a szervezet általános védekezőképességének fokozását, betegségek megelőzését, segíti a gyermek egészségének megóvását:
- Rendszeres szabad levegőn való tartózkodás,
- Betegségmegelőző, higiéniai szokások: tisztálkodás, öltözködés, étkezés, alapos rágás, folyadékpótlás, pihenés,
- Egyéni érzékenység, allergiás betegségek figyelembe vétele.

2. Pszichohigiénés egészségfejlesztés területei:

Célunk

A gyermek lelki szükségleteinek kielégítése, egészségvédelme.

Feladatunk

- Egészséges életvezetés (hibás viselkedési módok kezelése, egészségtelen szokások korrekciója, egészséges életmód szabályai, túlterhelés megelőzése),
- Stressz kezelés (kommunikációs technikák, feszítő - lazító mozgások, futás-mozgás, mentálhigiénés játékok, érintés egyéni igények figyelembevételével.),
- Egészségkárosító szokások megelőzése (példamutatás, a korszerű táplálkozási szokások alakítása, mozgásra ösztönzés),
- Érzelmi nevelés, mentálhigiéné (biztonságérzés, derűs, nyugodt légkör megteremtése, mentálhigiénés játékok),
- Mindezek érdekében a gyermekek önismeretének, önbecsülésének kialakítása,
- Minimálisra kell csökkenteni azokat a szituációkat, melyben a gyermek félelmet, kudarcot él át,
- Közösségre és egyénre szabott elvárások beépítése a nevelés folyamatába,
- A fokozatosság, kivárás, türelem jellemezze a pedagógiai munkát.

A lelki egészségfejlesztés az óvodai nevelés minden egyes mozzanatában jelen van.

A lelki egészség érdekében törekszünk:

- Megfelelő napirend kialakítására,
- Egészséges életmód igényformálására,

- Pozitív megerősítés, pozitív énkép kialakítására,
- Önkontroll, öndifferenciálás elvének szem előtt tartására (tevékenység- téma-eszközcsoport választásának lehetősége).

Óvodapedagógus feladatai:

- Olyan légkört kell teremtenünk, melyben erősödnek a társas kapcsolatok, nő a gyermek önbecsülése,
- A 3 „K" elvének alkalmazása (kommunikáció, kreativitás, kooperáció),
- Pozitív megerősítéssel pozitív énkép kialakítása,
- Fejlődésközpontú érést, tempót figyelembe vevő szabad játék biztosítása,
- Helyes életritmus, napirend kialakítása.

Pedagógiai munkát segítők feladatai:

- Az óvónő irányításával, példamutatásával, mint nevelési partner segítik az óvónő feladatainak elvégzését.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődéssel álljon készen az iskolakezdéshez,
- Észlelése, érzékelése folyamatosan fejlődjön. Kiemelten fontos a téri észlelés, téri tájékozódás, térbeli mozgás fejlődése, a vizuális és az akusztikus differenciáló képesség kialakulása, a testséma tudatosság fejlesztése
- Beszéde, kommunikációja érthető, gondolatait, érzelmeit képes kifejezni érthetően, világosan életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal,
- Egyre több szabályhoz képes alkalmazkodni, és tudja vágyait késleltetni.

3. Szociohigiénés egészségfejlesztés:

Célunk

A gyermek társas-szükségletének kielégítése, társas-kapcsolatok alakítása. A gyermek váljon befogadóvá az emberi különbözőségek iránt.

Kedvező társas miliő

- A gyermekek személyiségének ismerete,
- Csoportbeli helyzetének felderítése,
- A társas kapcsolatok alakulása során a segítőkészség, együttérzés, közös alkotási vágy iránti légkör megteremtése,
- Különbözőséget elfogadó, szeretetteljes légkör, pozitív társas kapcsolatok erősítése.

Területei:

- Esélyegyenlőség, érzékenyítés, integráló nevelés (közösségbe való befogadás egyenértékű emberként),
- Egészségpropaganda (Az óvoda és a család egészségnevelésének összehangolása, az egészségügyi ellátás időben történő igénybevételére való ösztönzés).

Feladatunk

- Az Alapprogram által megfogalmazott lehetőségek alapján az integrálható sajátos nevelési igényű gyerekek a speciális fejlesztés mellett normál óvodai nevelés biztosításával legyenek készek az iskolára való alkalmasság elérése,
- Célunk az érzelmi biztonság megteremtésével az akarati és erkölcsi élet kialakításával a társadalom által elfogadott értékrend, közösségi normák megalapozása,
- A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek esetében cél az egyenlőtlenségek kiegyenlítése, az esélyegyenlőség biztosítása.

Óvodapedagógus feladatai:

- Nyugodt, kiegyensúlyozott légkör biztosítása,
- Helyes mintaadás, szabályközvetítés,
- Nyitottság befogadó, integráló nevelésre,
- Az különös bánásmódot igénylő gyerekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett lehet a mi munkánk is eredményes. A gyógypedagógussal szorosan együttműködve, folyamatosan konzultálva az egyéni haladási ütem biztosításával. Az együtteneveléshez szükséges elfogadás, tolerancia, empátia az óvónő részéről. Személyre szabott módszerek, technikák alkalmazása.
- Kapcsolattartás a családdal, partnerközpontú együttműködés, szülői elégedettség feltárása, családok megismerése, elfogadása,

- Családok bevonása az egészséges életmód, környezettudatos magatartásformáló programjainkba,
- Fogadóórák, szülői értekezletek, közös ünnepek, tájékoztatók, faliújság, elektronikus tájékoztatás, honlap működtetése, kör e-mail, napi információk, igény szerinti hozzáférés az intézményi dokumentumokhoz, családi sportnapok,
- Hátrányos helyzetű gyerekek esetében szociokulturális háttér feltérképezése, hátrányos helyzet meghatározása, partnerközpontú együttműködés a szülőkkel, egyéni mérési eredményekre épülő fejlesztési terv készítése, a lemaradás mértékének feltérképezése, a lemaradás csökkentése a megfelelő pedagógiai módszerekkel,
- A gyermekek fejlesztése, szokásaik kialakítása érdekében fontos, hogy a pedagógus ismerje a gyermek adottságait, egészségi állapotát, otthoni körülményeit,
- Konzultáljon, szükség esetén vegye igénybe a szakemberek (orvos, védőnő, logopédus, pszichológus) szakmai segítségét.

Pedagógiai munkát segítők feladatai:

- Az óvónővel együttműködve, az óvónő irányításával aktív segítségnyújtás.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Óvodáskor végére alakuljon ki a gyermek feladattudata, feladatértése, feladattartása. Kitartása, megfelelő munkatempója, önállósága, önfegyelme szükséges az iskolakezdéshez,
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai a befogadó intézmény elvárásait tükrözik.

Kapcsolat a gyermek háziorvosával, védőnővel

Az óvodánk egészségfejlesztő tevékenysége kapcsolódik a háziorvoshoz, valamint a védőnői szolgálathoz. Az óvodai, iskolai egészségügyi ellátást (26/1997. NMsz.) rendelet szabályozza, az óvoda orvosa által elvégzendő gyermek-egészségügyi feladatokat, továbbá a védőnő által önállóan ellátandó feladatokat.

Célunk

- Egészségmegőrzés, prevenció,
- Egészséges életvitel iránti igényalakítás.

Feladatunk

- Szűrések (orthopédia, fogászat, tetű),
- Egészséges életvitellel kapcsolatos tájékoztatók, tanácsadás.

Baleset megelőző nevelés

Célunk

- A gyermek testi épségének védelme.
- Személyi, tárgyi feltételek biztosítása,
- Az eszközök, használati tárgyak ellenőrzése és karbantartása, hibaforrások megszüntetése,
- Óvodán belüli és óvodán kívüli balesetek megelőzésére irányuló törekvés /baleseti helyzetek felismertetése, közlekedési szabályok gyakorlása, balesetveszély lehetőségét magukban hordozó eszközök helyes használata, kirándulások szabályai.

Feladatunk

- Az egészségnevelés és egészségvédelem során figyelemmel kísérjük azokat a negatív tényezőket, amelyek a gyermekek egészségét károsan befolyásolhatják,
- A balesetekhez köthető szabályokat tanítjuk,
- A balesetmentes környezetet biztosítjuk az óvoda egész területén,
- A szokás és szabályrendszer kialakításakor különös figyelmet fordítunk arra, hogy gyermekeink testi épségét garantáljuk.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermek mozgása az óvodáskor végére összerendezett, harmonikus legyen, képessé váljon azon finommozgások elvégzésére, melyek az alap kultúrtechnikák elsajátításához szükségesek,
- A gyermek testi szükségleteit képes legyen szándékosan irányítani,
- Képes felismerni és felmérni a balesetveszélyes helyzeteket és jelzi a felnőttnek,
- Környezete védelme érdekében alkalmazza a korától elvárhatóakat (Pl.: papír, víz, energiatakarékosság, stb.).

6.2. KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK

Környezeti nevelési elveink

- Rácsodálkozás képessége fejlesztésének elve
- A természet szépségének felismerésére nevelés elve
- Más élőlények iránti tiszteletre nevelés elve
- A környezettel kapcsolatos felelősség alakításának elve
- Cselekvés alapú tapasztalatszerzés elsődlegességének elve

A környezeti nevelési program

Irányul a gyermeki személyiségfejlesztésen keresztül a környezettudatos magatartás formálására, ezen keresztül a szülők ez irányú szemléletének alakítására, a gyermekek családból hozott környezettudatos életvitelének támogatására.

Segíti a felsoroltak alakulását, fejlődését: másokra való odafigyelés képessége, másság elfogadása, segítő magatartás (ezek kapcsán átfedéseket mutat az erkölcsi és közösségi neveléssel)

Megvalósulása: szerves kapcsolatban áll az óvodai nevelés minden területével, áthatja a mindennapokat, az alábbi tevékenységekben jelenik meg:

- gondozás;
- játék (csoportszobában, udvaron),
- verselés, mesélés;
- ének, zene, énekes játék, gyermektánc;
- rajzolás, festés, mintázás, kézi munka;
- mozgás; a külső világ tevékeny megismerése;
- munka jellegű tevékenységek;
- tevékenységekben megvalósuló tanulás;
- kirándulások, látogatások külső helyszínekre;
- szülőkkel közös programok

A környezeti nevelés alapjai óvodánkban

A környezeti nevelés alapja a természetismeret, amely a közvetlen élményszerzésen keresztül is formálja a helyes cselekvésre késztető, pozitív viszonyulást a természeti értékekhez, azok védelme érdekében. A környezeti nevelés a környezeti kultúra megélését és átadását jelenti.
Élő és élettelen, természeti és művi környezetünkkel való harmonikus együttélés, - életmód, gondolkodás- és viselkedésmód, szokás- és értékrendszer. A környezeti nevelés egységbe foglalja a természeti, az ember- alkotta és a társas-társadalmi környezettel kapcsolatos vonatkozásokat egyaránt. A környezeti nevelés kifejezésben a „környezet" szó jelentése: a természetes, ember- alkotta (épített, technikai) és társadalmi (gazdasági, politikai, kulturális, történelmi) környezet összessége, a „nevelés" személyiségformálás, számtalan tényező együttes hatásának következtében zajló-alakuló kölcsönös folyamat.

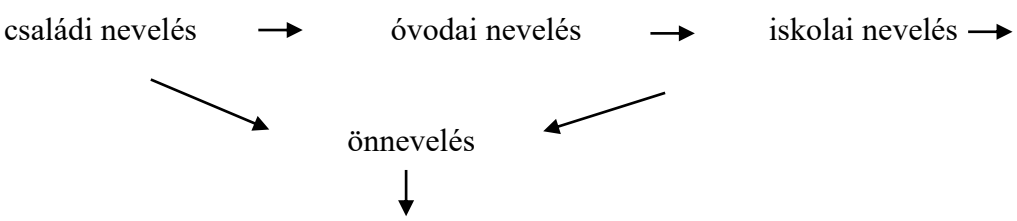
Környezeti nevelés alatt azt a tevékenységet értjük

- ahol a környezeti értékek felismerése, azaz tudatformálás,
- a környezeti fogalmak tisztázása, azaz ismeretszerzés,
- pozitív viszonyok kialakítása, azaz attitűdök formálása,
- a környezetorientált magatartás kialakítása, azaz értékrend kialakítása és értékelés történik.
- környezeti minőségjavító, tudatos, felelősségteljes cselekvés kialakítása, azaz aktivitás
- folyik, amely során készségek, képességek kialakítása történik, amelyek szükségesek az ember kultúrája és környezete megértéséhez.

Ezek az értéktartalmak érvényesek a fenntarthatóság pedagógiája terén is. A fenntarthatóság pedagógiája a környezeti nevelés kibővült tartalmára épül, és azzal rendszerként egybekapcsolódik a globális, a jogi-etikai, a fejlődésre, a béke megteremtésére és a környezeti erőforrásokkal való gazdálkodásra irányuló nevelési törekvések köre, amelyek együttesen alkotják a fenntartható fejlődés elősegítésére irányuló pedagógiai gyakorlat tartalmát.

A fenntarthatóság pedagógiai gyakorlata egész életen át tartó tanulási és szocializációs folyamat, amely tájékozott és tevékeny állampolgárokat nevel, akik kreatív, problémamegoldó gondolkodásmóddal rendelkeznek, eligazodnak a természet és környezet, a társadalom, a jog és a gazdaság terén, és etikusan felelős elkötelezettséget vállalnak egyéni vagy közös döntéseikért, tetteikért. Ezek az intézkedések biztosítják az egészséges környezetet és a hatékony gazdaságot a jövő számára.

Környezeti nevelés élethosszig tartó folyamatának „eredményígérete”

Az egyén harmonikus és felelősségteljes együttélése a környezettel

Ez a folyamat végigkíséri az ember életét, ebből származtathatjuk az óvodai környezeti nevelés céljait, feladatait, - az óvodáskorú gyermek sajátosságainak megfeleltetve. „Az óvodai környezeti nevelés alapozó jellegű, így meghatározó szerepet játszik az egyén környezetkultúrájának alakításában.” (Nemzeti Környezeti Nevelési Stratégia)

Az óvodai környezeti nevelés magában foglalja a természettel kapcsolatban kialakítandó helyes viszonyulásokat (környezettudatos magatartás) a pozitív érzelmi beállítódást, a holisztikus gondolkodást (a természetben minden összefügg mindennel, az ember is a természet része). Tartalmazza mindazt, ami a gyermekeknek támpontot nyújthat a környezetükből érkező információk befogadásához, feldolgozásához (érzelmi, értelmi síkon).

Olyan szokások, szabályok alakításában játszik szerepet, amelyek a természeti és társadalmi környezetben való eligazodáshoz szükséges magatartásformák alakulásának feltételei.

A környezet minél átfogóbb felfedeztetése, megismerése által közvetíthetjük a nemzeti kultúra hagyományait, értékeit, és a társadalmi környezet egyes kulturális „emlékeit”.

Az óvodás gyermek környezeti érzékenységét alapvetően a család által közvetített minták (viselkedési, fogyasztási, életvezetési) határozzák meg. Az óvodai nevelés erősítheti, vagy gyengítheti az otthoni mintát, de a család szerepe ezen a területen is elsődleges a gyermeknevelésben. Mert minél kisebb a gyermek, fejlődését annál jobban befolyásolja a környezete.

A környezeti nevelés célja

A környezeti nevelés, építve a családból hozott környezettudatos szokásokra, a gyermek környezetről szerzett tapasztalatainak, ismereteinek bővítésével, rendszerezésével segítse a gyermeki, környezetre figyelő, környezettudatos magatartás alapozását.

A környezettudatosság olyan magatartásforma, melynek gyakorlati célja az „ember – környezet viszony” harmóniájának megteremtése. A környezettudatosság a növény- és állatvilággal, a környezettel kapcsolatos tájékozottságot, érzékenységet és felelősségvállalást jelent.

A környezeti nevelés feladata

- A természet iránti pozitív érzelmi viszonyulások alakítása (attitűd-formálás).
- A környezetről szerzett gyermeki tapasztalatok, bővítése, ismeretek rendszerezése.
- Olyan szokások és szokásrendszerek, viselkedési formák, képességek alakítása, amelyek meghatározók a természetes és az ember által létrehozott (épített, társadalmi) környezettel való harmonikus kapcsolat alakításában (környezettudatos cselekvési szükségletek, szokások, gondolkodás, értékrend, döntési képességek alakítása, fejlesztése).

Óvodánkban a környezeti nevelés megvalósításának színtere az óvodai élet, tevékenységformája a külső világ tevékeny megismerése.

Az óvodapedagógus feladata

- a környezeti értékek felismertetése, ismeretszerzés feltételeinek megteremtése - élménypedagógiával megvalósuló cselekvéses tapasztalatszerzés
- pozitív érzelmi viszony formálása az élő- és élettelen természettel kapcsolatban
- a környezettudatos magatartás alakítása, az óvodában megtapasztalt környezet - és természetvédelemmel kapcsolatos értékrenddel
- tudatos, felelősségteljes cselekvés megtapasztaltatása a környezet védelméhez és megóvásához kapcsoló- dó szokások gyakoroltatása során
- készségek, képességek fejlesztése, amelyek szükségesek az ember környezete és kultúrája megértéséhez (értelmi, szociális, empátiás)

Alapvető jelentőségű óvodásaink környezettudatos magatartásformálásában a felnőtt modell, az óvodapedagógusok személyisége és környezetkultúrája, viselkedése. Az általa tanúsított környezeti vonatkozású cselekvések (tisztasággal, hulladékkal, élőlényekkel, energiával kapcsolatban) a gyermekek számára minták, amelyeket követnek.

7. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

7.1. AZ ÓVODÁBA ÉS AZ ISKOLÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI

Intézményünkben a gyermekek felvételét a mindenkor érvényes tanügy igazgatási feladatnak megfelelően végezzük.
A fejlődés, folyamat jellegű, amely a gyermek óvodába fogadásával kezdődik. A 3-7 éves életszakasz feladatainak megoldása az életkori és egyéni sajátosságokból kiindulva, a gyermekek ismeretében történik úgy, hogy előkészítjük a következő életszakaszt.

7.1.1. Az iskolába lépés feltételei, az óvoda sikerkritériuma

Az óvoda, ill. az óvodavezető feladata a gyermek iskolába lépéshez szükséges fejlettségének megítélése s annak igazolása. A Szakértő Bizottság vizsgálatát akkor kell kérni, amennyiben az óvodapedagógusok nem tudnak egyértelműen dönteni az iskolába lépésről, a gyermek nem járt óvodába, ill. a szülő nem ért egyet az óvoda döntésével. Minden esetben kérni kell a Szakértői Bizottság döntését, amennyiben a gyermek a hetedik életévét augusztus 31.-ig betölti. Csak az ő javaslatukkal részesülhet a gyermek további óvodai nevelésben.

Az iskolába lépés elsődleges feltétele a gyermek érettsége, amely különböző életkorban alakulhat ki, ezáltal nagy egyéni eltéréseket mutatva. Mindezt figyelembe véve tárjuk fel, mikor válik stabillá a gyermek, - testileg, lelkileg, szociálisan, pszichikusan - a sikeres iskolai élet megkezdésére, illetve ehhez kapcsoljuk mindazon mutatók összességét, amelyek az óvodáskor végére a fejlődés várható jellemzőjeként jelennek meg pedagógiai munkánk eredményeként.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

1. A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

2. Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához.

3. **Testi (biológiai, szomatikus) érettség**

2.a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

Lelki (pszichés) működések érettsége

2.b) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak

azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Szociális érettség

2.c) Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermekkedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

3. A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.

4. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettséget.

5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

Mozgás

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- A gyermekek szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékban
- A gyermekek mozgása összerendezett, kialakult a nagymozgása, finommozgása, egyensúlyészlelése.
- Ismerik az irányokat, tudnak térben tájékozódni.
- Tudnak ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni.
- Szeretnek futni, képesek 50 – 100 m távolságot kitartóan végig futni.
- A természetes mozgások (csúszás, kúszás, mászás, dobás) technikáit ismerik.

- Tudnak helyben labdát pattogtatni.
- A különböző verseny játékok, ügyességi játékokban betartják a szabályokat.

Képesek alkalmazkodni társaikhoz, toleránsak, együttműködők,

Külső világ tevékeny megismerése - Matematika

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- A gyermekek életkoruknak megfelelően érdeklődnek a szűkebb –és tágabb környezetük iránt.
- A gyermekek irányított és spontán megfigyelésekből adódó önálló véleményüket, tapasztalataikat, problémahelyzetek mérlegelésével el tudják mondani, mesélni
- A gyermekek elemi ismerettel rendelkeznek:
    - Tudják lakcímüket, szüleik nevét, foglalkozását, óvodájuk nevét, életkorukat,
    - Ismerik a testrészek neveit, helyét, funkcióját, igényesek testük tisztaságára,
    - Különbséget tudnak tenni évszakok között, ismerik az évszakok jellemzőit,
    - Felismerik az időrendiséget, oksági viszonyokat a napszakok tevékenységeit.
    - Ismerik a hagyományokat, a nemzeti, multikulturális értékek egyes elemeit.
- Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, jellemzőit, azonosságait, és különbségeit.
- Alkalmazzák a főbb közlekedési szabályokat.
- Óvják környezetük tárgyi,- természeti jelenségeit, alakul környezettudatos magatartásuk.
- Részt vesznek aktívan a környezetvédelmi munkákban.
- Önállóan gyakorolják- dajkák bevonásával- a növénygondozás legegyszerűbb műveleteit, ismernek növényekkel, állatokkal kapcsolatos munkákat.

Matematika

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- Felismerik a környezetükben lévő elemi matematikai összefüggéseket.
- Biztonságosan mozognak a 10-es számkörben.
- A halmazokkal való műveletek végzésében jártasak; összehasonlítás: mennyiség, nagyság, forma, szín szerint.

- Megoldanak alapvető problémahelyzeteket, felismernek tapasztalati összefüggéseket, következtetéseket.
- Értik és helyesen alkalmazzák az összehasonlítást kifejező szavakat, relációkat, matematikai összefüggéseket, tapasztalataikat, ismereteiket, tevékenységekben tudják alkalmazni.
- Felismernek az alapvető geometriai formákat, azok jellemző jegyeit, azonosságukat, különbözőségüket.
- Kialakul az alapvető helyzetek, relációk az irányok megkülönböztetése, a balról-jobbra való haladási irány követése.

Ének- zene, énekes játék, gyermektánc

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- Ismernek 10-15 mondókát, 20-25 különböző hangkészletű és szöveghosszúságú népi gyermekjátékdalt, néhány alkalmi dalt, műdalt.
- A gyermekek bátran, egyénileg is tudnak mondókázni, énekelni.
- Szívesen és örömmel vesznek részt énekes játékokban.
- Ismerik a zenei fogalom párok jelentését.
- Képesek érzékeltetni az egyenletes lüktetést, a motívum hangsúlyokat és a ritmust különböző mozgásformákkal kifejezni.
- Felismerik a tanult dalokat dúdolásról, hangszerjátékról, jellegzetes részletekről.
- Próbálkoznak az improvizálással.
- Képesek dallambujtatást végezni.
- Ismernek egyszerű ritmushangszereket, azokat tudják használni.
- Képesek élvezettel, figyelemmel, érdeklődéssel végighallgatni a zenei bemutatásokat.

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- A rajzolás, mintázás, kézimunka kedves örömteli tevékenységgé válik.
- Rácsodálkoznak a szép látványra, tudnak gyönyörködni benne, esztétikai véleményt alkotni.

- Kézmozgásuk lehetővé teszi az egyre finomabb mozdulatokat kívánó feladatok elvégzését. A vizuális észlelésük, megfigyelésük, emlékezetük fejlődik.
- Az eszközöket készségszinten kezelik.
- Ismerik a különféle ábrázolási technikákat, anyagokat, azokat képesek önállóan megválasztani és alkalmazni, szükség esetén közös feladatokban együttműködni.
- Képalkotásukban megjelenik a tér, síkba való átfordítása.
- Munkáikban tükröződnek a világról szerzett egyre valósabb ismeretük, de elsősorban érzelmi megnyilvánulásai, kialakul saját forma-nyelvük.
- A gyermekek alkotására jellemző, a részletező formagazdagság, a színek változatos használata.
- Használják a népi, nemzeti, etnikai kultúrában megjelenő díszítő motívumokat.

Verselés, mesélés

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- Önállóan mondanak rövidebb-hosszabb verseket, rigmusokat.
- Megjegyeznek 10-14 mondókát, 6-8 verset és 10-15 mesét.
- Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak a maguk és társaik szórakoztatására.
- Képesek saját vers és mesealkotásra, összefüggő mese, történetet kitalálására, annak mozgásos megjelenítésére kifejezésére.
- Elkezdett történeteket fantáziájuk segítségével folytatni tudnak.
- A metakommunikációs jelzéseket használják, a környezetükben élő személyekkel jól kommunikálnak.
- Szívesen nézegetnek könyveket, vigyáznak az épségükre.
- A térbeli irányokat, viszonyokat, illetve verbális kifejezéseket helyesen használják.
- Az etnikai kultúrkincsből ismernek verseket és meséket.
- A szülők részt vesznek mesék közös feldolgozásában,
- Visszajelzésekből értesülünk, hogy gyakoribbá válik a szülők otthoni mesemondása.

Anyanyelv és értelmi nevelés

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- Beszédük érthető, kifejező, összefüggő, a különféle élethelyzetekben használnak az elvont kifejezéseket.
- Beszédfegyelmük kialakul, nyugodtan, figyelmesen végighallgatják a felnőtteket és társaikat.
- Koruknak megfelelően kialakult a pontos érzékelés, észlelés, képesek vizuális, auditív differenciálásra.
- Térbeli viszonyokat képesek felismerni és megnevezni.
- Az önkéntelen bevésés mellett megjelenik a szándékos bevésés is.
- Gondolkodásuk, képzeletük, fantáziájuk, emlékezetük, szándékos figyelmük fejlődik
- Gondolkodásukra a problémamegoldásra törekvés és kreativitás jellemző.
- Bátran és szíves kommunikálnak a társaikkal és a felnőttekkel.
- A metakommunikációs jelzéseket használják, a környezetükben élő személyekkel jól kommunikálnak.
- Tudnak szemkontaktust teremteni és tartani.
- Az etnikai gyermekek is megértik és helyesen alkalmazzák az óvodai élethez szükséges kifejezéseket, és képesek magukat megértetni.

Munka

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- Szívesen vállalnak egyéni és közösségért végzett megbízatásokat, és azokat felelősséggel teljesítik.
- Kitartóan, aktívan tevékenykednek, munkatempójuk különbségei ellenére képesekké válnak az együttműködésre, szociális magatartásuk (kivárás, tolerancia) a közösségi kapcsolataikat pozitívan befolyásolják.
- Munka jellegű tevékenységeiket a felelősségérzet, a feladattudat és a kitartás jellemzi.
- Képesek-életkori szinten,- saját személyükkel kapcsolatos feladatok ellátására.
- Kialakul a környezet rendjének, megtartásának, megóvásának gondozásának igénye
- Kialakul az iskolakezdéshez a testi, lelki, és szociális érettség.

8. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK ÉS A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél törekszünk a megfelelő információk feltárására, és ennek tükrében végezzük nevelő, fejlesztő és oktató munkánkat. Óvodánkban fejlesztőpedagógus tart felzárkóztatást célzó egyéni foglalkozásokat az iskolai élet megkezdését megelőzően.

8.1. GYERMEKVÉDELEM

"Azért vagyunk a világon, hogy valahol otthon legyünk benne."
/Tamási Áron/

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőségről szóló 2003. évi CXXV. Törvény rendelkezései az irányadóak.
Minden pedagógus és óvodai dolgozó munkaköri kötelessége a rábízott gyermekek védelme, pedagógiai eszközökkel való segítése.
Az óvodai nevelés folyamatában a gyermeki jogok tiszteletben tarása, védelme, erősítése, érvényre juttatása.

A gyermekvédelmi feladatok ellátására nagy hangsúlyt helyezünk, a gyermekvédelmi munka valamennyi óvónő feladata. A gyermekvédelmi feladatok koordinálását megbízott óvodapedagógus, gyermekvédelmi felelős látja el, közvetlen kapcsolatot tartva a gyermekvédelmi feladatokért felelős óvodavezetővel.
Az óvónők évente legalább egy alkalommal szóban értékelik a gyermekvédelmi munkát, melyről az óvodavezetőt és a megbízott gyermekvédelmi felelőst folyamatosan tájékoztatják.
Az általános elvárások közül - a tolerancia, nyitottság, elfogadó, segítő attitűd, szeretetteljesség, következetesség – kiemelten fontos. Az óvodapedagógus nevelő-fejlesztő munkája során mindig figyelembe kell, hogy vegye a gyermekek egyéni képességét, tehetségét, fejlődési ütemét, szociokulturális hátterét, segítse tehetsége kibontakoztatásában, valamint hátrányos helyzetéből történő felzárkóztatásában. Biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelmét.

Gyermekvédelem alapja

- Gyermeki Jogok Chartájának betartása Gyermekvédelmi és a köznevelési törvény

Felelőse

- A gyermekvédelmi felelős
- Csoportos óvodapedagógusok

Célja

- Figyelemmel kísérni és a lehetőségekhez mérten pozitív irányba befolyásolni a gyermekre ható környezetet.
- Kiszűrni és felmérni a hátrányos helyzetű és a veszélyeztetett gyermekek életkori érettségtől eltérő viselkedési és pszichés zavarait.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlődésének nyomon követése, ehhez szükséges feltételek meglét- ének figyelemmel kísérése.
- A gyermekvédelem preventív, speciális és gondozói tevékenységével segíteni a gyermekek pozitív személyiségfejlődését.

Feladata

- Folyamatos kapcsolattartás a gyermekvédelmi és szociális szervekkel.
- A családok helyzetének tapintatos feltárása. A csoportos óvodapedagógusokkal együtt a veszélyeztetett, hátrányos helyzetű /anyagi, erkölcsi, egészségi, nevelési-neveltségi/, halmozottan hátrányos helyzetű, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, védelembe vett gyermekek felmérése, segítése a szülők tájékoztatásán keresztül.
- Családjuk segítése a megfelelő fórumokhoz való irányítással (Pedagógia Szakszolgálat, Gyermekjóléti szolgálata, Polgármesteri Hivatal Szociális Iroda, egészségügyi és közművelődési intézmények).
- Bizalom teli kapcsolat kialakítása a szülőkkel.
- Szülők tájékoztatása a lehetséges támogatásokról, kedvezményekről.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlődése érdekében összekötő kapocs szerepének ellátása: család, pszichológus, fejlesztő pedagógus, szakértői bizottság közt.
- Folyamatos tájékozódás a gyermekvédelemmel, sajátos nevelési igényű gyermekekkel kapcsolatos törvényi változásokról, helyi rendeletekről; s azokról a nevelőtestület tájékoztatása, illetve beépítése munkánkba.

- A gyermekvédelmi feladatok körültekintő ellátása, a pedagógiai titoktartás betartása, az ügyintézés empatikus végzése.

Preventív gyermekvédelem

- Az óvodapedagógusok és a szülők közti jó kapcsolat, együttműködés kialakítása (őszinte, bizalmas, meghitt, segítőkész).
- Nevelési eljárásokban összhang kialakítása.

Segítő nevelés

- Fontosnak tarjuk, hogy az együttéléshez nélkülözhetetlen ismereteket elsajátíttassuk a gyermekekkel ─ kialakítsuk a helyes viselkedési szabályrendszert, pótoljuk a hiányzó ismereteket.
- A személyiséglapokon rögzítjük az e téren végzendő feladatainkat.
- Fejlesztő tevékenységünkben aktívan részt vesz fejlesztő pedagógusunk, ezenkívül bevonjuk óvodánk logopédusát, szükség esetén a Pedagógia Szakszolgálat pszichológusait, a gyógypedagógiai segítő szolgálatok munkatársait.

A gyermekvédelmi felelős feladatai

- Kapcsolattartás a külső intézményekkel (Családsegítő Központ Gyermekjóléti Szolgálata, Polgármesteri Hivatal Szociális Irodája, Egészségügyi-, közművelődési intézmények). Továbbképzéseken, tanácskozásokon való részvétel.
- Szükség esetén esetmegbeszéléseken való részvétel.
- Szükség esetén a jelzőrendszereken keresztül az illetékes szervek értesítése.
- A gyermekvédelmi feladatokat ellátó fontosabb intézmények nevének, címének, telefonszámainak közzététele.

Intézkedések, tevékenységek

- Óvodánkban a felzárkóztatás, mint segítő tevékenység az egyéni, differenciált fejlesztés eszközével szolgálja az esélyegyenlőség megvalósítását, a sajátos nevelési igényű gyermekek integrálását, a szociális hátrányokból eredő fejlődésbeli elmaradás enyhítését, a beilleszkedési zavarok korrekcióját.
- Az óvodapedagógus felismeri a gyermekek tanulási, magatartási problémáit, szükség esetén megfelelő szakmai segítséget kínál számukra.

- A gyermek egyéni, differenciált fejlesztését az óvodapedagógus a saját megfigyelései alapján, szükség esetén szakemberek vizsgálatainak eredményei, javaslatai figyelembe vételével végzi. Óvodánkban a prevenció és a korrekció funkcionál a gyermekek beilleszkedési zavarának esélyegyenlőségét, a szociális hátrányokból eredő fejlődésbeli elmaradás enyhítését segítő, tevékenységként. Ez az óvodába kerülés pillanatától kezdődik és annak befejezéséig tart.

A segítő tevékenységek célja

- Olyan pedagógiai környezet alakítása, amely segítséget ad a gyermek meglévő hátrányainak csökkentésé- re, a felzárkóztatásra.

Prevenció

- Az életkori sajátosságoknak megfelelő, mindennapokat átható fejlesztések biztosítása a fejlődés szenzitív időszakainak figyelembe vételével.
- Minden gyermekre kiterjed az óvodai élete alatt. Ennek a célja a lehetséges problémák megelőzése. Feltétele, az adott életkori sajátosságok és a csoportba tartozó gyermekek ismerete. A prevenciós fejlesztést az életkorra legjellemzőbb tevékenységi formákhoz kapcsoljuk.
    - 3-4 éves kor: nagymozgások, testséma
    - 4-5 éves kor: testséma/oldaliság, szem-kéz koordináció, egyensúlyérzék
    - 5-6 éves kor: percepció, finommotorika

Korrekció

- Ez a pedagógia tevékenység a különféle elmaradások, funkciózavarok rendezésére szolgál.
- Ezt meg kell előznie (pszichikai) vizsgálatnak, amelyet szakember végez (fejlesztő pedagógus, logopédus, pszichológus, gyógypedagógus). Pontosan behatárolja a lemaradás területét és mértékét, ehhez keres foglalkozási formákat és eszközöket segítve a pedagógus munkáját.

8.2. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK EGYÉNI FEJLESZTÉSE, FEJLŐDÉSÉNEK SEGÍTÉSE

8.2.1. Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése

A sajátos nevelési szükséglet, mint fogalom, sokkal tágabb elnevezés, szélesebb populációra terjed ki, mint a fogyatékos, vagy sérült elnevezés. Több az olyan gyermek, akinek szüksége van a megsegítésre, hátrányos helyzete, születési determinációja, részképesség zavara miatt.
-A speciális nevelési szükséglet nem, a képességek hiányára, hanem inkább a teendőkre összpontosít Ez a megjelölés lényegesen általánosabb a korábbinál, szándékosan kerüli, valamennyi fogyatékossági kategória konkrét megnevezését. Ezzel egyben elszakad az orvosi jellegű osztályozástól, ezt felváltja a pedagógiai hangsúly.
Kiterjed a kevésbé pregnáns, inkább átmeneti jellegű, ill. a nem egyértelműen organikus eredetű nevelési szükségletre (pl. a diszlexiák típusai, tanulási problémák pszichés okok miatt) is, melynek eredete nem ritkán emocionális, vagy szociális jellegű.
A fenntartói döntés, és feladat-ellátási kötelezettség az alapító okiratban megfogalmazott feladat meghatározás alapján, óvodánkban a sajátos nevelési igényű gyermekek fogalomköréhez tartozó gyermekek ellátása kiterjed, az:

- **Érzékszervi, (látássérült, hallássérült)**
- **Értelmi, (enyhe fokban sérült)**
- **Beszédfogyatékos,**
- **A megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra vissza-vezethető tartós és súlyos rendellenességével küzdő gyermekekre,**
- **A megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességével küzdő gyermekekre,**
- **A beilleszkedési zavarokkal, tanulási nehézségekkel, magatartási rendellenességgel küzdő gyermekek problémáinak feltárására, segítésére.**

A helyi nevelési rendszer szerves részeként működik, a Fogyatékos gyermekek óvodai nevelésének irányelve figyelembe vételével.

Az irányelvek főbb pontjai

- A fogyatékos gyermekek joga, hogy állapotuknak megfelelő pedagógiai ellátásban részesüljenek attól kezdődően, hogy a fogyatékosságot megállapították. Olyan

többletszolgáltatással kell kiegészíteni a nevelési gyakorlatot, amelyik a fogyatékos gyermekek sajátosságaihoz igazodik.

- Az óvodai nevelés új módon kiegészíti, bizonyos esetekben korrigálja a családi nevelést.

Az irányelvek intézményünkre vonatkozó része

- A tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok összhangba kerüljenek,
- A gyermekeknek joga, hogy állapotuknak megfelelő gyógypedagógia ellátásban részesüljenek, fejlesztésük a számukra megfelelő területen valósuljon meg.
- Nevelésük, fejlesztésük a terhelhetőség figyelembe vételével történjen.
- A gyermekek harmonikus személyiségfejlődését, elfogadó, eredményeket értékelő környezet, befogadó csoportlégkör kialakítása segítse.
- A gyermekek viselkedésében érvényesüljön a hátrányos megkülönböztetés kizárásának elve.
- A fejlesztő foglalkozások programjai az intézmény programjának tartalmi elemeivé váljanak.

Céljaink

- Harmonikus, nyugodt óvodai környezetben, biztosítsuk a gyermekek integrált nevelését, esélyegyenlőséget,
- Javuljon a gyermekek életminősége, a társadalmi beilleszkedése,
- Csökkenjenek a fogyatékosságból adódó hátrányok,
- Természetessé váljon a gyermekek közötti különbözőség elfogadása.

Általános feladatok

A napi tevékenységekbe a speciális tevékenységek beépítése, melyek a sajátos nevelési igényű gyermekek felzárkóztatását segítik elő.

- Az egyéni fogyatékosságból fakadó, hiányzó-vagy sérült funkció helyreállítása, új funkció kialakítása.
- Az ép funkciók bevonása, a hiányzók pótlása érdekében, a különböző funkciók egyensúlyának kialakítása.
- Speciális eszközök elfogadtatása, használatuk megtanítása.
- Az egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése.

- A fejlesztés céljait, minden esetben a szakértői és rehabilitációs bizottság javaslatára kell építeni.

Feladatok

Integrált nevelésből adódó pedagógiai feltételek biztosítása.

- Sérülés specifikus módszerek, terápiák, technikák szakszerű megválasztása és alkalmazása.
- Egyéni szükségletekhez igazodóan, speciális segédeszközök használatára, elfogadására,
- következetes használatára, megóvására nevelés.
- Kompenzációs lehetőségek körének bővítése, a nem-vagy kevéssé sérült funkciók differenciált működésének tudatos fejlesztése.
- Kiemelkedő teljesítményre képes területek felismerése.
- Rugalmas szervezeti keretek kialakítása, az egyéni foglalkoztatás megvalósításához.
- Az óvodapedagógusok és a pedagógiai munkát segítők, tájékoztatása a sajátos nevelési szükségletről a gyermekek befogadásához.
- A szülők megfelelő tájékoztatása, együttműködés a családdal.

A fejlesztő tevékenység legfontosabb területei

A tevékenységet meghatározó tényezők; a fogyatékosság, típusa, súlyossága, a speciális ellátás kezdetének ideje, az életkor, a meglévő ismeretek alapján:

- A kognitív funkciók, (vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos észlelés)
- Motoros képességek, (alapmozgások, mozgáskoordináció, egyensúly)
- Beszéd –és nyelvi képességek fejlesztése, (nonverbális, verbális kommunikáció, beszédindítás, beszédmegértés stb.)
- Játéktevékenység alakítása, játékhasználat elsajátítása
- Szociális kompetenciák kialakítása, a fogyatékosság függvényében, más-más hangsúlyt kap.

Sérülés specifikus fejlesztés feladatai

1. Érzékszervi- sérült gyermek fejlesztésének feladatai

a) Látássérült gyermek fejlesztésének feladatai

A látássérült gyermekek, nevelés szempontjából lehetnek: vakok, alig látók és gyengén látók. Kiemelt hangsúlyt kap; az önkiszolgálás, a tárgyak és helyük megismertetése, a rendszeretet, a higiéné, különösen a szem és a kéz tisztántartása. Mindvégig figyelembe kell venni a fizikai terhelhetőség korlátait, tekintettel az adott szembetegségre.

Vak gyermekek fejlesztésének feladatai

- Játék közben, az ép érzékszervek aktiválására, mozgás-ritmus, téri tájékozódás fejlesztése.
- Testkultúra kialakítása, tartáshibák megelőzése, fejlesztése.
- Életkoruknak és sérülésük mértékének megfelelő önállóság kialakítása (önkiszolgálás)
- A környezet valósághű megismertetése, sokszínű érzékeltetéssel, az eszközök tapinthatóságának biztosításával, támpontokhoz kötött téri tájékozódással.
- Akusztikus minták, mozgás és verbális kifejezések használata az ismeretszerzésben

Alig látó gyermek fejlesztésének feladatai

Adottságaik szerint tapintó-halló, vagy látó –halló (tapintó) életmódra készíthetők fel, de fontos a látásteljesítmény megőrzése,intenzív fejlesztése is. A fejlesztés területei megegyeznek a gyengén látó gyermekek fejlesztésével.

Gyengén látó gyermekek fejlesztésének feladatai

Látásukat sokkal közelebbről, kisebb térben tudják használni. Nevelésük speciális optika eszközök segítségével, vizuális megismerés útján történik, hallási, tapintási ingerekkel kiegészítve.

- A testtartási hibák megelőzése, a helyes testtartás megtanítása és az ehhez szükséges
- környezet megteremtése. (dönthető asztallap, világítás)
- A környezet vizuális megismertetése, látás használatának megtanulása a távoli és közeli környezetben.
- Nagymozgások fejlesztése, mozgáskoordináció, mozgásbiztonság kialakítása.
- Térbeli tájékozódás fejlesztése a látás használatával.
- A kézügyesség, a finommozgás fejlesztése az írás előkészítése.

b) Hallássérült gyermek fejlesztésének feladatai

Súlyosan hallássérült –siket--és enyhén hallá sérült-nagyothalló- gyermekek esetében a halláskárosodás miatt, az érthető kiejtés elmarad, ennek következtében, a nyelvi alapokon történő fogalmi gondolkodás korlátozódhat az egész személyiség megváltozhat. A speciális ellátással a súlyos következmények kialakulása csökkenthető.
A hallássérült gyermekek egy része speciális segítséggel részt vehet az óvodai nevelésben.
Központi feladat a kommunikáció megalapozása, megindítása, fejlesztése, amely az egész napi óvodai tevékenységben jelen van.

Súlyos fokban hallás sérült gyermekek fejlesztésének feladatai

- A hallás fejlesztése, a hangos beszéd aktív használatának építése
- Kognitív funkciók-, és a grafomotoros funkciók fejlesztése
- Érzelmi fejlesztés, az önkiszolgálás fokozása.
- A beszédértés, szókincs a szájról olvasási készség, érthető kiejtésre nevelés.

Enyhe fokban hallás sérült gyermekek fejlesztésének feladatai

Az emberi beszédhang és környezet korlátozott felfogására képesek. Beszédfejlődésük késve, speciális segítséggel indul meg.

- A nyelvi kommunikáció megindítása, a kommunikációs igény- és tevékenység erősítése, a beszédérthetőség javítása.
- A nyelvi kommunikáció, helyzetekhez kötött alkalmazása, a megnyilvánulást segítő eszközrendszer használata, a családi-szociális háttér bekapcsolása a fejlesztés rendszerébe.

2. Az enyhe értelmi fogyatékos kisgyermek fejlesztésének feladatai

Az ép gyermekekkel történő együttnevelés, a társakkal történő együttműködést, a kommunikáció fejlődését segíti elő.

- A gyermek szükségletei szerint folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről való gondoskodás.
- Az önmegvalósítást, szociális beilleszkedést segítő képességek és a gondolkodási képességek fejlesztése.

3. Beszédfogyatékos kisgyermekek fejlesztésének feladatai

Beszédfogyatékos/súlyos, akadályozott beszédfejlettségű gyermek szenzoros, motoros, vagy szenzomotoros problémája (megkésett beszédfejlődés, centrális dyskalkulia, súlyos orrhangzóság stb.) miatt eltérően fejlődik.

Az akadályozottság megmutatkozhat, beszédhangok ejtésében, beszédészlelési, megértési zavarokban, beszédritmus sérülésében, a beszédhelyzetek tartós hárításában, megtagadásában, ill. általános beszédgyengeséggel együtt járó részképesség kieséssel. A diszfóniák, a hangadás kóros elváltozásai is ide sorolhatók.

- Komplexitás a fejlesztésben; sokoldalú percepciófejlesztés, kinesztéziás, auditív, vizuális, vizuomotoros koordináció, beszéd motorikus mozgások fejlesztése.
- Speciális terápiák alkalmazása; diszlexia prevenció, grafomotoros fejlesztés.
- Báb és drámaterápia alkalmazása.
- A mozgás és beszédműveletek, transzfer (átviteli) hatásának tudatos használata.

A sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, magatartási zavarral küzdő gyermekek helyi fejlesztési gyakorlata

A fejlesztésben minden óvodapedagógus részt vesz, de a fejlesztőpedagógusok tevékenysége kiemelt jelentőséggel bír.

Speciális ellátási rendszerünkben az egyéni képességfejlesztés sokszínűen valósul meg.

Speciális ellátás rendszere

Terület	Fejlesztési terápia	A megvalósulás formája	Fejlesztési kompetenciák
MOZGÁS	**Prevenció. Korrekció.** Prevenciós, korrekciós torna Nagymozgás, finommotorika fejlesztése	Mikro csoportos, esetenként egyéni, páros	Gyógy-testnevelő Fejlesztőpedagógus *Óvodapedagógus*
BESZÉD ÉS KOMMUNIKÁCIÓ	Komplex logopédiai terápia Dráma pedagógia Prevenciós program	Mikro csoportos esetenként egyéni, páros	Gyógypedagógus, logopédus Fejlesztőpedagógus Dráma pedagógus óvodapedagógus *Óvodapedagógus*

RÉSZKÉPESSÉGEK **Terület**	Prevenciós program Fejlesztőpedagógia, Sindelar-program **Fejlesztési terápia**	Mikro csoportos, Egyéni, vagy páros **A megvalósulás formája**	Fejlesztőpedagógus Sindelar- fejlesztő *Óvodapedagógus* **Fejlesztési kompetenciák**
PSZICHÉS FEJLŐDÉS ZAVARAI	Prevenciós program Fejlesztőpedagógia Szenzoros integrációs terápia elemei Relaxációs terápia elemei	(kis) csoportos esetenként egyéni, páros	Gyógy-testnevelő, Fejlesztőpedagógus *Óvodapedagógus*
TANULÁSI FOLYAMATBAN AKADÁLYOZOTT	Prevenciós program Fejlesztőpedagógia Komplex -dyszlexia -diszkalkulia preventív terápia	Mikro csoportos Egyéni, vagy páros	Fejlesztőpedagógus *Óvodapedagógus*

1.) A megelőzés feladatai közé tartozik, hogy már középső csoportban, a csoportban dolgozó óvónő javaslatára, megfigyelései alapján, a fejlesztőpedagógusok által kidolgozott helyi szempontsor kritériumai szerint, és 4 éves korban DIFER mérés eredményeit figyelembe véve, a gyermekek differenciált fejlesztésben részesülnek. A helyi program kiemelt fejlesztési feladatai, alapját képezik a fejlesztési gyakorlatnak.

2.) A fejlesztés gyakorlata

A fejlesztőtevékenységek színterei

- Csoportszobai integráció: sérülés-specifikus feladat tervezése a napi tematika szerint
- Csoporton belüli hospitálás: célja a gyermek sokoldalú megismerése
- Csoporton kívüli fejlesztés: a fejlesztőpedagógusok, tervezett tevékenysége
- Gyógypedagógus irányításával, közreműködésével végzett tevékenység
- Együttműködés a szülőkkel

3.) A fejlesztési tevékenység értékelése

- fejlettségmérő lapok áttekintése (félévente)
- megfigyelési napló bejegyzései alapján (évente)
- a fejlesztőpedagógus fejlesztési kompetenciába tartozó tesztekkel: (évente)
- állapotváltozásról kontrollvizsgálat a Szakértői Bizottságnál

Szükséges feltételek

Személyi feltétel: gyógypedagógus

Tárgyi feltételek biztosítása az eszköznorma előírásai szerint történik. A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztéséhez speciális tárgyi eszközigénye nincs, mert:

Alapvető tárgyi eszközök azonosak program specifikus eszközökkel:

- Nagyméretű tükör, egyéni fejlesztéshez logopédiai tükör
- Mozgásfejlesztést segítő eszközök (labdák hengerek).
- Finommotorika fejlesztését segítő játékok, eszközök, anyagok

Sikerkritériumok

- Komplex szakvélemények figyelembevételével, segítségével megismerhetjük a sérülés mértékét, melyek alapján tervezzük a speciális fejlesztést.
- Speciális módszerekkel, terápiás eljárásokkal ismerkedünk, a sérüléshez megfelelő fejlesztést
- alkalmazunk.
- Az együttműködés az óvoda dolgozói között a tervezésben feladatok megosztásában megvalósul.
- A szülők támogató együttműködése folyamatos.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- Képesekké váljanak társaikkal való együttműködésre (szociálisan alkalmassá válnak az iskolai életre).
- Képesekké válnak igényeik, szükségleteik közvetítésére, megértetésére.
- Képessé váljanak nyelvi jelek befogadására, feldolgozására, beszédbeli kommunikációra.
- Saját személyükkel kapcsolatos munkákat önállóan végeznek.
- Kialakul a vizuális jelek felismerése.
- Képesekké válnak a környezetükben állandó, adaptív viselkedésre és indulataik szabályozására.
- Kompenzációs technikákat elsajátítanak.
- Figyelem összpontosításra képesekké válnak.

8.2.2. Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése

Az intézmény fontos feladata a képességek kibontakoztatása, a tehetséges gyermekek felismerése, nyilvántartása, egyéni nyomon követése, a tehetségek gondozása és fejlesztése, élve az intézményi és intézményen kívüli együttműködések lehetőségével. A mikro csoportos tevékenységszervezés közben a differenciálás gyakorlata kiválóan alkalmazható a kiemelten tehetséges gyermekek nevelésében.
Terveink közé tartozik tehetségfejlesztő jó gyakorlat kialakítása, majd tehetségfejlesztő munkacsoportok létrehozása az alábbi területeken.

Tehetséggondozó Műhelyek

A gyermeki képességek kibontakoztatására és megerősítésére óvodánk gazdagító - tehetséggondozó műhelyeket működtet a gyermekek számára.

1. **Kreatív műhely célja**
   - alkotás örömének biztosítása, a gyermekek tér, forma, színképzetének gazdagítása
   - elképzelések, új ötletek kipróbálása, megvalósítása
   - esztétikai igényesség alakítása
   - új technikák megismertetése, finom kézmozgás ügyesedése

2. **Környezetvédelmi műhely célja**
   - környezet megismerésére, felfedezésére, vizsgálódások, lehetőségek biztosítása
   - környezetvédelem gyakorlatban való megismertetése, környezettudatos magatartás alapozása
   - élménynyújtás, tapasztalatszerzés a természetben
   - természettudományos ismeretek elmélyítése

3. **Zenei műhely célja**
   - érzelmek nyújtása, érzelmek átadása
   - minél magasabb szinten jártasság, tudás megszerzése a zenében
   - a kompetencia alapú oktatás eszközrendszerének eredményes ötvözete a zenei neveléssel

4. Dráma műhely célja

- az iskolai érettséghez szükséges készségek, képességek alakítása, megerősítése
- kudarc tűrőképesség, társas kompetenciák fejlesztése
- kommunikációs és metakommunikációs készségek fejlesztése
- kreativitás, gondolkodás, figyelem fejlesztése

5. Mozgás műhely célja

- gyermekek ügyességének, állóképességének, edzettségének, mozgáskultúrájának fejlesztése
- a gyermek cselekvésen, játékon keresztül tapasztalja meg önmagát, társait és a körülvevő világot
- kedvezően befolyásolja a gyermeki szervezet növekedését, teherbíró képességeit és az egyes szervek teljesítőképességét

6. Matematika műhely célja

- az észlelési folyamatok és a teljes kognitív gondolkodás tökéletesítése
- új matematikai eszközök, játékok megismerése
- ok-okozati összefüggések felismerése, döntéshozataluk, önismeretük fejlesztése

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek közé sorolható az a gyermek, aki kiemelten tehetséges: - átlag feletti általános és speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, felkelthető benne a feladat iránti elkötelezettség és erős motiváció. Tehetséges lehet az a gyermek is, aki az átlag feletti általános és speciális képességei mellett több területen elmaradást mutat (pl. szociális képességek, egyes részképességek). Bizonyos területen különleges, kiemelkedő képességgel rendelkező gyermekek tovább fejlődésének lehetőségét, tehetségük kibontakoztatását a szülőkkel együtt keressük meg.

Óvodapedagógus feladata:

- Az óvodai élet során a gyermek tehetségígéretének felismerése, gondozása.
    - A speciális terület fejlesztése a gyermek fejlettségét figyelembe vevő tevékenységek, tapasztalatszerzési lehetőségek biztosításával.
    - Kreativitásának fejlesztése.
    - Szociális képességek és akarati tényezők fejlődésének támogatása.
- A szülő folyamatos tájékoztatása, segítése a tehetségpontok elérésére.

8.3. AZ ÓVODÁNK SPECIÁLIS SZOLGÁLTATÁSAI

Lehetőség szerint az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógusoknak kell irányítani, így a szolgáltatások idején is.
Amennyiben erre nincs lehetőség – nem óvodapedagógus irányítja a tevékenységet – felügyeletet kell biztosítani.
A szolgáltatások igénybevevőit nyilatkoztatjuk a igénybevételéről, majd ezt követően alakítjuk ki a szolgáltatások körét. (Csak abban az esetben szervezzük meg, ha legalább 10 fő igényli.)
A szolgáltatásokon való részvétel - amennyiben nevelési időben szerveződik- ingyenes.
Az alábbi táblázatban a szervezett szolgáltatások jelennek meg.

Szolgáltatás tartalma	**Szolgáltatás ideje**	**Szolgáltatást igénybevevők köre**	**Szolgáltatást vezeti**	**A szolgáltatást felügyeli**
Logopédia	Nevelési időben	4 -7évesek	Logopédus	Óvodapedagógus
Ovi-foci	Nevelési időben	5 - 7évesek	Testnevelő tanár	Óvodapedagógus
Hittan	Nevelési időben	4 - 7 évesek	Hitoktató	Óvodapedagógus
Részképesség fejlesztés	Nevelési időben	5 -7 évesek	Fejlesztőpedagógus	Óvodapedagógus
Angol vagy bármely nyelv	Nevelési időn túl	4 -7 évesek	Tanár	Óvodapedagógus
Gyógytestnevelés	Nevelési időben	3 - 7 évesek	Gyógytestnevelő	Óvodapedagógus
Néptánc	Nevelési időben	3 - 7 évesek	Néptánctanár	Óvodapedagógus

A szolgáltatások dokumentumai

- szülők igényeit felmérő kérdőívek (szülők aláíró nyilatkozata a szolgáltatás igénybevételéről és a feltételek vállalásáról)
- megállapodási szerződés a „szolgáltatóval”, mely tartalmazza a szolgáltatás: célját, feladatát, időrendjét, díjazását, a programtervet, a vezető jóváhagyásával)
- működési dokumentumok: gyermekek nyilvántartása, tapasztalatok, feljegyzése

9. AZ INTÉZMÉNY INTEGRÁCIÓS PROGRAMJA

Az integrációs programunkkal célunk

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény szellemében a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek:

- esélyegyenlőségének növelése,
- a hátrányok csökkentése,
- egyéni szükségleteinek megfelelő speciális fejlesztése,
- az iskolai életmódra és az életpálya-építésre való felkészítés.

Feladatunk

A valamilyen hátránnyal küzdő gyermekek számára speciális

- személyiségfejlesztő,
- tehetséggondozó,
- felzárkóztató programok szervezése.

Területei

Az integrációs programunk tartalma kiterjed az óvodai nevelés mindazon területeire, amelyek kiemelkedő jelentőséggel bírnak a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének elősegítésében.

1. szervezési feladatok
2. a nevelőtestület együttműködése
3. a pedagógiai munka kiemelt területei
4. a gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos feladatok
5. együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel
6. óvoda – iskola átmenet támogatása
7. szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés
8. intézményi önértékelés, eredményesség

1. Szervezési feladatok

- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratásának támogatása, valamint teljes körű, minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás biztosítása érdekében kapcsolatot építünk ki
    - a védőnővel, háziorvossal
    - az Alapszolgáltatási Központtal
- Beiratkozáskor fokozottan figyelünk a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek arányos eloszlására az óvodai csoportok kialakításánál.
- A gyermekek minél kevesebb óvodai hiányzása érdekében
    - szülői értekezleteken,
    - egyéni beszélgetések alkalmával alkalmazzuk a meggyőzés pedagógiai módszerét.

2. A nevelőtestület együttműködése

- Óvodánk nevelőtestülete és alkalmazotti közössége rendszeresen tart
    - munkatársi értekezletet,
    - szakmai megbeszélést,

- Tervezett látogatást szervezünk az óvodavezető, helyettese és a munkaközösség vezetőkkel, ahol nézzük az
    - egyes gyermekek fejlődését,
    - alkalmazott pedagógiai módszereket,
    - további feladatokat.

3. Pedagógiai munka kiemelt területei

A gyermekek óvodai felvételétől, óvodai életének megkezdésétől kezdve a következő pedagógiai eljárásokat alkalmazzuk:

- Anamnézis felvétele az óvodába lépéskor
- Tudatosan tervezett folyamatos és rendszeres tervező és megvalósító pedagógiai munkával segítjük:
    - Egészséges életmód, egészségtudat, egészséges táplálkozási szokások kialakítását.
    - Szeretetteljes légkörben segítjük az intézményes nevelésbe való beilleszkedést, érzelmi nevelést és szocializációt.

- Értelmi fejlesztést.
- Anyanyelvi nevelést. Szókincs, nyelvi kifejezőkészség, beszédértés, beszédészlelés fejlődését.
- Hátrányos helyzetű gyermek differenciált fejlesztését, egyéni bánásmóddal az esélyegyenlőség megteremtését.

4. A gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos feladatok

- Az óvoda háziorvosa és védőnője rendszeresen vizsgálja a gyerekeket.
  Ezeken a szűrővizsgálatokon felhívják a figyelmet az esetleges problémákra, a vélhetően szükséges egyéni, illetve szakorvosi vizsgálatokra.
- A szülői értekezletek témái közé beépítjük a tanácsadás lehetőségét a védőnők bevonásával.
- A szociális hátrányok csökkentése érdekében lehetőséget teremtünk a gyermekjóléti szolgáltatások igénybevételére. Aktív kapcsolatot tartunk a szociális ellátórendszerrel.

5. Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyeinek növelése, hátránykompenzációja érdekében kapcsolatot építünk az alábbi szervezetekkel:

- Gyermekjóléti, családsegítő szolgálat
- Védőnői hálózat
- Szakmai szolgáltatók

Célunk, hogy e szervekkel való együttműködés eredményeképpen az esélyegyenlőségi pedagógiai célok megvalósuljanak. A különböző partnerekkel és szervezetekkel való kapcsolatunk, közös munkánk, erőfeszítésünk hozzásegíti a családokat és a gyermekeket a hátrányok csökkentéséhez, az életesély növeléséhez.

6. Óvoda – iskola átmenet támogatása

- Az iskolai életmódra való felkészítés során fokozott hangsúlyt fektetettünk a képességfelmérés eredményeire, és az abból adódó feladatok figyelembevételével
  - a motivációra,
  - a minél sokoldalúbb ismeretszerzési lehetőségre, a gyakorlás biztosítására a

- tanulási képességek megalapozása érdekében,
- a tudás és az alkotóvágy kialakítására, erősítésére a minél gyakoribb pozitív
- megerősítés módszerével.

- Szülői értekezleten, egyéni megbeszéléseken iskolával közösen tanácsadással segítjük a szülőket az iskolára való felkészítéshez.
- A gyermekek számára iskolalátogatást szervezünk.
- Az iskolával kapcsolatot tartunk, és információt cserélünk a gyermekek haladási üteméről.

7. Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés

- Minden szülővel személyes, közvetlen kapcsolatot alakítunk ki annak érdekében, hogy
  - a szülők kérdéseikkel, bizalommal forduljanak a pedagógusokhoz és az
  - óvoda vezetéséhez,
  - megismerjük a családok szokásait, értékrendjét a gyermek szociális hátterét,
  - közös rendezvényeinken minél többen vegyenek részt,
  - bekapcsolódjanak az óvoda életébe.
- A gyerekekről fejlődési naplót vezetünk, amelyben az óvodába érkezéstől folyamatosan rögzítjük fejlődésüket
- A tájékoztatás alapjául
  - a fejlesztési napló bejegyzései,
  - a gyermek alkotásai,
  - a nyílt foglalkozásokon való részvétel lehetőségei szolgálnak.

8. Intézményi önértékelés, eredményesség

Munkánk eredményességének, a hozzáadott értéknek a kimutatása céljából mutatókat állítunk fel, melynek teljesülését mérjük, rögzítjük. Az eredményességi mutatók kiterjednek a programunk valamennyi területére.

A Pedagógiai Programunk tartalmának gyakorlati megvalósítási folyamatát, ütemezését a mindenkori intézményi munkatervben határozzuk meg.

10. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények), és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükséglethez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

A nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvoda kapcsolatot tart az érintett nemzetiségi önkormányzatokkal, szervezetekkel.

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.

10.1. AZ ÓVODA ÉS AZ AJAKI RÓMAI KATOLIKUS EGYHÁZ KAPCSOLATA

A katolikus nevelés nem képzelhető el a helyi katolikus egyház plébánosa nélkül. Igyekszünk jó kapcsolatot ápolni, valamint a közös programok még jobban összekovácsolnak bennünket. A templom és az óvoda jelképes összekötése a tevékenységek megerősítése során valósul meg.

10.2. KATOLIKUS PEDAGÓGIAI INTÉZET

Rendezvényeikről, továbbképzéseikről rendszeresen tájékoztatnak, amelyen lehetőség szerint részt veszünk.

10.3. KAPCSOLATUNK A HITOKTATÓKKAL

A hitoktatást a kis, a középsős és nagycsoportos korú gyermekek körében biztosítjuk a szülők igényei alapján. A hitoktatókkal jó kapcsolatot igyekszünk kialakítani, kérésükre az óvodapedagógusok segítik munkájukat.

10.4. AZ ÓVODA ÉS A CSALÁD KAPCSOLATA

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermekek fejlődését. Ennek fontos feltétele, hogy jó együttműködés alakuljon ki az intézmény és a családok között.
A szülők ismerik legjobban gyermeküket, szokásaikat, igényeiket, az óvónő viszont szakmai képzettsége, ismeretei alapján megfelelő és hatékony segítséget tud adni ahhoz, hogy a gyermekek fejlődését mi szolgálja leginkább. Fontos e kapcsolatban, hogy a szülőt egyenrangú partnerként kezeljük, nyílt, őszinte, korrekt kapcsolat alakuljon az óvónő és a szülők között.

A kapcsolat helyes alakításának érdekében az óvónőknek meg kell szervezni az együttműködés formáit, a szemléletformálás színtereit és módját, az információ áramoltatását, valamint lehetővé kell tenni, hogy a szülő betekintést nyerjen az óvoda mindennapi életébe, tartalmi munkájába, mely által megismerheti azokat a lehetőségeket, melyek a gyermekek egyéni fejlesztéséhez hozzájárulnak. Biztosítani kell, hogy ismerjék meg a szülők azokat a jellemzőket, melyek az egyes korosztályokra vonatkoznak (fejlődés várható eredményei), a csoport programja alapján.

Fontos a kapcsolattartás formáinak megismertetése is, hogy a szülő tisztában legyen azzal, hogy mikor és hol kaphat felvilágosítást gyermekek fejlődési üteméről az óvodai élet zavarása nélkül.

Kapcsolattartási formák

- Óvodába lépés előtt az óvónő meglátogatja a gyermeket családi környezetében.
- A későbbiekben csak azoknak a gyermekeknek látogatása szükséges a családban, ahol arra a gyermek személyiségének alakítása, fejlesztése, vagy a családi körülmények változásai ezt indokolttá teszik.

Az óvodai beszoktatás során arra törekszünk, hogy a gyermek és a szülő ismerje meg óvodánk szokásrendszerét.

A napi kapcsolattartás néhány perces időt vegyen igénybe. A reggeli érkezés időszakában, illetve a hazamenetel előtt.

Szülői értekezleteken való részvételre ösztönözni kell a családokat, melynek leghatékonyabb eszköze a változatos módszerekkel vezetett, tartalmas beszélgetések, melyre példát adhat az óvónő. Minden évben két csoport szülői értekezletet tartunk.

A nyílt napok idején a szülők folyamatos napi tevékenység és szokásrendszert, gyerekük viselkedési formáit, az egy-egy területen tapasztalható fejlődést, kitartást, felelősségérzet alakulását, szabálytudat szintjét, stb., ismerhetik meg. Példát kaphatnak arra, hogy melyek azok az eredményes módszerek, amelyekkel elősegíthető a gyermekek fejlesztése. Évente két nyílt napot tartunk.

Az óvodásgyermekek szülei „Szülői Szervezet”-be tömörülve érvényesítik jogaikat, maguk közül választott érdekképviselet által, akik az érdekegyeztetéseket, és érdekérvényesítéseket a többi szülő megbízásából ellátják. Összekötőkapocsként szolgálnak az óvoda és a szülői ház között.

10.5. AZ ÓVODA ÉS ISKOLA KAPCSOLATA

Az iskola vezetésével, a tanítókkal igyekszünk közvetlen, együttműködő kapcsolatot kialakítani és fenntartani kölcsönösen segíteni egymás munkáját.

A kapcsolat formái

- Szeptember elején az átmeneti problémák enyhítése érdekében, az iskolába lépéskor az óvónők tájékoztatják a pedagógusokat a gyermekek egyéni fejlődési üteméről, a várható alkalmazkodási nehézségekről.
- Október végén vagy november elején meglátogatjuk az első osztályos gyermekeket, ahol fő megfigyelési szempontunk: beilleszkedés az iskolai életbe.
- A tanköteles korba lépő gyermekekkel az óvónők áprilisban vagy május hónapban ellátogatnak az iskolába. Itt ismerkednek a gyermekek az iskolai élet szokásaival. Általa lehetőség adódik arra, hogy az iskolavárást kellemes élményként éljék át az óvodásgyermekek.
- Az intézmény vezetői értekezleteken, egymás rendezvényein képviselik intézményüket, illetve képviseltetik magukat megbízott pedagógusokkal az értekezletek, rendezvények témáitól függően.

A kapcsolattartás formái

- Látogatás a Kultúra Házba,
- Látogatás a könyvtárba a gyermekekkel,
- Rendezvényeken való részvétel,
- A nagycsoportosokkal az „Idősek Nappali ellátójába” történő látogatás, különös tekintettel az ünnepek előtti időszakra, egy-egy köszöntő vagy ünnepi dramatikus játék eljátszása az idős emberek megörvendeztetésére.

10.6. KAPCSOLATUNK AZ EGÉSZSÉGÜGGYEL

Az óvoda orvosával, a védőnővel, a fogorvosnővel folyamatosan tartjuk a kapcsolatot.
Segít a szülők felvilágosításában a gyermekkel kapcsolatos egészségügyi problémák, fertőző megbetegedések és az ilyenkor szükséges tennivalók területén. E felvilágosító munkára általában a 3 éves gyermekek esetében szülői értekezleteken kerül sor.
Betegség után igazolja, hogy a gyermek közösségbe mehet.
Évente elvégzi a gyermek kötelező vizsgálatát, mely a testmagasság és súlymérésen kívül tartalmazza a belgyógyászati (meghallgatás) vizsgálatot, a látás- és hallás szűrővizsgálatot. Ez annak érdekében is szükséges, hogy a gyermekekkel kapcsolatosan felmerülő problémák esetén az okokat mielőbb feltárjuk a továbblépés, illetve a gyógyítás érdekében.
E munkát a védőnővel közösen látják el. Mindezeken kívül az általános tisztasági vizsgálatot is elvégzik a védőnők a gyermekek körében, és alkalmanként az óvoda egész területén is végeznek átfogó tisztasági ellenőrzést.

A fogorvos elvégzi az óvodás gyermekek fogászati szűrését, a későbbi problémák megelőzése érdekében.

10.7. KAPCSOLATUNK A PEDAGÓGIAI SZAKSZOLGÁLATTAL

A Pedagógiai Szakszolgálat segítségét abban az esetben vesszük igénybe, ha annak szükségét látjuk. Mivel logopédus, fejlesztő pedagógus a Pedagógiai Szakszolgálatból jár hozzánk a kapcsolatunk közvetlen, ha valamilyen kérés, kérdés merül föl hetente van alkalmunk megbeszélni, illetve telefonon a Pedagógiai Szakszolgálat Vezetőjével is értekezünk, ha szükséges személyesen.

10.8. SPECIÁLIS KÉPESSÉGEKET VIZSGÁLÓ SZAKÉRTŐI BIZOTTSÁGGAL VALÓ KAPCSOLATUNK

Csak a hivatalos formákon belül tartunk kapcsolatot. Szükség esetén a személyes megkeresés is dominál az óvónők részéről, amennyiben a gyermekek érdeke azt megkívánja. Szakértői Bizottsághoz akkor küldünk gyermeket, ha fejlesztése nem oldható meg az óvodai, illetve később az iskolai nevelés során, valamilyen fogyatékosság fennállása miatt. Ilyenkor a szülőkkel egyeztetünk és az egészségügyi szervek véleményét is kikérjük.

12.9. KAPCSOLATUNK A PEDAGÓGIAI SZAKMAI SZOLGÁLTATÓ INTÉZMÉNYEKKEL

A pedagógiai szakmai szolgáltató intézmény által szervezett szakmai programokon, konferenciákon, továbbképzéseken részt veszünk. Nevelőmunkánk még színvonalasabbá tételéhez megfelelő partnerekre találunk az intézet munkatársaiban, szakértőiben. Segítséget kapunk szakmai problémáink megoldásához. Az eddigiekhez hasonlóan szívesen adunk helyet – a feltételeket megteremtve – egy-egy kihelyezett tanfolyam, továbbképzés megtartásának, amennyiben arra igény mutatkozik. Az óvónők feladataként jelenik meg ilyen esetekben a szervezés lebonyolítása az óvodavezető irányításával.

10.10. KAPCSOLATUNK A HELYI ÖNKORMÁNYZATTAL

Az önkormányzattal, építőjellegű napi kapcsolattartásra törekszünk. Az óvodában folyó munkánkat, esetleges problémáinkat, de sikereinket is igyekszünk megismertetni a Képviselőtestület tagjaival, Polgármester Úrral, Jegyzővel.

E kapcsolatban feladatunk:

- Részt veszünk az önkormányzat által szervezett rendezvényeken.
- A város életében kiemelkedő ünnepi eseményeken, felkérés esetén aktívan tevékenykedünk
- gyermekek, felnőttek egyaránt.
- Kapcsolatot tartunk a Polgármesteri Hivatal szociális ügyekkel foglalkozó előadójával.
- Napi kapcsolatban állunk a pénzügyi csoport vezetőjével, illetve munkatársaival.

10.11. KAPCSOLATUNK AZ ALAPSZOLGÁLTATÁSI KÖZPONTTAL

A városunkban működő gyermekjóléti szolgálat és az óvoda között jól működő jelzőrendszert építettünk ki. A problémás helyzetekről, esetekről értesítjük egymást és a legoptimálisabb megoldást keressük a gyermekek érdekeit figyelembe véve, jogait védve.

10.12. KAPCSOLATUNK A KULTÚRA HÁZÁVAL

Törekszünk a közös kapcsolattartásra, igyekszünk kihasználni a Kultúra Háza adta lehetőségeket. (kiállítások, foglalkozások, előadások).
Óvodai rendezvényeket lehetőség szerint a Kultúra Házában tartjuk. (évzáró, műsorok, koncertek).

10.13. KAPCSOLATUNK A KISVÁRDA VÁRSZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZETEK HÁZÁVAL

A meghirdetett gyermek és felnőtt programokon lehetőség szerint részt veszünk.
(színházbérlet, bábelőadások, felnőtt színdarabok).

11. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

1. Véleményezte

2018. 09. 03.
Dátum

Szülői Közösség

2. Elfogadta

2018. 09. 03.
Dátum

Nevelőtestület

3. Jóváhagyta

2018. 09. 03.
Dátum

Intézményegység vezető

Intézményvezető

4. Érvényességi nyilatkozat

2018. 09. 06.-től visszavonásig.

5. Felülvizsgálat, értékelés időpontja: 5 évente

6. Módosítás előírásai

- Törvényi változás esetén
- Feladatváltozás esetén
- A nevelő testület 2/3-os többségi kezdeményezése alapján, a nevelőtestület dönt a módosítás elfogadásáról.
- Írásbeli előterjesztés nevelőtestületnek, intézményvezetőségnek.

7. Nyilvánosságra hozatala:

A fenntartó és a partnereink által megtekinthető a vezetői irodában és minden csoportszobában.

8. Fenntartói jóváhagyó nyilatkozat

A Debrecen – Nyíregyházi Egyházmegye az Ajaki Tamási Áron Katolikus Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola, Óvoda és Bölcsőde módosításokkal egybeszerkesztett Óvodai Pedagógiai Programját jóváhagyta.

Debrecen, 2018.szeptember 06.

Molnár Katalin
EKIF főigazgató

Palánki Ferenc
Debrecen - Nyíregyházi Egyházmegye
megyéspüspöke